



Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

27483-4

Handwritten signature

445

E

ՈՐՇԵՎԳՐՈՒԹԻՒՆ

1. Գրադարանի գրքերը անոնք միայն կրնան դուրս տանիլ որ մէկ տուար (\$1.00) աւանդ կը թողուն Գրադարանապետին քով, որ կը վերադարձուի երբ այլևս չուզեն գրադարանի գրքերը գործածել. սակայն իր սամար կորսնցնողին դրամը ետ չի տրուիր:

2. Դուրս տարուած գիրք մը երկու շաբաթէն աւելի պահուելու չէ, և ուշացած իւրաքանչիւր օրուան համար երկու սէնթ սուգանք վճարուելու է:

3. Ընթերցողը, ամէն մի անգամին, միայն մէկ գիրք կրնայ դուրս տանիլ: Մէկէ աւելի գիրք տանելու համար Գրադարանապետէն մասնաւոր թոյլտուութիւն ստանալու է:

4. Գրքերը ետ դարձուելու են այն վիճակին մէջ որ կը յանձնուին ընթերցողներուն: Վնասուած եւ կորսուած գրքերու համար պէտք է վճարել Գրադարանապետին որչա՞ծ սուգանքը:

2010

44

-16

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ

ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԻՑ

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱԵՁՈՒԻ

ԱՒԱՆԳԵԱԼ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆԱՊԷՍ

ԵՒ
ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԴՆՈՅՆ

ՈՃՔ ԵՒ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՐԿՍՍԻՐԵԱՅ

ՅԱԿՈՒ Գ. ԷՏԻԼԵԱՆ

ՎԱԻԵՐԱՅԵԱԼ Դ ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԵԱԶՈՒԹԵՆԷ
Ազգային Կեդր. Վարչութեան



Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1881

ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՉ. ԿԵՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒ ԹԵԱՆ

ԹԻՒ 188

Մեծապատիւ

Յակոբ Գ. Էփենճի Էճիլեան

ԻԿՍԿԻՏԱՐ

Ընդունած եմ Ձեր նամակն 7 Յունիս բուսկա-
նաւ, ինչպէս նաեւ Ձեր «Սոնարհումն անկանոն
բայից» անուն տետրակներն զորս կը ներկայէք ի վա-
ւերացումն :

Կրթական Տեսչութիւնս Ձեր սոյն երկասիրու-
քիւնն ֆենած եւ օգտակար դասած լինելով զայն Նա-
խակրթարաններու բարձրագոյն կարգաց' կը վաւե-
րացնէ զայն եւ կ'արտօնէ զՁեզ սպազրել նոյնէն առ
այժմ հազար հիւրզ հարիւր (1500) օրինակ ի գործա-
ծութիւն Ազգային Վարժարանաց :

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան
ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԳԱԿԱՆ
Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

27483



6241-57

2002

Քաջ համոզուած լինելով որ օրհաններէն լեզուի դժուարութիւններն 'ի մասնաւորի իւր անկանոն բայից մէջ կը կայանան, եւ նկատելով միանգամայն որ մինչեւ ցարդ սոսկ տեսականաւ կ'ուսուցուէր մեր վարժարանաց մէջ այդ անկանոն բայից խոնարհումն՝ որոց համար տղաք տասնաւոր տետրեր ընուն առանց սակայն նոցա անկանոնութիւններուն քաջ խելամոտելու, ձեռնարկեցինք ահա ներկայ գործոյս, առաջնորդ ունելով մեզ ժիւռանկիլի «Բայից խոնարհմունքն» որոյ գործածութիւնն արդէն ընդունուած է Գաղղկոյ Երկրորդական վարժարանաց մէջ:

Եւ որպէս զի փափաքելի արդիւնքն ունենայ սոյն դասագիրքն, կարեւոր կը համարուիք հետեւեալ հրահանգներն առաջարկել ի գործադրութիւն:

1°. Պէտք է որ աշակերտ մը պարզ հատուածներ հասկնալու կարող, եւ միանգամայն լաւ ուսած ըլլայ կանոնաւոր բայերու խոնարհմունքն, անոնց ժամանակաց ու եղանակաց գործածութեան կանոններն, եւ ապա սկսի սոյն դասագիրքն:

2°. Թէեւ մեք զանազան դասերու բաժնած եմք բոլոր բայերն ալ, այլ սակայն զգաւ է դասատուն, երբ կամի, իւր աշակերտաց կարողութեանն համեմատ դասերն կարճել կամ երկայնել:

3°. Ըստ մեզ՝ պէտք է որ առաջին շրջանի տղայք նախ օրինակէն հրահանգներն. այս առաջին աշխատութիւնը լրանալուն պէս, պէտք է ցոյց տրուած փոփոխումներն ընել. ըստ այսմ իւրաքան-



չիւր հրահանգ պիտի լինի նոցա համար ճիշդ երկու պարտականութեան առարկայ:

4°. Միջին շրջանի աշակերտք պէտք է որ օրինակեն հրահանգներն, այլ միայն պահանջուած փոփոխումներն ընելու են:

5°. Գալով վերին շրջանի աշակերտաց՝ պէտք է որ ասոնք ալ հրահանգներն բերանացի միայն ուղղեն. ասի պիտի ծառայէ նոցա՝ արդէն ուսած բաներնին լաւ կերպով մը միտք պահել, որոց գործածութիւնը վարժութեամբ միայն կ'ստացուի:

6°. Սրբագրութեան ատեն՝ պէտք է որ ուսուցիչք նախ հրահանգին իմաստն եւ իւրաքանչիւր բառի նշանակութիւնը լաւ մը բացատրեն, եթէ երբէք պատահի որ աշակերտք սրբագրելի հրահանգին իմաստն հասկնալու կարող չլինին:

7°. Դասատուն, եթէ սխալներ կան, կը սրբագրէ՝ մէն մի սրբագրութեան պատճառն աշակերտին հարցնելով:

8°. Ամէն մէկ դասու վերջերք՝ դասատուն հարցումներ կ'ուզղէ բառերու նշանակութեանց եւ կանոններու վրայ:

9°. Այլ սակայն չկարծուի որ դասախօսք պարտաւոր են սոյն գործն ընտրել միայն իբրեւ դասագիրք իրենց աշակերտաց. ընդհակառակն՝ պէտք է որ աշակերտք ունենան նաեւ իրենց թարգմանութեան յատուկ գիրք մը, որու հետ գուզընթաց երթայ եւ այս:

10°. Գալով ոճերու ու դիտողութեանց՝ գործ յաւելցուցած եմք սոյն գործոյն վերջը, պէտք է գիտնալ որ նոքա այն աշակերտաց համար են միայն որք ըստ բաւականի յառաջացած են լեզուին մէջ:

11°. Չմոռնանք նաեւ ըսել որ աստղանիշ ունեցող բայերն իրենց մասնաւոր դիտողութիւններն ունին, որոց վրայ պէտք է դարձնել աշակերտաց ուշադրութիւնն:

Սրդ յուսալով որ սոյն մեր գործը Մեծարոյ ուսուցչաց հաւանութեանն պիտի արժանանայ, կը յաւելումք թէ մեր սոյն երկասիրութիւնն աւելի կատարելագործելու համար մտադիւր պիտի ընդունիմք իրենց կողմէ մեզ ուղղուած դիտողութիւններն:

4/16 Յունիս 1881

Իսկ. Սէլամիէ



ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ

Ա Ն Կ Ա Ն Ո Ն Բ Ա Յ Ի Ց

ՅՈՒՆՍԵՐԷՆ ԼԵՁՈՒԻ

ԴԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ENIR ՎԵՐՁՍԻՈՐՈՂ ԲԱՅԵՐ

ԱՆՃԵՃ Venir (Վալ), բայն իբրև օրինակ.

Ind. prés. Je viens , tu viens , il vient , nous venons , vous venez , ils viennent .

Imparfait. Je venais , tu venais , il venait , nous venions , vous veniez , ils venaient .

Passé. défini. Je vins , tu vins , il vint , nous vinmes , vous vintes , ils vinrent .

Futur . Je viendrai , tu viendras , il viendra , nous viendrons , vous viendrez , ils viendront .

Cond. prés. Je viendrais , tu viendrais , il viendrait , nous viendrions , vous viendriez , ils viendraient .

Impératif. Viens , venons , venez .

Subj. prés. Que je vienne , que tu viennes , qu'il vienne , que nous venions , que vous veniez , qu'ils viennent .

Imparfait. Que je vinsse , que tu vinsses , qu'il vint , que nous vinssions , que vous vinssiez , qu'ils vinssent .

Inf. prés. Venir .

Passé. Etre venu .

Part. prés. Venant .

Passé. Venu , venue , étant venu .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի appartenir, re-
tenir, tenir, convenir*, intervenir, devenir եւ subve-
nir բայերն :

1^o. Հ Ր Ա. Հ Ա. Ն Գ

Աշակերտն պարտի շնորհիր բայերք Սահ. ներկ.
եզակի առաջին դիմքի վերածել :

- 1. — Nous tenons à remplir nos devoirs.
- Nous convenons facilement de nos torts.
- Nous obtenons ce que nous demandons poliment.
- Nous appartenons à une famille honorable.
- Nous retenons le nom de votre ami.

Վերածե՛ շնորհիր բայերն նոյն ժամանակի առա-
ջին դիմքի :

- 2. — Vous contîntes votre colère.
- Vous prévîntes vos parents de votre arrivée.
- Vous retîntes ce qui vous était dû.
- Vous détîntes ce livre provisoirement.
- Vous devîntes raisonnable en vieillissant.
- Vous contrevîntes à ma défense.

Շնորհիր բայերն Ստր. ներկայ եզակի առաջին
դիմքի վերածել :

3. — Il serait utile

- Que j'intervinsse dans la discussion.
- Que je maintinsse l'harmonie entre mes camarades.
- Que je retinsse les leçons qu'on me donne.
- Que je revinsse à de meilleurs sentiments.
- Que je subvinsse aux besoins de mes parents.

Que j'entretinsse mon père de tous mes projets.
Que je ne circonvinssse pas le juge.



Դ Ա Ս Ե Ր Կ Ր Ո Ր Գ

AIRE ՎԵՐՁՍԻՈՐՈՂ ԲԱՅԵՐ

Առնեմք Faire (Բնել), բայն իբրև օրինակ.

- Ind. prés. Je fais, tu fais, il fait, nous faisons, vous faites, ils font.
- Imparfait. Je faisais, tu faisais, il faisait, nous faisons, vous faisiez, ils faisaient.
- Passé. défini. Je fis, tu fis, il fit, nous fîmes, vous fîtes, ils firent.
- Futur. Je ferai, tu feras, il fera, nous ferons, vous ferez, ils feront.
- Cond. prés. Je ferais, tu ferais, il ferait, nous ferions, vous feriez, ils feraient.
- Impératif. Fais, faisons, faites.
- Subj. prés. Que je fasse, que tu fasses, qu'il fasse, que nous fassions, que vous fassiez, qu'ils fassent.
- Imparfait. Que je fissse, que tu fisses, qu'il fit, que nous fissions, que vous fissiez, qu'ils fissent.
- Inf. prés. Faire.
- Passé. Avoir fait.
- Part. prés. Faisant.
- Passé. Fait, faite, ayant fait.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի défaire, con-
trefaire, satisfaire, եւ refaire բայերն :

2^o. Հ Ր Ա. Հ Ա. Ն Գ

Վերածել շնորհիր բայերն նոյն ժամանակի յոգ-
նակի երկրորդ ու երրորդ դիմքերու :

- 1. — Nous faisons notre devoir .
- Nous contrefaisons notre écriture .
- Nous ne sur faisons pas notre marchandise .
- Nous satisfaisons nos maîtres .
- Nous défaisons nos malles .
- Nous refaisons un voyage .

Փոխել շեղագիր բայերն՝

- Ա. Հրանայակաւ եզակի երկրորդ դիմքի .
- Բ. Հրանայակաւ յոգնակի առաջին դիմքի :

- 2. — Faites ce que vous devez .
- Satisfaites toujours votre mère .
- Défaites votre marché .
- Contrefaites votre voix .
- Refaites votre nœud de cravate .

Հետեւայ պարբերութեանց մեջ Je ի տեղ J'ai դնելով՝ բայերուն վրայ հարկ եղած փոփոխումներն ընել :

- 3. — Je fais ma besogne .
- Je contrefais ma signature .
- Je sur fais ce livre de moitié .
- Je défais le paquet .
- Je satisfais mes parents .
- Je refais mes devoirs .



Դ Ա Ս Ե Ր Ր Ո Ր Դ

IR ՎԵՐՉՍԻՈՐՈՂ ԲԱՅԵՐ

Առնել Secourir (Օգնել), բայն իբրև օրինակ .

Ind. prés. Je secours, tu secours, il secourt, nous secourons, vous secourez, ils secourent .

- Imparfait. Je secourais, tu secourais, il secourait, nous secourions, vous secouriez, ils secouraient .
 - Passé. défini. Je secourus, tu secourus, il secourut, nous secourûmes, vous secourûtes, ils secoururent .
 - Futur. Je secourrai, tu secourras, il secourra, nous secourrons, vous secourrez, ils secourront .
 - Cond. prés. Je secourrais, tu secourrais, il secourrait, nous secourrions, vous secourriez, ils secourraient .
 - Impératif. Secours, secourons, secourez .
 - Subj. prés. Que je secoure, que tu secoures, qu'il secoure, que nous secourions, que vous secouriez, qu'ils secourent .
 - Imparfait. Que je secourusse, que tu secourusses, qu'il secourût, que nous secourussions, que vous secourussiez, qu'ils secourussent .
 - Inf. prés. Secourir .
 - Passé. Avoir secouru .
 - Part. prés. Secourant .
 - Passé. Secouru, secourue, ayant secouru .
- Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի courir, dis-courir, accourir, recourir, եւ concourir բայերն :

3°. Հ Ր Ս Է Ա Ն Գ

Հետեւայ պարբերութիւններն վերածել .

- Ա. Անկասարի եզակի երեք առաջին դիմքերու .
- Բ. Անցեայ անկասարի եզակի երեք առաջին դիմքերու .
- Գ. Ապառնի եզակի երեք առաջին դիմքերու .
- Դ. Ստր. անկաս. եզ. երեք առաջին դիմքերու իրա-
փակցիւր պարբերութեան վրայ il faudrait մ'ա-
ւելցնելով :

1. — Je secours, tu secours, Louis secourt les indigents. Je concours, tu concours, Paul concourt pour le prix d'excellence .

Je *parcours*, tu *parcours*, il *parcourt* la Bretagne.
Je *discours*, tu *discours*, Marie *discourt* avec ses
amies .

J'*accours*, tu *accours*, Claire *accourt* à votre appel.
Je *recours*, tu *recours*, Mélanie *recourt* à l'obligeance
du professeur.

Վերածել շեղագիր բայերն նոյն ժամանակի յոգ-
նակի առաջին եւ երկրորդ դիվիզիոն:

Il faut

- 2. — Que je *coure* un quart d'heure .
- Que je *secoure* les indigents .
- Que j'*accoure* à votre appel .
- Que je *discoure* avec mes amis .
- Que je *concoure* aux charges publiques .

ԴԱՍ ԶՈՐՐՈՐԴ

ENDRE ՎԵՐՁՍԻՈՐՈՂ ԲԱՅԵՐ

Անտը հնչմամբ վերջաւորող բայերն *endroւլ*
կը գրուին, 'ի բաց առեալ *épandre* եւ *répandre*
բայերն :

Այս տեսակ բայից մէջ, ձ գիրն անփոփոխ կը մնայ
Սահ. ներկայի եզակի երեք առաջին դէմքերուն ու
Հրամ. եզակի երկրորդ դէմքին մէջ: N գիրն ալ
կը կրկնուի համր E 'ի մ'առջեւ, ինչ. Qu'il prenne.

Ս.ՈՆՆԵՐ Prendre (Ս.ՈՆՈՒ), բայն իբրև օրինակ.

Ind. prés. Je prends, tu prends, il prend, nous prenons,
vous prenez, ils prennent.

Imparfait. Je prenais, tu prenais, il prenait, nous prenions,
vous preniez, ils prenaient.

Passé. défin. Js pris, tu pris, il prit, nous primes, vous prîtes,
ils prirent.

Futur. Je prendrai, tu prendras, il prendra, nous prendrons,
vous prendrez, ils prendront.

Cond. prés. Je prendrais, tu prendrais, il prendrait, nous
prendrions, vous prendriez, ils prendraient.

Impératif. Prends, prenons, prenez.

Subj. prés. Que je prenne, que tu prennes, qu'il prenne, que
nous prenions, que vous preniez, qu'ils prennent.

Imparfait. Que je prisse, que tu prisses, qu'il prit, que nous
prissions, que vous prissiez, qu'ils prissent.

Inf. prés. Prendre.

Passé. Avoir pris.

Part. prés. Prenant.

Passé. Pris, prise, ayant pris.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *apprendre*,
comprendre, *entreprendre* եւ *reprendre* բայերը:

40. ՀՐԱՀԱՆԳ

Հետեւեալ պարբերութիւնքն յոհնակի ընկէ:

- 1. — Mon ami se *méprend* sur mes intentions .
- Le paresseux n'*apprend* rien .
- Le maître *reprend* ses élèves .
- L'enfant intelligent *comprend* vite .
- Le voleur *prend* ce qui ne lui appartient pas .
- L'architecte *entreprend* des constructions .

Վերածե՛ք հետեւեալ շեղագիր բայերն՝

A. *Usnr.* Աերկայ յոհնակի առաջին դիվիզի.

B. *Usnr.* անկասար յոհնակի առաջին դիվիզի.

Il faut

- 2. — Que j'*apprenne* la géographie .

Que je *surprenne* agréablement mes amis .
 Que je *comprenne* mieux l'étendue de mes devoirs .
 Que je *reprenne* mon sang-froid .
 Que je *n'entreprenne* rien à la légère .
 Que je *prenne* de bonnes habitudes .

Հեճեալ շեղագիր բայերն Անցեալ կատարելի եղակի երեք դիվերն վերածել:

5. — J'ai *appris*, tu as *appris*, il a *appris* une mauvaise nouvelle.

J'ai *compris*, tu as *compris*, il a *compris* l'énigme.

J'ai *entrepris*, tu as *entrepris*, il a *entrepris* un voyage.

J'ai *repris*, tu as *repris*, il a *repris* son aplomb.

Je me suis *mépris*, tu t'es *mépris*, il s'est *mépris* sur leurs intentions.

ԴԱՍ ՇԻՆԳԵՐՈՐԴ

ÉRIR ՎԵՐՋՍԻՈՐՈՂ ԲՍՅԵՐ

Ա.ԱՆԵՑԲ Acquérir (Ստանալ), բայն իբրև օրինակ.

Ind. prés. J'acquiers, tu acquiers, il acquiert, nous acquérons, vous acquérez, ils acquièrent.

Imparfait. J'acquerais, tu acquerais, il acquerrait, nous acquérions, vous acquériez, ils acquerraient.

Passé. défini. J'acquis, tu acquis, il acquit, nous acquîmes, vous acquîtes, ils acquirent.

Futur. J'acquerrai, tu acquerras, il acquerra, nous acquerrons, vous acquerez, ils acquerront.

Cond. prés. J'acquerrais, tu acquerrais, il acquerrait, nous acquerrions, vous acqueriez, ils acquerraient.

Impératif. Acquiers, acquérons, acquérez.

Subj. prés. Que j'acquière, que tu acquières, qu'il acquière

que nous acquérions, que vous acquériez, qu'ils acquièrent.

Imparfait. Que j'acquiesse, que tu acquiesse, qu'il acquit, que nous acquissions, que vous acquissiez, qu'ils acquissent.

Inf. prés. Acquérir.

Passé. Avoir acquis.

Part. prés. Acquérant.

Passé. Acquis, acquise, ayant acquis.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի requérir, s'enquérir*, conquérir* եւ reconquérir* բայերն:

5° Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

Շեղագիր բայերն *Usnr.* Անկաշի փոխել:

1. — J'*acquiers*, tu *acquiers*, Paul *acquiert* l'affection de ses maîtres.

Je *conquiers*, tu *conquiers*, il *conquiert* le pouvoir.

Je *requiers*, tu *requiers*, il *requiert* la force armée.

Je m'*enquiers*, tu t'*enquiers*, il s'*enquiert* de la vérité du fait.

Je *reconquiers*, tu *reconquiers*, il *reconquiert* l'estime publique.

Շեղագիր բայերն Ապանի յոգևակի առաջին եւ երկրորդ դիվերն փոխել:

2. — Nous *requérons*, vous *requérez* l'application de la loi.

Nous *conquérons*, vous *conquérez* le ciel par des vertus.

Nous *reconquérons*, vous *reconquérez* de la considération.

Nous *acquérons*, vous *acquérez* du bien.



6241-52

Handwritten marks and symbols on the right margin.

Nous nous *enquérons*, vous vous *enquerez* de la vé-
racité du témoin .

Շեղագիր քայերն Թեախան ներկայի եզ. երրորդ
դեմքի դարձնել:

5. — *Reconquerait-il* votre estime ?

Conquerait-il des suffrages ?

Acquerait-il des connaissances ?

Vous requerrait-il d'insérer sa lettre dans votre journal ?

Quand Paul était loin de vous, s'*enquerait-il* de
votre santé .

ԴԱՍ ՎԵՅԵՐՈՐԴ

EINDRE, AINDRE, ԵՒ OINDRE ՎԵՐՋԱՍԻՈՐՈՂ
ԲԱՅԵՐ

ԿԱՆՈՆՔ. Այն բայերն որոնց վերջաւորութիւնները
կնտը կ'աւարտին, eindre ով կը գրուին, ՚ի բայ
աւեալ *contraindre*, *craindre*, եւ *plaindre* բայերն:

Oindre վերջաւորոզները՝ ինչպէս են *joindre*, *oin-*
dre եւ *poindre* բայերն՝ պէտք է գիտնալ որ իրենց
արմատին մէջ ոչ e եւ ոչ a կ'առնեն:

Դարձեալ՝ *aindre*, *eindre* եւ *oindre* վերջաւորող
բայք իրենց ձ գիրը կը կորսնցունեն Սահ. ներկայի
եզակի երեք դէմքերուն մէջ, ու ՚ի վերջ կ'առնեն եր-
րորդ դէմքերնուն վերջը: Ասոնց ընդունելութիւն
ներկան *gnant* կը վերջաւորի:

ՍԱՆՅԻՔ *Craindre* (Վախնալ), բայն իբրեւ *օրհնակ*.

Ind. prés. Je crains, tu crains, il craint, nous craignons,
vous craignez, ils craignent.

Imparfait. Je craignais, tu craignais, il craignait, nous
craignions, vous craigniez, ils craignaient.

Passé. défini. Je craignis, tu craignis, il craignit, nous craignîmes,
vous craignîtes, ils craignirent.

Futur. Je craindrai, tu craindras, il craindra, nous crain-
drons, vous craindrez, ils craindront.

Cond. prés. Je craindrais, tu craindrais, il craindrait, nous
craindrions, vous craindriez, ils craindraient.

Impératif. Crains, craignons, craignez.

Subj. prés. Que je craigne, que tu craignes, qu'il craigne,
que nous craignions, que vous craigniez, qu'ils
craignent.

Imparfait. Que je craignisse, que tu craignisses, qu'il craignit,
que nous craignissions, que vous craignissiez, qu'ils
craignissent.

Inf. prés. *Craindre.*

Passé. Avoir *crainit.*

Part. prés. *Craignant.*

Passé. *Craint, crainte, ayant craint.*

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *plaindre*, *join-*
dre, *se plaindre**, *contraindre* եւ *oindre** բայերն:

6° ՀՐԱ. ՀԱՆԿ

Փոխիկ շեղագիր քայերն Անցեալ անկասարի եզակի
եւ յոգնակի առաջին դեմքերն:

1. — Je plains les infirmes .

Je crains d'offenser Dieu .

Je feins d'être fâché .

Je restreins le nombre des invités .

Je contrains Léon à partir .

Je joins mes prières aux vôtres .

Վերածե՛ շեղագիր բայերն նոյն ժամանակի յոգև-
կի երրորդ դիմքի:

- 2. — Le boulanger *geint* quand il travaille .
- Le roi *ceint* son front du diadème .
- Le teinturier *teint* les rubans de soie .
- L'homme économe *restreint* ses dépenses .
- L'élève désobéissant *enfreint* les ordres du maître .
- Le soldat *rejoint* son régiment .

Հետևեալ պարբերութեանց շեղագիր բայերն *Ստոր.*
ներկայի յոգ. ստացին դիմքի վերածել, իրախան-
ջիւրին վրայ *faut-il* աւելցնելով:

- 3. — Nous *éteignons* le feu du fourneau .
- Nous *peignons* la porte du jardin .
- Nous *atteignons* le but désiré .
- Nous *aveignons* la boîte .
- Nous leur *enjoignons* de venir nous trouver .
- Nous *empreignons* notre pas sur la neige .
- Nous *teignons* nos rubans de soie .
- Nous *restreignons* nos dépenses .
- Nous vous *contraignons* à partir le plus vite .

Դ Ա Ս Ե Օ Ք Ե Բ Ո Ր Ո Ղ

ETTRE ՎԵՐՉԱՒՈՐՈՂ ԲԱՅԵՐ

Ս. ԱՆՆԵՒ *Mettre* (Դ-նե), բայն իբրև օինակ.

- Ind. prés.* Je mets , tu mets , il met , nous mettons , vous mettez , il mettent .
- Imparfait.* Je mettais , tu mettais , ils mettaient , nous mettions , vous mettiez , ils mettaient .

- Passé.défi.* Je mis , tu mis , il mit , nous mimes , vous mites , ils mirent .
- Futur.* Je mettrai , tu mettras , il mettra , nous mettrons , vous mettrez , ils mettront .
- Cond.prés.* Je mettrais , tu mettrais , il mettrait , nous mettrions , vous mettriez , ils mettraient .
- Impératif.* Mets , mettons , mettez .
- Subj.prés.* Que je mette , que tu mettes , qu'il mette , que nous mettions , que vous mettiez , qu'ils mettent .
- Imparfait.* Que je misse , que tu misses , qu'il mit , que nous missions , que vous missiez , qu'ils missent .
- Inf. prés.* Mettre .
- Passé.* Avoir mis .
- Part. prés.* Mettant .
- Passé.* Mis , mise , ayant mis .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *permettre* ,
admettre , *commettre* , *transmettre* եւ *soumettre*
բայերը :

70 Հ Բ Ա Հ Ա Ն Գ

Հետևեալ պարսխանութեան շեղագիր բայերն վե-
րածել՝

- Ա. Սահ. ներ. եգ. ստացին դիմքի .
- Բ. Ապառնի եզակի ստացին դիմքի .

- 1. — Nous *mettrons* le bon droit de notre côté .
- Nous *transmettrons* vos ordres à qui de droit .
- Nous ne *permettrons* pas qu'on vous insulte .
- Nous *soumettrons* notre plan à l'architecte .
- Nous nous *démettrons* de notre emploi .
- Nous nous *entremettrons* pour vous dans cette af-
faire .

Վերածել շեղագիր բայերն *Հրաւ. եգ. երկրորդ*
դիմքի.

- 2. — *Soumettez*-moi votre projet.
- Mettez* cette lettre à la poste.
- Transmettez* l'avis que vous avez reçu.
- Promettez*-moi d'être raisonnable.
- Admettez*-moi au nombre de vos amis.
- Permettez*-moi d'emporter ce livre.

Հետեւեալ պարբերութիւններն *Usnrադասական* սև-
կասսը եզակի երկրորդ դեմքի փոխել:

Il ne faut pas

- 3. — Que tu *omettes* ton devoir .
- Que tu *compromettes* ta réputation .
- Que tu *commettes* des fautes graves .
- Que tu *admettes* des méchants dans ton intimité .
- Que tu *remettes* au lendemain ce que tu peux faire le jour même .
- Que tu *t'entremettes* dans des affaires déloyales .



ԴԱՍ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

UIRE ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՂ ԲԱՅԵՐ

Ս.ՈՒՅԵՐԻ ԿՈՆԴՈՒԻՐ (Ս.ՈՒՋՆՈՐԴԵՂ), ԲԱՅԻ ԽՐԵՒՕՐԻՆԱԿ

- Ind. prés.* Je conduis, tu conduis, il conduit, nous conduisons, vous conduisez, ils conduisent.
- Imparfait.* Je conduisais, tu conduisais, il conduisait, nous conduisions, vous conduisiez, ils conduisaient.
- Passé. déf.* Je conduisis, tu conduisis, il conduisit, nous conduisimes, vous conduisites, ils conduisirent.

- Futur.* Je conduirai, tu conduiras, il conduira, nous conduirons, vous conduirez, ils conduiront.
- Cond. prés.* Je conduirais, tu conduirais, il conduirait, nous conduirions, vous conduiriez, ils conduiraient.
- Impératif.* Conduis, conduisons, conduisez.
- Subj. prés.* Que je conduise, que tu conduises, qu'il conduise, que nous conduisions, que vous conduisiez, qu'ils conduisent.
- Imparfait.* Que je conduisisse, que tu conduisisses, qu'il conduisit, que nous conduisissions, que vous conduisissiez, qu'ils conduisissent.
- Inf. prés.* Conduire.
- Passé.* Avoir conduit.
- Part. prés.* Conduisant.
- Passé.* Conduit, conduite, ayant conduit.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի **construire**,
traduire, **introduire**, **instruire**, **réduire**, եւ **déduire**
բայերն:

— 8° ՀՐՍ. ՀՍ. Ն Գ —

Վերածել շեղազիր բայերն Հրամ. եզ. երկրորդ դեմքի:

- 1. — *Instruisez*-vous sans cesse .
- Conduisez*-vous avec prudence .
- Déduisez* du total les frais du voyage .
- Traduisez* ce malhonnête homme en justice .
- Introduisez* vos amis dans votre chambre .
- Réduisez* vos dépenses si elles excèdent vos revenus .
- Construisez* cet édifice .

Դիր, 'ի պահանջել հարկին, շեղազիր բայերուն
ճայրը s ընր կամ t ընր:

- 2. — Le maçon *construi*, a *construi* un chalet .
- Je *produi*, j'ai *produi* les titres réclamés .
- Tu *endui*, tu as *endui* ton mur de plâtre .

Emile *tradui* , Emile *a tradui* un livre anglais .
 J'ai *reprodui* , je *reprodui* des dessins au crayon .
 Tu as *introdui* , tu *introdui* la sonde dans une plaie .
 Claire *sédui* , a *sédui* ses amies par sa bonté et sa
 douceur .

Շեղագիր բայերն *Usnr.* անկաս. եզ. երկրորդ դեմքի վերածել:

5. — Il est nécessaire :

- Que tu te *construises* une maison .
- Que tu *éconduises* les importuns .
- Que tu *réduises* tes ennemis au silence .
- Que tu n'*induises* personne en erreur .
- Que tu t'*instruises* pendant que tu es jeune .
- Que tu te *conduises* en honnête homme .



ԴԱՍ ԻՆՆԵՐՈՐԴ

AITRE ԵՒ OITRE ՎԵՐՉՍԻՈՐՈՂ ԲԱՅԵՐ

ԿԱՆՈՆ. Պէտք է գիտնալ որ Aître եւ Oître վերջաւորող բայերն՝ ինչպիսի են connaître, croître, décroître, accroître եւ recroître, միշտ ախաւն սիրտն֊փոխ մը կ'առնուն իրենց i գրին վրայ ամէն անգամ որ այս գիրն իրեն հետեւորդ է մը ունենայ, ինչպէս Je reconnaîtrais , il croît , եւ :

ՍԱՆՆԵՐ Connaitre (ճանցնալ), բայն իբեւ օրինակ.
Ind. Prés. Je connais , tu connais , il connaît , nous connaissons , vous connaissez , ils connaissent .
Imparfait. Je connaissais , tu connaissais , il connaissait ,

nous connaissions , vous connaissiez , ils connaissaient .

- Passé.défi.* Je connus , tu connus , il connut , nous connûmes , vous connûtes , ils connurent .
- Futur.* Je connaîtrai , tu connaîtras , il connaîtra , nous connaîtrons , vous connaîtrez , ils connaîtront .
- Cond.prés.* Je connaîtrais , tu connaîtrais , il connaîtrait , nous connaîtrions , vous connaîtriez , ils connaîtraient .
- Impératif.* Connais , connaissons , connaissez .
- Subj.prés.* Que je connaisse , que tu connaisses , qu'il connaisse , que nous connaissions , que vous connaissiez , qu'ils connaissent .
- Imparfait.* Que je connusse , que tu connusses , qu'il connût , que nous connussions , que vous connussiez , qu'ils connussent .
- Inf. prés.* Connaitre .
- Passé.* Avoir connu .
- Part.prés.* Connaisant .
- Passé.* Connue , connue , ayant connu .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի méconnaître , reconnaître , paraître , comparaître եւ reparaitre բայերն :

9^o ՀՐԱՀԱՆԳ

Փոխել շեղագիր բայերն՝

- Ա. Սահ. Աերկայ եզակի երրորդ դեմքի.
- Բ. Ապառնի եզակի երրորդ դեմքի.

1. — Je *comparais* devant le juge .
 Je *connais* l'étendue de mes devoirs .
 J'*apparais* tout à coup à vos regards .
 Je *disparais* tous les soirs après dîner .
 Je *reconnais* vous devoir vingt francs .

Հետեւեալ պարսականութեան շեղագիր բայերն
Usnr. անկ. եզ. երկրորդ դիմաճեալ:

Il faut

- 2. — Que tu paraisses toujours aimable .
- Que tu reconnaisse tes torts si tu en as .
- Que tu disparaisses quand tu n'es plus utile .
- Que tu comparaisse devant le conseil de famille .
- Que tu ne méconnaisses jamais tes parents .

Դիր, ՚ի պահանջել հարկին, շեղագիր բայերուն
ժայր՝ s մը կաւ t մը:

- 5. J'ai comparu , je comparu devant le juge .
- Je méconnu , j'ai méconnu vos bienfaits .
- J'ai disparu , je disparu après la cérémonie .
- J'ai connu , je connu très-bien vos parents .
- Je paru , j'ai paru fort contrarié en voyant Auguste .

Դ Ա Ս Տ Ա Ս Ն Ե Ր Ո Ր Դ

ATTRE ՎԵՐՉՍԻՈՐՈՂ ԲՍՅԵՐ

Ա.Ն.Ն.Ն. Battre (Ջարնել), բայն իբրև օրինակ.

- Ind. prés. Je bats , tu bats , il bat , nous battons , vous battez , ils battent .
- Imparfait. Je battais , tu battais , il battait , nous battions , vous battiez , ils battaient .
- Passé. défi. Je battis , tu battis , il battit , nous battimes , vous battîtes , ils battirent .
- Futur. Je battrai , tu battras , il battra , nous battrons , vous battrez , ils battront .
- Cond. prés. Je battrais , tu battrais , il battrait , nous battrions , vous battriez , ils battraient .
- Impératif. Bats , battons , battez .

Subj. prés. Que je batte , que tu battes , qu'il batte , que nous battions , que vous battiez , qu'ils battent .

Imparfait. Que je battisse , que tu battisses , qu'il battît , que nous battissions , que vous battissiez , qu'ils battissent .

Inf. prés. Battre .

Passé. Avoir battu .

Part. prés. Battant .

Passé. Battu , battue , ayant battu .

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻԻՆ. Դիտէ որ այս բայն իւր բոլոր
խոնարհման մէջ երկու է կ'առնու , ՚ի բաց առեալ
Սահ. ներկ. եզ. երեք առաջին դէմքերն ու Հրա.
եզակի երկրորդ դէմքը:

Խոնարհել զբաւոր կամ բերանացի abattre , ra-
battre , combattre եւ débattre բայերն:

10° ՀՐԱՀԱՆԳ

Շեղագիր բայերն Usnr. անկաս. եզակի առաջին
դիմաճեալ:

Il faut :

- 1. — Que je combatte les ennemis de la France .
- Que je débattre vos intérêts .
- Que je rabatte votre orgueil .
- Que j'abatte des noix .
- Que je rabatte mon matelas .

Վերածել շեղագիր բայերն Հրա. եզակի Բ. դիմաճեալ:

- 2. — Battre le cheval rétif .
- Abattez des pommes .
- Ebattre-vous dans les champs .
- Combattez vos passions courageusement .
- Débattre le prix d'achat .

Հեճեւեալ պարսականութեան շեղագիր բայերն Սահ.
Անրկայ եզակի երկրորդ դեմքի վերածեյ:

5. — *Battras*-tu la mesure ?

Abattras-tu les arbres du jardin ?

Rabattras-tu le collet de ton manteau ?

Débattras-tu la question du payement ?

Combattras-tu ma proposition ?

ԴԱՍ ՏԱՍՆԵՒՄԷԿԵՐՈՐԴ

Կարդիւ սու հեճեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտեալ
անոնց անկանոնութիւններն եւ սպասեալ քերականացի խո-
նարհեալ զանոնք:

1. — **Envoyer** (Վրկել).

Ind. prés. J'envoie, tu envoies, il envoie, nous envoyons, vous envoyez, ils envoient.

Imparfait. J'envoyais, tu envoyais, il envoyait, nous envoyions, vous envoyiez, ils envoyaient.

Passé.défi. J'envoyai, tu envoyas, il envoya, nous envoyâmes, vous envoyâtes, ils envoyèrent.

Futur. J'enverrai, tu enverras, il enverra, nous enverrons, vous enverrez, ils enverront.

Cond.prés. J'enverrais, tu enverrais, il enverrait, nous enverrions, vous enverriez, ils enverraient.

Impératif. Envoie, envoyons, envoyez.

Subj.prés. Que j'envoie, que tu envoies, qu'il envoie, que nous envoyions, que vous envoyiez, qu'ils envoient.

Imparfait. Que j'envoyasse, que tu envoyasses, qu'il envoyât, que nous envoyassions, que vous envoyassiez, qu'ils envoyassent.

Inf.prés. Envoyer.

Passé. Avoir envoyé.

Part.prés. Envoyant.

Passé. Envoyé, envoyée, ayant envoyé.

Խոնարհեալ գրաւոր կամ բերանացի renvoyer բայն.
ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ. Պէտք է գիտնալ որ *convoyer, dé-
voyer, fourvoyer, եւ louvoyer* բայերն կանոնաւոր են:

2. — **Offrir** (Ընծայել).

Ind. prés. J'offre, tu offres, il offre, nous offrons, vous offrez, ils offrent.

Imparfait. J'offrais, tu offrais, il offrait, nous offrions, vous offriez, ils offraient.

Passé.défi. J'offris, tu offris, il offrit, nous offrimes, vous offrites, ils offrirent.

Futur. J'offrirai, tu offriras, il offrira, nous offrirons, vous offrirerez, ils offriront.

Cond.prés. J'offrirais, tu offrirais, il offrirait, nous offririons, vous offririez, ils offriraient.

Impératif. Offre, offrons, offrez.

Subj.prés. Que j'offre, que tu offres, qu'il offre, que nous offrions, que vous offriez, qu'ils offrent.

Imparfait. Que j'offrisse, que tu offrisses, qu'il offrit, que nous offrissions, que vous offrissiez, qu'ils offrissent.

Inf.prés. Offrir.

Passé. Avoir offert.

Part.prés. Offrant.

Passé. Offert, offerte, ayant offert.

Խոնարհեալ գրաւոր կամ բերանացի souffrir, ouvrir, rouvrir եւ couvrir բայերն:

3. — **Savoir** (Գիտնալ).

Ind. prés. Je sais, tu sais, il sait, nous savons, vous savez, ils savent.

Imparfait. Je savais, tu savais, il savait, nous savions, vous saviez, ils savaient.

Passé.défi. Je sus, tu sus, il sut, nous sûmes, vous sûtes, ils surent.

Futur. Je saurai , tu sauras , il saura , nous saurons , vous saurez , ils sauront.

Cond.prés. Je saurais , tu saurais , il saurait , nous saurions , vous sauriez , ils sauraient.

Impératif. Sache , sachons , sachez.

Subj.prés. Que je sache , que tu saches , qu'il sache , que nous sachions , que vous sachiez , qu'ils sachent.

Imparfait. Que je susse , que tu susses , qu'il sût , que nous sussions , que vous sussiez , qu'ils sussent.

Inf. prés. Savoir.

Passé. Avoir su.

Part.prés. Sachant.

Passé. Su , sue , ayant su.

11°. Հ Բ Ա Հ Ա Շ Գ

(Բաղուած վերագրեալ երեք բայերուն վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեան շեղագիր բայերն նոյն ժամանակի յոգնակի առաջին դիմի վերածել:

1. — Je sus hier matin que votre frere était arrivé de voyage ; je lui envoyai une lettre , et je lui offris de venir diner avec moi .

Վերածել շեղագիր բայերն Ապառնի եւ Թեական ներկայի առաջին դիմի:

2. — Je vous offre des fleurs .

Je vous envoie des fruits .

Je sais parfaitement ma leçon .

Je souffre souvent .

Je lui couvre la joue .

Je te renvoie à présent ton chapeau .

Շեղագիր բայերն *Usnrադասակսն անկսարի վերածել:*

5. — Faut-il que je vous envoie votre chapeau ?

Je désire que tu saches la tenue des livres .

Est-il convenable que vous offriez un bouquet ?

Հետեւեալ պարբերութեան շեղագիր բայերն պարզ ժամանակի առաջին դիմի վերածել:

4. — J'ai offert le pain béni moi-même .

J'ai su mes leçons de grammaire .

J'ai envoyé votre malle par le chemin de fer .

J'ai ouvert la porte qui était fermée .

J'ai souffert longtemps pendant la nuit .

Դ Ա Ս Տ Ա Ս Ն Ե Բ Կ Ո Ւ Ե Բ Ո Ր Դ

Կարգն հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ , դիտեալ անկնց անկանոնութիւններն , եւ ապա բերանացի խնարհե՛ք զսննիք:

I. — Pouvoir* (Կարելալ)

Ind. prés. Je puis *quand* je peux , tu peux , il peut , nous pouvons , vous pouvez , ils peuvent .

Imparfait. Je pouvais , tu pouvais , il pouvait , nous pouvions , vous pouviez , ils pouvaient .

Passé.défi. Je pus , tu pus , il put , nous pûmes , vous pûtes , ils purent .

Futur. Je pourrai , tu pourras , ils pourra , nous pourrons , vous pourrez , ils pourront .

Cond.prés. Je pourrais , tu pourrais , il pourrait , nous pourrions , vous pourriez , ils pourraient .

Impératif. Զու՛նի :

Subj.prés. Que je puisse , que tu puisses , qu'il puisse , que nous puissions , que vous puissiez , qu'ils puissent .

Imparfait. Que je pusse , que tu pusses , qu'il pût , que nous pussions , que vous pussiez , qu'ils pussent .

Inf. prés. Pouvoir.
Passé. Avoir pu.
Part. prés. Pouvant.
Passé. Pu, ayant pu.

2. — Vouloir* (Ուզել).

Indi. prés. Je veux, tu veux, il veut, nous voulons, vous voulez, ils veulent.
Imparfait. Je voulais, tu voulais, il voulait, nous voulions, vous vouliez, ils voulaient.
Passé. défini. Je voulus, tu voulus, il voulut, nous voulûmes, vous voulûtes, ils voulurent.
Futur. Je voudrai, tu voudras, ils voudra, nous voudrons, vous voudrez, ils voudront.
Cond. prés. Je voudrais, tu voudrais, il voudrait, nous voudrions, vous voudriez, ils voudraient.
Impératif. Veuille, voulons, veuillez.
Subj. prés. Que je veuille, que tu veuilles, qu'il veuille, que nous voulions, que vous vouliez, qu'ils veuillent.
Imparfait. Que je voulusse, que tu voulusses, qu'il voulût, que nous voulussions, que vous voulussiez, qu'ils voulussent.
Inf. prés. Vouloir
Passé. Avoir voulu.
Part. prés. Voulant.
Passé. Voulu, voulue, ayant voulu.

3. — Absoudre (Արձակել).

Ind. prés. J'absous, tu absous, il absout, nous absolvons, vous absolvez, ils absolvent.
Imparfait. J'absolvais, tu absolvais, il absolvait, nous absolvions, vous absolviez, ils absolvaient.
Passé. défini. Արձակեի.
Futur. J'absoudrai, tu absoudras, il absoudra, nous

absoudrons, vous absoudrez, ils absoudront.
Cond. prés. J'absoudrais, tu absoudrais, il absoudrait, nous absoudrions, vous absoudriez, ils absoudraient.
Impératif. Absous, absolvons, absolvez.
Subj. prés. Que j'absolve, que tu absolves, qu'il absolve, que nous absolvions, que vous absolviez, qu'ils absolvent.
Imparfait. Արձակեի.
Inf. prés. Absoudre.
Passé. Avoir absous.
Part. prés. Absolvant.
Passé. Absous, absoute, ayant absous.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի dissoudre* եւ
 résoudre* բայերն :

120. ՀՐԱ.Ա.ՆԳ

(Քաղաւած վերոգրեալ երեք բայերուն վրայ) :

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն ա-
 ներեւոյր եղանակ են. աշակերտն պարտի վերածել
 ցանկնի այն ժամանակսց, զորս փակագծի մեջ նշա-
 նակած եմք :

L'idée *vouloir* (սահ. ներկ.) être libre; si elle
 se sent contrainte, elle meurt. — Rien ne l'*ab-
 soudre* (թէակած ներկ.) d'une si grande faute.
 — Le paresseux *vouloir* (թէակած ներկ.) manger
 l'amande, mais il ne *vouloir* (սահ. ներկ.) pas cas-
 ser le noyau. — A quoi vous *résoudre* (սահ. ներկ.)
 - vous? — L'eau régale seule attaque et *dissoudre*
 (սահ. ներկ.) le platine. — Ne dites rien dont
 votre ennemi *pouvoir* (ստոր. ներկ.) se faire une
 arme contre vous. — Il se *pouvoir* (սահ. ներկ.)
 que le méchant paraisse heureux, mais il ne se *pou-
 voir* (սալաւելի) jamais qu'il le soit. — Le prêtre

qui vous *absoudre* (սահ. ներկ.) témérairement ne vous délie pas. — Ne *vouloir* (հրամ. յոդ. բ. դէմք.) rien que de juste. — Comment *résoudre* (ապառնի). — tu ce problème? — Je le *résoudre* (անց. անկաատ). — Si je croyais que votre projet *pouvoir* (ստոր. անկաատ.) réussir, je ne refuserais pas de m'y associer. — En *absoudre* (ընդ. ներկ.) cet homme, on n'a fait que lui rendre justice. — Il y a beaucoup de différence entre un je le *vouloir* (սահ. ներկ.) et un je le *vouloir* (թէակ. ներկ.) bien. — Qui *pouvoir* (թէակ. ներկ.) se laisser d'admirer la nature? — Je *résoudre* (անց. կատ.) d'être homme et de faire le bien. — Le mot qui m'*absoudre* (թէակ. ներկ.), je n'ose pas le dire. — Certains volcans donnent passage à des gaz qui *dissoudre* (սահ. ներկ.) les roches calcaires. — *Vouloir* (հրամայական), je te prie, remettre cette lettre à son adresse. — Un homme sage et maître de lui-même doit se dire: «Si je ne *pouvoir* (սահ. ներկ.) pas tout ce que je *vouloir* (սահ. ներկ.), je dois *vouloir* tout ce que je *pouvoir* (սահ. ներկ.). — *Pouvoir* (ստոր. ներկ.) vos projets réussir!. — Descartes *résoudre* (սահ. անկաատ.) en se jouant des problèmes qui faisaient pâlir les plus habiles géomètres de son temps. — Il n'est point de ciment que le temps ne *dissoudre* (սահ. ներկ.) — Celui qui ne *savoir* (սահ. ներկ.) rien, qu'est-il en ce monde, et que *pouvoir* (սահ. ներկ.)-il être? — La douceur est la plus belle qualité qu'une femme *pouvoir* (ստոր. ներկ.) posséder. — Il en sera ainsi, que vous le *vouloir* (ստոր. ներկ.) ou non. — Je n'ai que vous à qui je *pouvoir*

(ստոր. ներկ.) me plaindre. — Tel est *absoudre* (ընդ. անց.), qui n'est pas justifié. — Personne ne vous *absoudre* (ապառնի) d'une pareille faute. — Il cherche à échapper au mal que ses ennemis lui *vouloir* (սահ. ներկ.). — Ces hommes ne *vouloir* (անց. կատ.) pas écouter la voix de la raison. — Si jeunesse *savoir* (սահ. անկաատ.) et vieillesse *pouvoir* (սահ. անկաատ.). — Ils ne *vouloir* (սահ. անկաատ.) voir que le mal, et j'étais le seul qui ne *vouloir* (ստոր. անկաատ.) voir que la vérité. — Je *pouvoir* (սահ. ներկ.) faire des rois, je *pouvoir* (սահ. ներկ.) les déposer. — Ce que vous *vouloir* (ապառնի) il le *vouloir* (ապառնի). — *Pouvoir* (սահ. ներկ.)-je vous être utile en quelque chose? —

ԴԱՍ ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ

Կարդնս սս հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտեալ անոնց անկաատներս իւրն իւրն, և սպաս քերականքի խնկարհե գտնուի:

1. — **Assaillir** (Յարձակիլ).

- Ind. prés.* J'assaille, tu assailles, il assaille, nous assaillons, vous assaillez, ils assaillent.
- Imparfait.* J'assailais, tu assaillais, il assaillait, nous assaillions, vous assailliez, ils assaillaient.
- Passé.défi.* J'assaillis, tu assaillis, il assaillit, nous assaillimes, vous assaillites, ils assaillirent.
- Futur.* J'assaillirai, tu assailliras, il assaillira, nous assaillirons, vous assaillirez, ils assailliront.
- Cond.prés.* J'assaillirais, tu assaillirais, il assaillirait, nous assaillirions, vous assailliriez, ils assailliraient.

Impératif. Assaille, assaillons, assaillez.
Subj.prés. Que j'assaille, que tu assailles, qu'il assaille, que nous assaillions, que vous assailliez, qu'ils assaillent.
Imparfait. Que j'assaillisse, que tu assaillisses, qu'il assaillit, que nous assaillions, que vous assaillissiez, qu'ils assaillissent.
Inf.prés. Assaillir.
Passé. Avoir assailli.
Part.prés. Assaillant.
Passé. Assailli, assaillie, ayant assailli.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի tressaillir եւ saillir* բայերն:

2. — Bouillir (Եռալ) .

Ind.prés. Je bous, tu bous, il bout, nous bouillons, vous bouillez, ils bouillent.
Imparfait. Je bouillais, tu bouillais, il bouillait, nous bouillions, vous bouilliez, ils bouillaient.
Passé.défi. Je bouillis, tu bouillis, il bouillit, nous bouillimes, vous bouillites, ils bouillirent.
Futur. Je bouillirai, tu bouilliras, il bouillira, nous bouillirons, vous bouillirez, ils bouilliront.
Cond.prés. Je bouillirais, tu bouillirais, il bouillirait, nous bouillirions, vous bouilliriez, ils bouilliraient.
Impératif. Bous, bouillons, bouillez.
Subj.prés. Que je bouille, que tu bouilles, qu'il bouille, que nous bouillions, que vous bouilliez, qu'ils bouillent.
Imparfait. Que je bouillisse, que tu bouillisses, qu'il bouillit, que nous bouillissions, que vous bouillissiez, qu'ils bouillissent.
Inf.prés. Bouillir.
Passé. Avoir bouilli.
Part.prés. Bouillant.
Passé. Bouilli, bouillie, ayant bouilli.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի parbouillir եւ débouillir բայերն:

3. — Braire* (Ձալ) .

Ind.prés. Il brait, ils braient.
Futur. Il braira, ils brairont.
Cond.prés. Il brairait, il brairaient.
Inf.prés. Braire.

4. — Bruire* (Շառացի) .

Ind.prés. Il bruit .
Imparfait. Il bruyait, ils bruyaient.
Inf.prés. Bruire.

5. — Clore (Փակել) .

Ind.prés. Je clos, tu clos, il clôt.
Futur. Je clorai, tu cloras, il clora, nous clorons, vous clorez, ils cloront.
Cond.prés. Je clorais, tu clorais, il clorait, nous clorions, vous cloriez, ils cloraient .
Inf.prés. Clore.
Passé. Avoir clos.
Part.passé. Clos, close, ayant clos.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի enclore եւ déclore բայերն:

43°. Հ Ր Ս Է Ա Ն Գ

(Բաղուած վերոգրեալ հինգ բայերուն վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեանց մէջ բոլոր բայերն ակերեւոյր են. աշակերտն պարտի վերածել զսննկայն ժամանակաց՝ զորս փակագծի մէջ նշանակած եմք:

Le vent *bruire* (սահ. անկառ.) dans la forêt .
 — La Saint-Sylvestre *clore* (սահ. ներկ.) l'année .
 — Que fait ce propriétaire ? Il *enclore* (սահ. ներկ.) ce petit bois dans son parc . — Les flots *bruire* (սահ. անկառ.) sur l'immensité des mers . — Je *clore* (սպառնի) mon champ au moyen d'une bonne haie d'épines . — Les sinistres *grelots* du serpent à sonnettes *bruire* (սահ. ներկ.) sur l'herbe . — Tous les malheurs m'*assaillir* (սահ. ներկ.) à la fois . — Mon sang *bouillir* (սահ. ներկ.) dans mes veines . — Son dessein *éclore* (սպառնի) peut-être quelque jour . — Jamais tentation plus grande ne m'*assaillir*. (անց. կատար.) — Les ennemis nous *assaillir* (թէական ներկ.) en vain dans nos retranchements . — Jamais tentation plus grande n'*assaillir* (սպառնի) mon coeur . — Votre mère *tressaillir* (սպառնի) de joie en apprenant une si heureuse nouvelle . — Il ne faudrait pas que cette préparation *bouillir* (ստոր. անկառ.) si fort . — Il voulait que nous *assaillir* (ստոր. անկառ.) les fuyards à coups de pierre . — Ces hommes ne chantent pas, ils *braire* (սահ. ներկ.) — Cette porte ne *clore* (սահ. ներկ.) pas bien . — Si vous battiez ce nègre, il ne crierait pas, il *braire* (թէական ներկ.) — Dès qu'il approchera de l'écurie, votre âne *braire* (սպառնի) d'une manière épouvantable . — Cette enseigne *saillir* (սահ. ներկ.) trop . — Cette corniche ferait beaucoup mieux si elle *saillir* (սահ. անկառ.) un peu plus . — Il *tressaillir* (սպառնի) de joie en vous revoquant . — Au niveau de la mer, l'eau *bouillir* (սահ. ներկ.) à cent degrés centigrades, mais elle

bouillir (թէական ներկ.) plus vite sur le sommet d'une montagne . — Les premiers plans ne *saillir* (սահ. անկառ.) point assez dans ce tableau . — Cette fenêtre ne *clore* (սահ. ներկ.) pas bien ; quand vous y aurez fait quelques réparations, elle *clore* (սպառնի) mieux . — La viande rôtie est meilleure que la viande *bouillir* (ընդ. անց.) — Je *tressaillir* (սահ. ներկ.) de bonheur en pensant que je reverrai bientôt mon fils . — Le sang *saillir* (սահ. անկառ.) avec impétuosité de la veine ouverte . — A chaque mot qu'on lui disait de son fils, le bonhomme *tressaillir* (սահ. անկառ.) de joie . — On ne pourrait me faire un pareil récit sans que je *tressaillir* (ստոր. անկառ.) d'horreur . — *Tressaillir* (հրապ. յոգ. առաջին դէմք.) d'allégresse, le jour du triomphe est arrivé . — Les flots *bruire* (սահ. անկառ.) — Je *clore* (սպառնի) mon parc par un fossé large et profond . — Retirez cette eau aussitôt qu'elle *bouillir* (սպառնի) . — Cette poutre *saillir* (սահ. ներկ.) de plus d'un demi-mètre sur la voie publique . — Le tribunal veut que je *déclare* (ստոր. ներկ.) ce champ . — Je *tressaillir* (սահ. անկ.) de crainte . —

ԴԱՍ ՏԱՆԵՆԵՐՈՒՄԵՐՈՐԴ

Կարդն սս հետեւայ բայերն ուշադրութեամբ, ղիսկ ակննց անկախնունքիսնկերն, և սպա քերտուացի խոնափէ զանննի :

1. — **Conclure** (Եզրակացնի).

Ind. prés. Je conclus, tu conclus, il conclut, nous concluons, vous concluez, ils concluent .

Imparfait. Je conclusais, tu conclusais, il concluait, nous conclusions, vous conclusiez, ils concluait.

Passé. défin. Je conclus, tu conclus, il conclut, nous conclûmes, vous conclûtes, ils conclurent.

Futur. Je conclurai; tu concluras, il conclura, nous conclurons, vous conclurez, ils concluront.

Cond. prés. Je conclurais, tu conclurais, il conclurait, nous conclurions, vous concluriez, ils concluraient.

Impératif. Conclus, concluons, concluez.

Subj. prés. Que je conclue, que tu conclues, qu'il conclue, que nous concluions, que vous conclusiez, qu'ils concluent.

Imparfait. Que je conclusse, que tu conclusses, qu'il conclût, que nous conclusions, que vous conclussiez, qu'ils conclussent.

Inf. prés. Conclure.

Passé. Avoir conclu.

Part. prés. Concluant.

Passé. inf. Conclu, conclue, ayant conclu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի exclure բայն :

2. Confire* (Անոյս եփել).

Ind. prés. Je confis, tu confis, il confit, nous confisons, vous confisez, ils confisent.

Imparfait. Je confisais, tu confisais, il confisait, nous confisions, vous confisiez, ils confisaient.

Passé. défin. Je confis, tu confis, il confit, nous confimes, vous confites, ils confirent.

Futur. Je confirai, tu confiras, il confira, nous confirons, vous confirez, ils confiront.

Cond. prés. Je confirais, tu confirais, il confirait, nous confirions, vous confiriez, ils confiraient.

Impératif. Confis, confisons, confisez.

Subj. prés. Que je confise, que tu confises, qu'il confise, que nous confisions, que vous confisiez, qu'ils confisent.

Imparfait. Que je confisse, que tu confisses, qu'il confit, que nous confissions, que vous confissiez, qu'ils confissent.

Inf. prés. Confire.

Passé. Avoir confit.

Part. prés. Confisant.

Passé. Confit, confite, ayant confit.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի déconfire եւ suffire* բայերն :

3. — Croître* (Աճիլ).

Ind. prés. Je crois, tu crois, il croit, nous croissons, vous croissez, ils croissent.

Imparfait. Je croisais, tu croisais, il croissait, nous croissions, vous croissiez, ils croissaient.

Passé. défin. Je crus, tu crus, il crût, nous crûmes, vous crûtes, ils crûrent.

Futur. Je croîtrai, tu croîtras, il croîtra, nous croîtrons, vous croîtrez, ils croîtront.

Cond. prés. Je croîtrais, tu croîtrais, il croîtrait, nous croîtrions, vous croîtriez, ils croîtraient.

Impératif. Crois, croissons, croissez.

Subj. prés. Que je croisse, que tu croisses, qu'il croisse, que nous croissions, que vous croissiez, qu'ils croissent.

Imparfait. Que je crusse, que tu crusses, qu'il crût, que nous crussions, que vous crussiez, qu'ils crussent.

Inf. prés. Croître.

Passé. Avoir crû.

Part. prés. Croissant.

Passé. Crû, crue, ayant crû.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի accroître եւ décroître բայերն :

(Քաղաւած վերոգրեալ երեք բայերուն վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն աւերելոյնք են աշակերտի պարտի վերածել զանոնի այն ժամանակաց՝ զորս փախագծի մեջ նշանակած երեք:

Nous *confire* (սահ. ներկ.) tous les ans des fruits à l'eau-de-vie. — Nous ne *conclure* (սպառնի) rien jusqu'à plus ample information. — Plus il *croître* (սպառնի) dans cette science funeste, plus nos misères *croître* (սպառնի) avec lui. — Nous *confire* (սպառնի) une très-grande quantité de cornichons. — Que voulez-vous que nous *conclure* (ստոր. ներկ) de ce que vous dites? — Il nous a surpris dans un très-grand embarras, nous *confire* (սահ. անկատ.) des légumes pour l'hiver. — Voudriez-vous que nous *conclure* (ստոր. անկատ.) légèrement une affaire de cette importance? — Les principes se sentent, les propositions se *conclure* (սահ. ներկ.) sur les eaux. — Au comble parvenu, il veut que nous *croître* (ստոր. ներկ.) — Ce jeune prince *croître* (սահ. անկատ.) au milieu des bénédictions de tous les peuples. — Le saule *croître* (սահ. ներկ.) sur le bord des eaux. — Le genre naif *exclure* (սահ. ներկ.) toute recherche dans le style. — Nous *confire* (սպառնի) des oranges — L'ardeur pour l'étude s'*accroître* (սահ. ներկ.) souvent par l'émulation. — En *conclure* (ընդ. ներկ.) ce marché, je n'ai pas songé à quoi je m'engageais. — Je *confire* (սահ. ներկ.)

des prunes. — Je ne crois pas que la vie d'un homme de génie *suffire* (ստոր. անկատ.) à composer l'histoire complète de certains insectes. — L'homme naît, *croître* (սահ. ներկ.) et meurt. — Son revenu *accroître* (սահ. ներկ.) tous les jours. — Les jours *croître* (սահ. ներկ.) — Cette action *croître* (սպառնի) sa gloire.

ԴԱՍ ՏԱՍՆԵԻՆԻԳԵՐՈՐԴ

Կարդիւ սու հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտե՛ւ ակնեց անկանոնութիւնք, եւ սպաքերանացի խնձարիկ զանոնի:

1. — **Cueillir** (Քաղել).

- Ind. prés.* Je cueille, tu cueilles, il cueille, nous cueillons, vous cueillez, ils cueillent.
- Imparfait.* Je cueillais, tu cueillais, il cueillait, nous cueillions, vous cueilliez, ils cueillaient.
- Passé. défini.* Je cueillis, tu cueillit, il cueillit, nous cueillimes, vous cueillites, ils cueillirent.
- Futur.* Je cueillerai, tu cueilleras, il cueillera, nous cueillerons, vous cueillerez, ils cueilleront.
- Cond. prés.* Je cueillerais, tu cueillerais, il cueillera, nous cueillerions, vous cueilleriez, ils cueilleraient.
- Impératif.* Cueille, cueillons, cueillez.
- Subj. prés.* Que je cueille, que tu cueilles, qu'il cueille, que nous cueillions, que vous cueilliez, qu'ils cueillent.
- Imparfait.* Que je cueillisse, que tu cueillisses, qu'il cueillit, que nous cueillions, que vous cueillissiez, qu'ils cueillissent.
- Inf. prés.* Cueillir.
- Passé.* Avoir cueilli.
- Part. prés.* Cueillant.
- Passé.* Cueilli, cueillie, ayant cueilli.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի accueillir եւ
recueillir բայերն :

2. — Déchoir (Էյնալ պասուէց, ասիմանէց).

Ind. prés. Je déchois, tu déchois, il déchoit, nous déchoyons, vous déchoyez, ils déchoient.

Imparfait. Զ'նէի .

Passé. défi. Je déchus, tu déchus, il déchut, nous déchûmes, vous déchûtes, ils déchurent.

Futur. Je décherrai, tu décherras, il décherra, nous décherrons, vous décherrez, ils décherront.

Cond. prés. Je décherrais, tu décherrais, il décherrait, nous décherrions, vous décheriez, ils décherraient.

Impératif. Զ'նիի :

Subj. prés. Que je déchoie, que tu déchoies, qu'il déchoie, que nous déchoyions, que vous déchoyiez, qu'ils déchoient.

Imparfait. Que je déchusse, que tu déchusses, qu'il déchût, que nous déchussions, que vous déchussiez, qu'ils déchussent.

Inf. prés. Dechoir.

Passé. Avoir déchu.

Part. passé. Déchu, déchue, ayant déchu.

3. — Devoir (Պարսի).

Ind. prés. Je dois, tu dois, il doit, nous devons, vous devez, ils doivent.

Imparfait. Je devais, tu devais, il devait, nous devions, vous deviez, ils devaient.

Passé. défi. Je dus, tu dus, il dut, nous dûmes, vous dûtes, ils durent.

Futur. Je devrai, tu devras, il devra, nous devrons, vous devrez, ils devront.

Cond. prés. Je devrais, tu devrais, il devrait, nous devrions, vous devriez, ils devraient.

Impératif. Dois, devons, devez.

Subj. prés. Que je doive, que tu doives, qu'il doive, que nous devions, que vous deviez, qu'ils doivent.

Imparfait. Que je dusse, que tu dusses, qu'il dût, que nous dussions, que vous dussiez, qu'ils dussent.

Inf. prés. Devoir.

Passé. Avoir dû.

Part. prés. Devant.

Part. passé. Dû, due, ayant dû.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի redevoir*
բայն :

15° Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

(Քաղաւած վերոգրեալ երեք բայերուն վրայ)

Հեկեւայ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն աւերելոյք եւ . աշակերտն պարսի վերածել զսկսնիս այն ժամանակաց՝ զորս փակագծի մեջ նշանակած եւք :

La France *devoir* (ապառնի) de grands avantages à ce prince. — Leur fortune *déchoir* (անց . կասս .) rapidement. — Nous ne *cueillir* (սահ . ներկ .) pas de rose sans épine. — Nous *recueillir* (անց . կասս .) un pauvre enfant que nous trouvâmes presque mourant. — Vous *devoir* (սահ . ներկ .) à ses pleurs quelque ombre de pitié. — Il *déchoir* (ապառնի) promptement du rang où la faveur l'a fait monter. — N'*accueillir* (հրաւ . յոգ . բ . դէմք) pas de la même façon l'honnête homme et le fat. — Il ne *devoir* (սահ . անկասս .) plus rien au monde que la vérité. — Il *déchoir* (ապառնի) promptement dans l'estime du public. — Nous l'*accueillir* (ապառնի) d'autant mieux que nous avons besoin de lui. — Il y a des figues que nous ne *cueillir* (սահ . ներ .) que quand elles sont *confire* (ընդ . անց . յոգ . իգ .) au soleil. — Il *déchoir* (անց .

անկատ.) de sa réputation. — *Devoir* (ստոր. անկատ.) - je vous déplaît, je vous dirai toute la vérité. — Un père *devoir* (սազ. ներկ.) à ses enfants l'instruction, aliment de l'esprit. — Vous ne *recueillir* (սպառնի) pas le fruit de vos peines. — Je ne doute pas que ce vil courtisan ne *déchoir* (ստոր. ներկ.) bientôt de son indigne faveur. — Les illusions qui plaisent *devoir* (թէական ներկ.) durer toujours. — Celui qui est dans la prospérité *devoir* (սազ. ներկ.) craindre d'en abuser. — Dans la décadence de l'empire romain, l'éloquence *déchoir* (անց. կատ.) promptement. — Nous *cueillir* (սազ. անկատ.) ces fleurs printanières. — Eve *cueillir* (անց. կատ.) du fruit défendu. — Je partirai, *devoir* (ստոր. անկատ.) - je périr dans la traversée. — Quelque chose de rare, c'est qu'un génie ne *devoir* (ստոր. ներկ.) rien à son siècle. — Comment! il se pourrait que je *déchoir* (ստոր. անկատ.) de mes espérances! — Si tu sèmes le vent, tu *recueillir* (սպառնի) la tempête. — Adam répondit au Seigneur: Ce n'est pas moi qui *cueillir* (անց. անկատ.) du fruit défendu. — Il faut que je *cueillir* (ստոր. ներկ.) des fleurs odoriférantes. — J'avais promis de tout oublier; je *tenir* (անց. կատ.) parole, et je le *accueillir* (անց. կատ.) avec la même cordialité qu'autrefois. —

ԴԱՍ ՏԱՍՆԵՒՎԵՅԵՐՈՐԴ

Կարդա սա հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտէ անոնց անկանոնութիւններն եւ սպա բերականցի խոնարհիկ զանոնք:

1. — **Échoir*** (Վիճակի)

- Ind. prés.* Il échoit, ils échoient.
- Imparfait.* Զուկի:
- Passé. défini.* Il échut, ils échurent.
- Futur.* Il écherra, ils écherront.
- Cond. prés.* Il écherrait, ils écherraient.
- Impératif.* Զուկի:
- Subj. prés.* Qu'il échée, qu'ils échéent.
- Imparfait.* Qu'il échût, qu'ils échussent.
- Inf. prés.* Echoir.
- Passé.* Etre échu.
- Part. prés.* Echéant.
- Passé.* Echu, échue, étant échu.

2. — **Faillir*** Պակասել, մեռնի (կորուս) լիճել.

- Ind. prés.* Je faux, tu faux, il faut, nous faillons, vous faillez, ils faillent.
- Imparfait.* Je faillais, tu faillais, il faillait, nous faillions, vous failliez, ils faillaient.
- Passé. défini.* Je faillis, tu faillis, il faillit, nous faillîmes, vous faillîtes, ils faillirent.
- Futur.* Je faudrai, tu faudras, il faudra, nous faudrons, vous faudrez, ils feront.
- Cond. prés.* Զուկի:
- Impératif.* Զուկի:
- Subj. prés.* Զուկի:
- Imparfait.* Զուկի:
- Inf. prés.* Faillir.
- Part. prés.* Faillant.
- Part. passé.* Failli, faillie.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *défaillir** բայն:

3. Falloir (Հարկ, պիտոյ լինել).

- Ind. prés. Il faut.
- Imparfait. Il fallait.
- Passé.défi. Il fallut.
- Futur. Il faudra.
- Cond.prés. Il faudrait.
- Impératif. Չ'ուշի :
- Subj.prés. Qu'il faille.
- Imparfait. Qu'il fallût.
- Inf. prés. Falloir.
- Passé. Avoir fallu.
- Part.passé. Fallu.

16°. Հ Ր Ա Ն Ս Ն Գ

(Քարդուած վերոգրեալ երեք բայերուն լրաց)

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն աներեւոյթ են. աշակերտն պարսի վերածել զանոնք այն ժամանակաց՝ զորս փակագծի մեջ նշանակած եմք:

Nous sommes épuisés de fatigue; nous *défaillir* (սահ. ներկ.) — Mes forces *défaillir* (սահ. անկատ.) quand je suis arrivé. — La mémoire lui *faillir* (անց.կատ.) tout à coup au milieu de son discours. — Le cas *échoir* (ընդ. ներկ.), comptez sur moi. — Il *falloir* (թէակ. ներկ.), pour le tirer d'affaire, qu'il lui *échoir* (ստոր. անկատ.) quelque grande succession de l'Inde ou d'Amérique. —

Je ferai tout ce qu'il *falloir* (ապառնի) pour réussir. — Les plus habiles *faillir* (սահ. ներկ.) quelquefois. — Je suis épuisé; le coeur me *faillir* (սահ. ներկ.) — Je saurais bien, le cas *échoir* (ընդ. ներկ.), vous rendre ce service. — Dès ce moment,

les forces du pauvre malade *défaillir* (անց. կատ.) de jour en jour. — Je ne croyais pas qu'il *falloir* (ստոր. անկատ.) faire ce voyage. — Il faut que je me mette en mesure pour le paiement d'un billet qui *échoir* (սահ. ներկ.) le 10 de ce mois. — Le jour du départ est-il toujours fixé à dimanche prochain? Il *falloir* (թէակ. ներկ.) s'en informer. — La mémoire lui *faillir* (անց. կատ.) tout à coup. — Toute personne qui met à la loterie espère que le bon numéro lui *échoir* (ապառնի). — Il lui *échoir* (անց. անկատ.) une maison du chef de sa femme. — Il *falloir* (սահ. ներկ.) que cette affaire soit promptement terminée. — Nous *faillir* (անց. կատ.) tous périr dans le port. — Tôt ou tard, il *falloir* (ապառնի) bien en passer par là. — Mes forces *défaillir* (սահ. ներկ.); ma santé s'altère tous les jours. — Un pareil bonheur ne m'*échoir* (ապառնի) pas. — Il *falloir* (անց. կատ.) que le ciel suscitât Jeanne d'Arc pour délivrer la France des Anglais. — Il est fâcheux qu'il *falloir* (ստոր. ներկ.) être malheureux pour connaître ses amis. — Cet ami ne lui *faillir* (ապառնի) pas au moment où il aura besoin d'aide. — Le premier terme du fermage *échoir* (սահ. ներկ.) à la Saint-Jean. — Pensez-vous qu'il *falloir* (ստոր. ներկ.) croire tout ce que dit la foule. —

ԴԱՍ ՏԱՍՆԵԻՇԵՐՈՅԵՐՈՐԴ

Կարդն սս հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտե՛ անոնց անխնոնորիւններն, եւ սպա քերականցի խոնարհե՛ զանոնք:

1. — Frire* (Տապիել).

Ind. prés. Je fris, tu fris, il frit.

Imparfait. Չ'ուհի :

Passé. défini. Չ'ուհի :

Futur. Je frirai, tu friras, il frira, nous frirons, vous frirez, ils friront.

Cond. prés. Je frirais, tu frirais, il frirait, nous fririons, vous fririez, ils friraient.

Impératif. Fris.

Subj. prés. Չ'ուհի :

Imparfait. Չ'ուհի :

Inf. prés. Frire.

Part. passé. Frit, frite.

2. — Gésir* (Անկեալ դնել).

Ind. prés. (CI-GIT) il git, nous gisons, vous gisez, ils gisent.

Imparfait. Je gisais, tu gisais, il gisait, nous gisions, vous gisiez, ils gisaient.

Inf. prés. Gésir.

Part. prés. Gisant.

3. — Luire (Թապել, փայլել).

Ind. prés. Je luis, tu luis, il luit, nous luions, vous luezes, ils luisent.

Imparfait. Je luisais, tu luisais, il luisait, nous luisions, vous luisiez, ils luisaient.

Passé. défini. Չ'ուհի :

Futur. Je luirai, tu luiras, il luira, nous luirons, vous luirez, ils luiront.

Cond. prés. Je luirais, tu luirais, il luirait, nous luirions, vous luiriez, ils luiraient.

Impératif. Luis, luions, luezez.

Subj. prés. Que je lueze, que tu luezes, qu'il lueze, que nous lueziions, que vous lueziiez, qu'ils lueziissent

Imparfait. Չ'ուհի :

Inf. prés. Luire.

Passé. Avoir lui.

Part. prés. Luisant

Passé. Lui, ayant lui.

Խոնարհել զբաւոր կամ բերանացի reluire բայն :

170 Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

(Բաղուած վերոգրեալ երկ բայերուն վրայ)

Հեկեկայ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն աւերեւոյր են. աշակերտն պարսի վերածել զանոնք այն ժամանակաց, զորս փակագծի մեջ նշանակած եմք :

Tout ce qui *reluire* (սահ. ներկ.) n'est pas or. — La fortune des riches, la gloire des héros, la majesté des rois, tout finit par : *ci-gésir* (սահ. ներկ.). — De nouveaux astres *luire* (ապառնի) dans les cieux. — Nous *gésir* (սահ. անկատ.) sur le pavé d'un cachot. — On *frire* (սահ. ներկ.) chaque matin tout le poisson qu'il pêche. — Nous l'avons trouvé *gésir* (ընդ. ներկ.) sur la paille. — La justice *gésir* (սահ. ներկ.) en formalités. — Une étoile qui *luire* (սահ. անկատ.) à l'orient, nous dirigeait dans notre marche. — Les plus riches diamants *reluire* (սահ. անկատ.) sur le front des danseuses. — Les colonnes du Parthénon *gésir* (սահ. ներկ.) éparées. — J'aime beaucoup les oeufs *frire* (ընդ. անց. յոդ. արական). — Le soleil *luire* (անց. անկատ.) et *luire* (ապառնի) toujours pour tout le monde. — Je doute qu'un rayon d'espérance *luire* (ստոր. ներկ.) jamais pour eux. — Cet homme si redouté *gésir* (սահ. ներկ.)

maintenant dans le tombeau. — Les eaux du lac *reuire* (սահ. ներկ.) dans les feux du soleil. — Dans le lointain *luire* (սահ. անկատ.) les épées et les cuirasses. — Nous *gésir* (սահ. անկատ) tous les deux sur le pavé d'un cachot, malades et privés de secours. — On entrevoyait quelque chose qui *luire* (սահ. անկատ) à travers les arbres. — Des monuments détruits *gésir* (սահ. անկատ.) dans la poussière. — Ci-*gésir* (սահ. ներկ.) Lacédémone ; Athènes fut ici. — Nous partirons dès que le jour *luire* (սպառնի). — Il n'est pas rare que, pendant la nuit, la mer *luire* (ստոր. ներկ.) d'un éclat nacré. —

ԴԱՍ ՏԱՍՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ

Կարդն սս հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտե՛ս ակնոց ակնխնոնութիւններն, եւ սպս բերանացի խոնարհիկ զանոնի :

1. — **Mouvoir** (Շարժի).

- Ind. prés.* Je meus, tu meus, il meut, nous mouvons, vous mouvez, ils meuvent.
- Imparfait.* Je mouvais, tu mouvais, il mouvait, nous mouvions, vous mouviez, ils mouvaient.
- Passé.défi.* Je mus, tu mus, il mut, nous mêmes, vous mûtes, ils murent.
- Futur.* Je mouvrai, tu mouvras, il mouvra, nous mouvrons, vous mouvrez, ils mouvront.
- Cond.prés.* Je mouvrais, tu mouvrais, il mouvrait, nous mouvriions, vous mouvriez, ils mouvraient.
- Impératif.* Meus, mouvons, mouvez.
- Subj.prés.* Que je meuve, que tu meuves, qu'il meuve, que nous mouvions, que vous mouviez, qu'ils meuvent.

- Imparfait.* Que je musse, que tu musses, qu'il mùt, que nous mussions, que vous mussiez, qu'ils mussent.
- Inf. prés.* Mouvoir.
- Passé.* Avoir mù.
- Part.prés.* Mouvant.
- Passé.* Mù, mue, ayant mù.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի **démouvoir***, **émouvoir***, **s'émouvoir***, եւ **promouvoir*** բայերն :

2. — **Nuire** (Վնասի).

- Ind. prés.* Je nuis, tu nuis, il nuit, nous nuisons, vous nuisez, ils nuisent.
- Imparfait.* Je nuisais, tu nuisais, il nuisait, nous nuisions, vous nuisiez, ils nuisaient.
- Passé.déf.* Je nuisis, tu nuisis, il nuisit, nous nuisimes, vous nuisites, ils nuisirent.
- Futur.* Je nuirai, tu nuiras, il nuira, nous nuirons, vous nuirez, ils nuiront.
- Cond.prés.* Je nuirais, tu nuirais, il nuirait, nous nuirions, vous nuiriez, ils nuiraient.
- Impératif.* Nuis, nuisons, nuisez.
- Subj.prés.* Que je nuise, que tu nuises, qu'il nuise, que nous nuisions, que vous nuisiez, qu'ils nuisent.
- Imparfait.* Que je nuisisse, que tu nuisisses, qu'il nuisit, que nous nuisissions, que vous nuisissiez, qu'ils nuisissent.
- Inf. prés.* Nuire.
- Passé.* Avoir nui.
- Part. prés.* Nuisant.
- Passé.* Nui, ayant nui.

3. — **Naître** (Ծնիլ).

- Ind. prés.* Je nais, tu nais, il naît, nous naissons, vous naissez, ils naissent.
- Imparfait.* Je naissais, tu naissais, il naissait, nous naissions,

vous naissiez , ils naissaient .

Passé.défi. Je naquis , tu naquis , il naquit , nous naquimes , vous naquites , ils naquirent .

Futur. Je naîtrai , tu naîtras , il naîtra , nous naitrons , vous naitrez , ils naitront .

Cond.prés. Je naîtrais , tu naîtrais , il naîtrait , nous naitrions , vous naitriez , ils naitraient .

Impératif. Nais , naissons , naissez .

Subj.prés. Que je naisse , que tu naisses , qu'il naisse , que nous naissions , que vous naissiez , qu'ils naissent .

Imparfait. Que je naquisse , que tu naquisses , qu'il naquit , que nous naquissions , que vous naquissiez , qu'ils naquissnt .

Inf. prés. Naitre .

Passé. Etre né .

Part.prés. Naissant .

Passé. Né , née , étant né .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի renaitre* բայն :

18°. 2 P U. 2 U. 6 9

(Քաղաւած վերագրեալ երկ բայերուն վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն աւերելոյր են . աշակերտն պարտի վերածել զանոնք այն ժամանակաց , զորս փակագծի մեջ նշանակած եմք :

Les passions , filles de l'amour-propre , *naitre* (սազ. ներկ.) dans la société . — Ses défauts lui *nuire* (անց. կատ.) plus que tous ses ennemis . — Ils *s'émouvoir* (անց. կատ) avec raison à l'arrivée de cette nouvelle . — Il serait impossible que l'homme le plus fort *mouvoir* (ստոր. անկատ.) cette masse sans un levier . — Semez les bienfaits , il en *naitre* (սպառնի) d'heureux souvenirs . — L'homme *naitre* (սազ. ներկ.) sans connaissance comme sans

défense . — En cherchant à nuire aux autres , il est rare que nous ne nous *nuire* (ստոր. ներկ.) pas à nous-mêmes . — Que de sectes *naitre* (անց. կատ.) d'une erreur ! . — Votre franchise vous *nuire* (սպառնի) auprès de bien des gens . — Nous *naitre* (սազ. ներկ.) pour la société . — C'est lui qui tient le ressort qui *mouvoir* (սազ. ներկ.) toute la machine . — L'orateur *émouvoir* (սպառնի) difficilement les autres , s'il n'est *émouvoir* (ընդ. անց.) lui-même . — L'amour-propre est comme ces instruments qui servent et *nuire* (սազ. ներկ.) tout à la fois . — Tout chrétien est *naitre* (ընդ. անց.) pour le ciel . — Je dis en moi-même : Que telle partie de mon corps se *mouvoir* (ստոր. ներկ.) , et elle se *mouvoir* (սազ. ներկ.) . — Cet homme *naitre* (անց. կատ.) avec des inclinations libres et généreuses . — Elle *m'émouvoir* (անց. անկատ.) par ses larmes et par ses prières . — La plupart des hommes ne se *mouvoir* (սազ. ներկ.) guère que par intérêt ou par vanité . — La beauté *naitre* (սազ. ներկ.) de la vertu , la laideur du vice . — Les monopoles *nuire* (սազ. ներկ.) au commerce . — Le style de la Bible *émouvoir* (սազ. ներկ.) le cœur , et personne ne *pouvoir* (սազ. ներկ.) lire ces mots touchants sans pleurer : « Je suis Joseph , votre frère ! » . — Un simple ressort *mouvoir* (սպառնի) toute la machine . — Alexandre *naitre* (անց. կատ.) en Macédoine . — Il faut qu'en *naitre* (ընդ. ներկ.) , les rois *naitre* (սազ. ներկ.) avec l'intelligence des choses de leur temps . — Les créatures les plus insensibles s'arrêtent ou se *mouvoir* (սազ. ներկ.) à

la volonté d'un homme mortel. — Cette drogue émouvoir (սահ. ներկ.) la bile et ne purge pas. —



ԴԱՍ ՏԱՍՆԵԻՆՆԵՐՈՐԴ

Կարդն սա հեճելեայ բայերն ուշադրութեամբ ,
դիտե՛ սննեց սնկսնննորիւններն , եւ այսս բերս-
նացի խոնարհե՛ զսննեց :

1. — **Pleuvoir** (Ս.ՃԻՐԵԼԻ).

- Ind. prés.* Il pleut.
- Imparfait.* Il pleuvait .
- Passé. déf.* Il plut.
- Futur.* Il pleuvra.
- Cond. prés.* Il pleuvrait.
- Impératif.* Զ'սնկի :
- Subj. prés.* Qu'il pleuve.
- Imparfait.* Qu'il plût.
- Inf. prés.* Pleuvoir.
- Passé.* Avoir plu.
- Part. prés.* Pleuvant.
- Passé.* Plu, ayant plu.

2. — **Pouvoir** (Մասսկարարել, հոգս).

- Ind. prés.* Je pouvois , tu pouvois , il pouvoit , nous pouvoions , vous pouvoiez , ils pouvoient.
- Imparfait.* Je pouvoiais , tu pouvoiais , il pouvoait , nous pouvoions , vous pouvoiez , ils pouvoaient.
- Passé. déf.* Je pourvus , tu pourvus , il pourvut , nous pourvûmes , vous pourvûtes , ils pourvurent.
- Futur.* Je pourvoirai , tu pourvoiras , il pourvoira , nous pourvoirons , vous pourvoirez , ils pourvoiraient.
- Cond. prés.* Je pourvoirais , tu pourvoirais , il pourvoirait ,

nous pourvoirions , vous pourvoiriez , ils pourvoiraient.

- Impératif.* Pourvois , pourvoyons , pourvoyez.
- Subj. prés.* Que je pourvoie , que tu pourvoies , qu'il pourvoie , que nous pourvoyions , que vous pourvoyiez , qu'ils pourvoient.
- Imparfait.* Que je pourvusse , que tu pourvusses , qu'il pourvût , que nous pourvussions , que vous pourvussiez , qu'ils pourvussent.
- Inf. prés.* Pourvoir.
- Passé.* Avoir pourvu.
- Part. prés.* Pourvoyant.
- Passé.* Pourvu , pourvue , ayant pourvu.

3. — **Partir** (ՄԵԿԵԻ).

- Ind. prés.* Je pars , tu pars , il part , nous partons , vous partez , ils partent.
- Imparfait.* Je partais , tu partais , il partait , nous partions , vous partiez , ils partaient.
- Passé. déf.* Je partis , tu partis , il partit , nous partîmes , vous partîtes , ils partirent.
- Futur.* Je partirai , tu partiras , il partira , nous partirons , vous partirez , ils partiront.
- Cond. prés.* Je partirais , tu partirais , il partirait , nous partirions , vous partiriez , ils partiraient.
- Impératif.* Pars , partons , partez.
- Subj. prés.* Que je parte , que tu partes , qu'il parte , que nous partions , que vous partiez , qu'ils partent.
- Imparfait.* Que je partisse , que tu partisses , qu'il partit , que nous partissions , que vous partissiez , qu'ils partissent.
- Inf. prés.* Partir.
- Passé.* Etre parti.
- Parti. prés.* Partant.
- Passé.* Parti , partie , étant parti.

կոնարհել գրուոր կամ բերանացի departir* եւ
repartir* բայերն :

19^o ՀՐԱ. ՀԱՆԳ.

(Քաղուած վերոգրեալ երեք բայերուն վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն ա-
նկերելոյք են. աշակերտն պարտի վերածել զանոնկ այն
ժամանակաց, զորս յախագծի մեջ նշանակած եմք :

Tout s'oppose à ce que nous *partir* (*ստոր. ներկ.*)
demain. — Les honneurs *pleuvoir* (*սազ. ներկ.*) sur
lui. — Quand il *pleuvoir* (*թէական ներկ.*) des hal-
lebardes, je *partir* (*սպառնի*) à l'heure convenue. —
Il *pourvoir* (*սազ. ներկ.*) aisément à ses besoins. —
Il est rare qu'il ne *pleuvoir* (*ստոր. ներկ.*) pas plu-
sieurs jours de suite vers le milieu du mois d'août.
— A peine suis-je arrivé que déjà il voudrait que je
repartir (*ստոր. անկատ*). — Nous *pourvoir* (*սպառ-
նի*) à la sûreté publique. — Le peuple croit qu'il
pleuvoir (*սազ. ներկ.*) quelquefois des grenouilles et
des insectes. — Je lui ferai en *partir* (*ընդ. ներկ.*)
de tristes adieux. — Je ne croyais pas qu'il *pleu-
voir* (*ստոր. անկատ*) si longtemps. — Le bruit
courait qu'il *pleuvoir* (*սազ. գերակատար*) des pierres
à trois lieues de la ville. — Il faut que nous *pour-
voir* (*ստոր. ներկ.*) à ses nécessités les plus pres-
santes. — Allez, *partir* (*հրաւ. յոգ. բ. դէմք.*) mes
vers, derniers fruits de ma veine! — Si vous faisiez
une telle folie, les sarcasmes *pleuvoir* (*թէական
ներկ.*) sur vous de tous côtés. — Si les hommes ne
pourvoir (*սազ. ներկ.*) pas à vos besoins, Dieu y *pour-*

voir (*սպառնի*). — Il faudrait qu'un ministre *pour-
voir* (*ստոր. անկատ*) tous ses arrière-cousins de
charges importantes. — Je me mettrai en route,
lors même qu'il *pleuvoir* (*թէական ներկ.*) des hal-
lebardes. — De terribles éclairs *partir* (*սազ. ան-
կատ*) de ses yeux. — Quand même je *pourvoir*
(*թէակ. ներկ.*) à tout, on trouverait encore moyen de
me blâmer. — C'est du tribunal souverain que *par-
tir* (*սազ. ներկ.*) ces foudres qui vont consumer
l'iniquité. — Il *pleuvoir* (*սազ. ներկ.*) rarement en
Egypte. — Si vous ne me faites raison, je me *pour-
voir* (*սպառնի*) en justice. — Ces enfants n'ont plus
un père qui *pourvoir* (*ստոր. ներկ.*) à leurs besoins.
— Il *pourvoir* (*սազ. ներկ.*) aisément à ses besoins
et à ceux de sa femme et de ses enfants; mais
comment *faire* (*սպառնի*) -t-il quand il *falloir* (*ս-
պառնի*) qu'il *pourvoir* (*ստոր. ներկ.*) aussi à ceux
de sa soeur, devenue veuve, et de la petite fille
qu'elle nourrit? —

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ

Կարդնա սա հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ,
դիտե՛ անոնց անկաւնոնորի մներն, եւ այս քերականցի
խոնարհե՛ զանոնկ :

1. — **Paître*** (**Արածի**).

- Ind. prés* Je pais, tu pais, il pait, nous paissions, vous
paissez, ils paissent.
- Imparfait* Je paissais, tu paissais, il paissait, nous paissions,
vous paissiez, ils paissaient.
- Passé, défin.* Զ'աւի :

Futur. Je paîtrai , tu paîtras , il paîtra , nous paîtrons , vous paîtrez , ils paîtront .

Cond.prés. Je paîtrais , tu paîtrais , il paîtrait , nous paîtrions , vous paîtriez , ils paîtraient .

Impératif. Pais , paissions , païssez .

Subj.prés. Que je païsse , que tu païsses , qu'il païsse , que nous païssions , que vous païssiez , qu'ils païssent .

Imparfait. Չ'ուծի :

Inf.prés. Paître .

Part.prés. Paissant .

Part.passé. Pu .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի repaître*բայն :

2. — Plaire (Հանելի լինել) .

Ind.prés. Je plais , tu plais , il plaît , nous plaisons , vous plaisez , ils plaisent .

Imparfait. Je plaisais , tu plaisais , il plaisait , nous plaisons , vous plaisiez , ils plaisaient .

Passé.défi. Je plus , tu plus , il plut , nous plûmes , vous plûtes , ils plurent .

Futur. Je plairai , tu plairas , il plaira , nous plairons , vous plairez , ils plairont .

Cond.prés. Je plairais , tu plairais , il plairait , nous plairions , vous pliriez , ils plairaient .

Impératif. Plais , plaisons , plaisez .

Subj.prés. Que je plaise , que tu plaises , qu'il plaise , que nous plaisons , que vous plaisiez , qu'ils plaisent .

Imparfait. Que je plusse , que tu plusses , qu'il plût , que nous plussions , que vous plussiez , qu'ils plussent .

Inf.prés. Plaire .

Passé. Avoir plu .

Part.prés. Plaisant .

Passé. Plu , ayant plu .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի complaire* , déplaître* , եւ taire* բայերն :

3. — Sentir (Ձգալ) .

Ind.prés. Je sens , tu sens , il sent , nous sentons , vous sentez , ils sentent .

Imparfait. Je sentais , tu sentais , il sentait , nous sentions , vous sentiez , ils sentaient .

Passé.défi. Je sentis , tu sentis , il sentit , nous sentimes , vous sentites , ils sentirent .

Futur. Je sentirai , tu sentiras , il sentira , nous sentirons , vous sentirez , ils sentiront .

Cond.prés. Je sentirai , tu sentirais , il sentirait , nous sentirions , vous sentiriez , ils sentiraient .

Impératif. Sens , sentons , sentez .

Subj.prés. Que je sente , que tu sentes , qu'il sente , que nous sentions , que vous sentiez , qu'ils sentent .

Imparfait. Que je sentisse , que tu sentisses , qu'il sentit , que nous sentissions , que vous sentissiez , qu'ils sentissent .

Inf.prés. Sentir .

Passé. Avoir senti .

Part.prés. Sentant .

Passé. Senti , sentie , ayant senti .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի pressentir եւ ressentir բայերն :

20° Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

(Բաղուած վերոգրեալ երեք բայերուն վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն աւերելոյք եւ . աշակերտն պարտի վերածել զսնունք այն ժամանակաց , զորս փակագծի մեջ նշանակած եւք :

Les sages se taire (սահ . ներկ .) quand les fous crient . — Il faut qu'un curé paître (սար . ներկ .) ses ouailles du pain de sa parole . — Son imagination ne se repaître (սահ . անկատ .) que de chimères . — Paître (հրամ .), petit mouton , le serpolet fleuri .

— Mes yeux ne se *repâitre* (սպառնի) jamais d'un pareil spectacle. — Le chevreuil se *plaire* (սազ. ներկ.) sur les hauteurs. — Son haleine *sentir* (սազ. ներկ.) — Le corbeau se *repâitre* (սազ. ներկ.) de chairs corrompues. — La terre et la mer se *taire* (սազ. ներկ.) — Les vents se *taire* (անց. կատ.) à la voix de Jésus-Christ. — Ses pieds *sentir* (սազ. ներկ.) — Quand le gourmand est *repâitre* (ընդ. անց.), il ne s'imagine pas que d'autres puissent avoir faim. — J'étais étonné qu'ils se *plaire* (ստոր. անկատ.) si longtemps dans une pareille société. — Il en arrivera ce qu'il *plaire* (սպառնի) à Dieu. — Nous *ressentir* (անց. կատ.) la plus vive douleur de sa perte. — *Taire* (հրամ.) - vous, et songez aux choses que vous dites!. — Le lion et le tigre ne *paître* (սպառնի) jamais avec les agneaux. — Nous ne *plaire* (սպառնի) jamais aux autres autant que nous nous *plaire* (սազ. ներկ.) à nous-mêmes. — Il ne croyait pas que nous *pressentir* (ստոր. անկատ.) tous les malheurs qui nous menaçaient. — De nombreux troupeaux *paître* (սազ. ներկ.) dans ces campagnes. — Il ne faut pas que vous *taire* (ստոր. ներկ.) la vérité plus longtemps. — Nous nous *taire* (անց. կատ.), quoique nous eussions pu le confondre. — Nous nous *ressentir* (սազ. ներկ.) tous des faiblesses de l'humanité. — *Paître* (հրամ. յոգ. բ. գէմք) en paix, mes chères brebis. — Nous *pressentir* (սազ. անկատ.) la peine qu'il aurait à se corriger. — Leurs génisses *paître* (սազ. անկատ.) chaque jour une herbe tendre et fleurie. — Par le coeur, on *plaire* (սազ. ներկ.) plus souvent

que par l'esprit. — Joseph et ses frères *paître* (սազ. անկատ.) les troupeaux de Jacob, leur père. — Une figure dont les yeux *prendre* (սազ. ներկ.) une direction oblique nous *déplaire* (սազ. ներկ.) ordinairement. — Les lamas se *plaire* (սազ. ներկ.) au pied des montagnes des Andes. —

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՒՄԷԿԵՐՈՐԴ

Կարդն սս հեհեհեալ բայերն ուշադրութեամբ, ղիսէ ակննց ակնխնոնորիւններն, եւ այսա բերանացի խնեարհէ զսննիս:

1. — **Servir** (Ծառայիլ).

- Ind. prés.* Je sers, tu sers, il sert, nous servons, vous servez, ils servent.
- Imparfait.* Je servais, tu servais, il servait, nous servions, vous serviez, ils servaient.
- Passé. défi.* Je servis, tu servis, il servit, nous servimes, vous servites, ils servirent.
- Futur.* Je servirai, tu serviras, il servira, nous servirons, vous servirez, ils serviront.
- Cond. prés.* Je servirais, tu servirais, il servirait, nous servirions, vous serviriez, ils serviraient.
- Impératif.* Sers, servons, servez.
- Subj. prés.* Que je serve, que tu serves, qu'il serve, que nous servions, que vous serviez, qu'ils servent.
- Imparfait.* Que je servisse, que tu servisses, qu'il servit, que nous servissions, que vous servissiez, qu'ils servissent.
- Inf. prés.* Servir.
- Passé.* Avoir servi.
- Part. prés.* Servant.
- Passé.* Servi, servie, ayant servi.

Խոնարհել զբաւոր կամ բերանացի desservir բայն:

2. — Sortir* (Տորու ելլել).

- Ind. prés.* Je sors, tu sors, il sort, nous sortons, vous sortez, ils sortent.
- Imparfait.* Je sortais, tu sortais, il sortait, nous sortions, vous sortiez, ils sortaient.
- Passé. défini.* Je sortis, tu sortis, il sortit, nous sortîmes, vous sortîtes, ils sortirent.
- Futur.* Je sortirai, tu sortiras, il sortira, nous sortirons, vous sortirez, ils sortiront.
- Cond. prés.* Je sortirais, tu sortirais, il sortirait, nous sortirions, vous sortiriez, ils sortiraient.
- Impératif.* Sors, sortons, sortez.
- Subj. prés.* Que je sorte, que tu sortes, qu'il sorte, que nous sortions, que vous sortiez, qu'ils sortent.
- Imparfait.* Que je sortisse, que tu sortisses, qu'il sortît, que nous sortissions, que vous sortissiez, qu'ils sortissent.
- Inf. prés.* Sortir.
- Passé.* Avoir sorti.
- Part. prés.* Sortant.
- Passé.* Sorti, sortie, ayant sorti.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի րօտարէր բայն :

3. — Suivre (Հետեւիլ).

- Ind. prés.* Je suis, tu suis, il suit, nous suivons, vous suivez, ils suivent.
- Imparfait.* Je suivais, tu suivais, il suivait, nous suivions, vous suiviez, ils suivaient.
- Passé. défini.* Je suivis, tu suivis, il suivit, nous suivîmes, vous suivîtes, ils suivirent.
- Futur.* Je suivrai, tu suivras, il suivra, nous suivrons, vous suivrez, ils suivront.
- Cond. prés.* Je suivrais, tu suivrais, il suivrait, nous suivrions, vous suivriez, ils suivraient.
- Impératif.* Suis, suivons, suivez.

- Subj. prés.* Que je suive, que tu suives, qu'il suive, que nous suivions, que vous suiviez, qu'ils suivent.
- Imparfait.* Que je suivisse, que tu suivisses, qu'il suivît, que nous suivissions, que vous suivissiez, qu'ils suivissent.
- Inf. prés.* Suivre.
- Passé.* Avoir suivi.
- Part. prés.* Suivant.
- Passé.* Suivi, suivie, ayant suivie.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի րօտարէր բայն :

21° ՀՐԱ. ՀԱՆԳ.

(Բարուած վերոգրեալ երկ բայերուն վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեանց մէջ բոլոր բայերն աւերելոյք են. աշակերտն պարտի վերածել զանկիս այն ժամանակաց՝ զորս փակագծի մէջ նշանակած եմք :

Quelque part qu'ils aillent, il faut que je les suivre (*ստոր. ներկ.*). — Je le servir (*ստորանի*) comme je servir (*թէակ. ներկ.*) mon parent le plus cher. — Il faut que je sortir (*ստոր. ներկ.*) à l'instant, et il aurait fallu que je sortir (*ստոր. անկատ.*) plus tôt. — Je doute qu'on servir (*ստոր. ներկ.*) bien deux maîtres à la fois. — C'est en ressortir (*ընդ. ներկ.*) que je l'ai rencontré. — Nous rentrons, sortir (*սահ. ներկ.*) et ressortir (*սահ. ներկ.*) quand il nous plaît. — Le désert servir (*սահ. անկատ.*) de refuge à tous les malheureux. — Suivre (*հրամ. եղ. բ. գէ. զք.*) toujours la voix de la raison. — Si vous ne sortir (*սահ. ներկ.*) plus chrétiens de ce temple, vous en sortir (*ստորանի*) plus coupables. — L'homme suivre (*սահ. ներկ.*) sur la terre un sentier rude et

difficile. — Qui m'aime me *suivre* (ստոր. ներկ.)
 — Des sièges et des combats *servir* (անց. կատար.)
 d'exercice à l'enfance de Turenne. — Nous *sortir*
 (անց. կատ.) d'un danger pour tomber dans un
 autre. — Enfants, *suivre* (հրամ. յոգ. բ. դէմք) mon
 panache blanc. — La liberté a beaucoup à craindre
 des passions de ceux qui la *servir* (սազ. ներկ.) —
Sortir (հրամ. յոգ. բ. դէմք) de vos retraites, et
venir (հրամ. յոգ. բ. դէմք) consoler le monde. —
 Il faudrait que nous le *suivre* (ստոր. անկատ.) par-
 tout comme un enfant. — Dieu a dit à Abraham :
 « Les rois *sortir* (սպառնի) de vous ». — Il est fâ-
 cheux que , parfois , nous ne *suivre* (ստոր. ներկ.)
 pas notre inspiration. — Je *sortir* (սազ. ներկ.) tous
 les matins pour mes affaires. — Les Juifs *sortir*
 (անց. կատ.) d'Égypte sous la conduite de Moïse .
 — En désirant pour les autres ce que nous désirons
 pour nous , nous *suivre* (սպառնի) les lois de la
 charité. — Le soir , le lapin *sortir* (սազ. ներկ.)
 de son terrier. —

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ

Կարդն սս հեհեհեայ բայերն ու շարուքեանք, դի-
 ցկ անոնց անկանոնութիւններն, և այլա բերանացի
 խնարհիկ՝ գաննիք:

I. — **Boire** (խմել).

Ind. prés. Je bois, tu bois, il boit, nous buvons, vous buvez,
 ils boivent.
Imparfait. Je buvais, tu buvais, il buvait, nous buvions,
 vous buviez, ils buvaient.

Passé. défini. Je bus, tu bus, il but, nous bûmes, vous bûtes,
 ils burent.
Futur. Je boirai, tu boiras, il boira, nous boirons, vous
 boirez, ils boiront.
Cond. prés. Je boirais, tu boirais, il boirait, nous boirions,
 vous boiriez, ils boiraient.
Impératif. Bois, buvons, buvez.
Subj. prés. Que je boive, que tu boives, qu'il boive, que nous
 buvions, que vous buviez, qu'ils boivent.
Imparfait. Que je busse, que tu busses, qu'il bût, que nous
 bussions, que vous bussiez, qu'ils bussent.
Inf. prés. Boire.
Passé. Avoir bu.
Part. prés. Buvant.
Passé. Bu, bué, ayant bu.

2. — **Surseoir** (Թագողել, յերկարել).

Ind. prés. Je sursois, tu sursois, il sursoit, nous sursoyons,
 vous sursoyez, ils sursoient.
Imparfait. Je sursoyais, tu sursoyais, il sursoyait, nous sur-
 soyions, vous sursoyiez, ils sursoyaient.
Passé. défini. Je sursis, tu sursis, il sursit, nous sursimes, vous
 sursîtes, ils sursirent.
Futur. Je surseoirai, tu surseoiras, il surseoirra, nous sur-
 seoirons, vous surseoirez, ils surseoiront.
Cond. prés. Je surseoierais, tu surseoierais, il surseoierait, nous
 surseoierions, vous surseoieriez, ils surseoieraient.
Impératif. Sursois, sursoyons, sursoyez.
Subj. prés. Que je sursoie, ևն. (անգործածելի).
Imparfait. Que je sursisse, que tu sursisses, qu'il sursit, que
 nous sursissions, que vous sursissiez, qu'ils sur-
 sissent.
Inf. prés. Surseoir.
Passé. Avoir sursis.

Part. prés. Sursoyant.
Passé. Sursis, sursise, ayant sursis.

3.— Valoir (Վալիլ).

- Ind. prés.* Je vauх, tu vauх, il vaut, nous valons, vous valez ils valent.
- Imparfait.* Je valais, tu valais, il valait, nous valions, vous valiez, ils valaient.
- Passé.défi.* Je valus, tu valus, il valut, nous valûmes, vous valûtes, ils valurent.
- Futur.* Je vaudrai, tu vaudras, il vaudra, nous vaudrons, vous vaudrez, ils vaudront.
- Cond.prés.* Je vaudrais, tu vaudrais, il vaudrait, nous vaudrions, vous vaudriez, ils vaudraient.
- Impératif.* Vaux, valez.
- Subj.prés.* Que je vaille, que tu vailles, qu'il vaille, que nous valions, que vous valiez, qu'ils valient.
- Imparfait.* Que je valusse, que tu valusses, qu'il valût, que nous valussions, que vous valussiez, qu'ils valussent.
- Inf. prés.* Valoir.
- Passé.* Avoir valu.
- Part.prés.* Valant.
- Passé.* Valu, value, ayant valu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի էր արժանիքը
եւ revaloir : Մտորողաւորանի մէջ ընկնելով ընկնելով
կըլլայ que je prévale, que tu prévales, եւ .

220. ՀՐԱ.ՀԱՆԳ

(Բաղադրանքները տես թարգմանի վրայ)

Հետեւեալ պարբերութեանց մէջ բոլոր բայերն
աներեւոյր են. աշակերտն պարտի վերածել զանկէսայն
ժամանակաց՝ գորս փակագծի մէջ նշանակած եւնի :

Nous *surseoir* (սահ. ներկ.) momentanément la poursuite de notre procès. — On appelait autrefois la Russie du nom de Moscovie; le nom de Russie *prévaloir* (անց. անկատ.) — La langue d'un muet *valoir* (սահ. ներկ.) mieux que celle d'un menteur. — Rien n'exprime mieux la force de l'habitude que le proverbe : « Qui boire (անց. անկատ.) boire (սահ. ներկ.) ». — Il est impossible qu'on ne *surseoir* (ստոր. ներկ.) pas à l'exécution de la sentence. — Si peu que nous *valoir* (ստոր. ներկ.), nous *valoir* (սահ. ներկ.) quelque chose. — Je ne crois pas que vos idées *prévaloir* (ստոր. ներկ.) — Il serait utile que les juges *surseoir* (ստոր. անկատ.) à leur délibération. — Ils boire (սահ. ներկ.) jusqu'à la lie l'amertume de leur calice. — Il y a des gens qui sont si bons qu'ils ne *valoir* (սահ. ներկ.) rien. — Il empêcha que les superstitions ne *prévaloir* (ստոր. անկատ.) au milieu de Juda. — Le tribunal, en attendant des renseignements, *surseoir* (անց. կատ.) au jugement de l'affaire. — Il serait heureux pour celui qui reçoit que ce que nous donnons *valoir* (ստոր. անկատ.) le plaisir que nous avons à le donner. — Quand Socrate boire (անց. կատ.) la ciguë, il n'aurait pas voulu changer son sort contre celui des juges iniques qui l'avaient condamné. — On n'avancerait jamais vers la vérité, si l'autorité *prévaloir* (սահ. անկատ.) toujours sur la raison. — De bien des gens il n'y a que le nom qui *valoir* (ստոր. ներկ.) quelque chose. — Le silence de l'envie *équivaloir* (սահ. ներկ.) à un éloge. — Cet homme m'a fait une injure que je lui *revaloir* (ս-

պանի) tôt ou tard. — L'ignorance ne *prévaloir* (սպանի) jamais contre la science. — Nous ne *boire* (սահ. ներկ.) qu'à prix d'or l'eau qui coule de nos fontaines. — Tous les talents ne *valoir* (սահ. ներկ.) pas une vertu. — Il doutait que je ne *boire* (ստոր. անկատ.) que de l'eau. — En Belgique, nous ne *boire* (սահ. անկատ.) que de la bière. — Il faudrait que la faveur ne *prévaloir* (ստոր. անկատ.) jamais sur le mérite. — Il faut que nous *boire* (ստոր. ներկ.) du lait tous les matins. — Ils *boire* (անց. կատ.) de toutes les liqueurs qu'on leur offrit. —

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ

Կարդն սս հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտե՛ք անոնց անկանոնութիւններն, եւ սպա բերանացի խնկարհիկ զսկոնկ :

1. — Lire (Կարգալ) .

- Ind. prés.* Je lis, tu lis, il lit, nous lisons, vous lisez, ils lisent.
- Imparfait.* Je lisais, tu lisais, il lisait, nous lisions, vous lisiez, ils lisaient.
- Passé. défini.* Je lus, tu lus, il lut, nous lûmes, vous lûtes, ils lurent.
- Futur.* Je lirai, tu liras, il lira, nous lirons, vous lirez, ils liront.
- Cond. prés.* Je lirais, tu lirais, il lirait, nous lirions, vous liriez, ils liraient.
- Impératif.* Lis, lisons, lisez.
- Subj. prés.* Que je lise, que tu lises, qu'il lise, que nous li-

- sions, que vous lisiez, qu'ils lisent.
- Imparfait.* Que je lusse, que tu lusses, qu'il lût, que nous lussions, que vous lussiez, qu'ils lussent.
- Inf. prés.* Lire.
- Passé.* Avoir lu.
- Part. prés.* Lisant.
- Passé.* Lu, lue, ayant lu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *élire* եւ *relire* բայերն :

2. — Distraire (Բաժանել, Չբոցնել) .

- Ind. prés.* Je distrais, tu distrais, il distrait, nous distrayons, vous distrayez, ils distraient.
- Imparfait.* Je distrais, tu distrais, il distrait, nous distrayions, vous distrayiez, ils distrayaient.
- Passé. défini.* 2^o նի :
- Futur.* Je distrairai, tu distrairas, il distraira, nous distrairons, vous distrairez, ils distrairont.
- Cond. prés.* Je distrairais, tu distrairais, il distrairait, nous distrairions, vous distrairiez, ils distrairaient.
- Impératif.* Distrais, distrayons, distrayez.
- Subj. prés.* Que je distraie, que tu distraies, qu'il distraie, que nous distrayions, que vous distrayiez, qu'ils distraient.
- Imparfait.* 2^o նի :
- Inf. prés.* Distraire.
- Passé.* Avoir distraire.
- Part. prés.* Distrayant.
- Passé.* Distrait, distraite, ayant distraire.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *abstraire*, *traire**, *extraire* եւ *soustraire* բայերն :

3. — Coudre (Կարի).

Ind. prés. Je couds, tu couds, il coud, nous cousons, vous cousez, ils cousent.

Imparfait. Je cousais, tu cousais, il cousait, nous cousions, vous cousiez, ils cousaient.

Passé. défini. Je cousis, tu cousis, il cousit, nous cousîmes, vous cousîtes, ils cousirent.

Futur. Je coudrai, tu coudras, il coudra, nous coudrons, vous coudrez, ils coudront.

Cond. prés. Je coudrais, tu coudrais, il coudrait, nous coudrions, vous coudriez, ils coudraient.

Impératif. Couds, cousons, cousez.

Subj. prés. Que je couse, que tu couses, qu'il couse, que nous cousions, que vous cousiez, qu'ils cousent.

Imparfait. Que je cousisse, que tu cousisses, qu'il cousit, que nous cousissions, que vous cousissiez, qu'ils cousissent.

Inf. prés. Coudre.

Passé. Avoir cousu.

Part. prés. Cousant.

Passé. Cousu, cousue, ayant cousu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի **découdre** եւ **recoudre** բայերն:

4. — Moudre (Սփալ).

Սյս բայն երկու արմատ ունի՝ moult ճայնաւոր գրի մ'առջեւ, իսկ moud բաղաձայնի մ'առջեւ:

Ind. prés. Je mouds, tu mouds, il moud, nous moulons, vous moulez, ils moulent.

Imparfait. Je moulais, tu moulais, il moulait, nous moulions, vous mouliez, ils moulaient.

Passé. défini. Je moulus, tu moulus, il moulut, nous moulûmes, vous moulûtes, ils moulurent.

Futur. Je moudrai, tu moudras, il moudra, nous moudrons, vous moudez, ils moudront.

Cond. prés. Je moudrais, tu moudrais, il moudrait, nous moudrions, vous moudriez, ils moudraient.

Impératif. Mouds, moulons, moulez.

Subj. prés. Que je moule, que tu moules, qu'il moule, que nous moulions, que vous mouliez, qu'ils moulent.

Imparfait. Que je moulusse, que tu moulusses, qu'il moulût, que nous moulussions, que vous moulussiez, qu'ils moulussent.

Inf. prés. Moudre.

Passé Avoir moulu.

Part. prés. Moulant.

Passé. Moulu, moulue, ayant moulu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի **émoudre** եւ **remoudre** բայերն:

5. — Dormir (Ննչիլ).

Ind. prés. Je dors, tu dors, il dort, nous dormons, vous dormez, ils dorment.

Imparfait. Je dormais, tu dormais, il dormait, nous dormions, vous dormiez, ils dormaient.

Passé. défini. Je dormis, tu dormis, il dormit, nous dormîmes, vous dormîtes, ils dormirent.

Futur. Je dormirai, tu dormiras, il dormira, nous dormirons, vous dormirez, ils dormiront.

Cond. prés. Je dormirais, tu dormirais, il dormirait, nous dormirions, vous dormiriez, ils dormiraient.

Impératif. Dors, dormons, dormez.

Subj. prés. Que je dorme, que tu dormes, qu'il dorme, que nous dormions, que vous dormiez, qu'ils dorment.

Imparfait. Que je dormisse, que tu dormisses, qu'il dormît, que nous dormissions, que vous dormissiez, qu'ils dormissent.

Inf. prés. Dormir .
Passé. Avoir dormi .
Part. prés. Dormant .
Passé. Dormi , ayant dormi .

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի endormir* եւ
 rendormir բայերն :

6. — Aller (Երթալ).

Ind. prés Je vais *կամ* je vas , tu vas , il va , nous allons ,
 vous allez , ils vont .
Imparfait. J'allais , tu allais , il allait , nous allions , vous
 alliez , ils allaient .
Passé. défini. J'allai , tu allas , il alla , nous allâmes , vous allâtes ,
 ils allèrent .
Futur. J'irai , tu iras , il ira , nous irons , vous irez , ils
 iront .
Cond. prés. J'irais , tu irais , il irait , nous irions , vous iriez ,
 ils iraient .
Impératif. Va , allons , allez .
Subj. prés. Que j'aïlle , que tu aïlles , qu'il aïlle , que nous
 aïllions , que vous aïlliez , qu'ils aïllent .
Imparfait. Que j'allasse , que tu allasses , qu'il allât , que nous
 allassions , que vous allassiez , qu'ils allassent .
Inf. prés. Aller .
Passé. Etre allé .
Part. prés. Allant .
Passé. Allé , allée , étant allé .

Y գրի մ'առջեւ vas կը գրուի , ինչպէս vas-y .
 Կ'ըսուի նաեւ vas-en chercher , puis , va-t'-en ! .

23°. ՀՐԱՀԱՆԳ

(Քաղաւած վերոգրեալ վեց բայերուն վրայ)

Ա.

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն ա-
 ներեւոյթ են . աշակերտն պարտի վերածել զսննկ
 այն ժամանակաց՝ զորս փակագծի մեջ նշանակած եմք :

A sa naissance, on *coudre* (*սահ. ներկ.*) l'homme
 dans un maillot ; à sa mort , on le cloue dans une
 bière. — Ce moulin *moudre* (*սահ. ներկ.*) trop gros .
 — Ces jeunes filles *coudre* (*սահ. ներկ.*) une heure
 au moins tous les jours . — C'est à Athènes que
 vous *aller* (*սահ. ներկ.*) , respectez les dieux . —
 Dieu *lire* (*սահ. ներկ.*) dans tous les coeurs . —
 Nous *lire* (*սահ. անկատ.*) tous les soirs un chant
 d'Homère . — Le temps fuit , et l'homme *dormir*
 (*սահ. ներկ.*) — Nous vivons tous incertains de la
 durée de nos jours , et cette incertitude *endormir*
 (*սահ. ներկ.*) elle-même notre vigilance . — Que
 rien ne vous *distraindre* (*ստոր. ներկ.*) de vos occu-
 pations . — Ils *traire* (*սահ. ներկ.*) leurs vaches
 deux fois par jour . — Les chagrins montent sur
 le trône et *aller* (*սահ. ներկ.*) s'asseoir à côté du
 souverain . — Vous ne savez pas jusqu'ou *aller* (*սահ.*
ներկ.) la dureté de leur coeur . — Une bonne mère
 de famille *coudre* (*սպառ.նի*) toujours mieux qu'elle
 ne dansera . — Nous *moudre* (*սահ. անկատ.*) autre-
 fois une plus grande quantité de grain que nous
 n'en *moudre* (*սահ. ներկ.*) aujourd'hui . — Ne

craignez rien ; nous le *soustraire* (ազատելի) à la poursuite de ses ennemis. — Ils *lire* (անց. կատ.) la prière des agonisants. — Heureux celui qui n'*aller* (անց. կատ.) pas après les richesses ; plus heureux celui qui les refusa quand elles *aller* (անց. կատ.) à lui. — Nous offrirons à nos hôtes le peu de lait que nous *traire* (ազատելի). — Nous *recoudre* (սաՀ. անկատ.) nos hardes, afin de nous garantir des rigueurs du froid. — Que nous serions à plaindre s'il fallait que nous *lire* (ստոր. անկատ.) tous les vers qu'on produit ! — Je *lire* (ազատելի) et *relire* (ազատելի) sans cesse le Petit-Carême. — Les Romains pilèrent d'abord le blé ; ce ne fut qu'après leurs conquêtes en Asie qu'ils le *moudre* (անց. կատ.) — Au moment où nous sommes arrivés, ils *traire* (սաՀ. անկատ.) leurs brebis. — Quelqu'un trouva un jour le grand Corneille *coudre* (ընդ. ներկ.) et raccommodant sachassure. — Qu'il ne *lire* (ստոր. ներկ.) pas plus, mais qu'il *lire* (ստոր. ներկ.) mieux qu'il ne fait. —

բ.

Աշակերտն պարտի սա հեկեւեայ պարբերութեան աշխատեմքն ինչ որ ստորագրողն նշանակուած պարբերութիւնի կը պահանջեն :

Quand je *suis* en vacances, je me *distrains*, je *vais* souvent me promener dans les champs, je *lis* des livres instructifs, je *couds* et je *tricote*, j'*aide* Mariette dans sa besogne, je *mouds* du café, je *bois* du bon lait chaud, je me *couche* de bonne heure et je *dors* comme une marmotte.

1. Quand Hélène et Laure *sont* en vacances, elles se...
2. Quand Hélène et Laure *seront* en vacances, elles se...
3. Quand Hélène et Laure *allèrent* en vacances l'année dernière, elles se...
4. Si tu *vas* en vacances, il *faudra* que tu te ...
5. Si tu *allais* en vacances, il *faudrait* que tu te...
6. L'année dernière, vous *partîtes* en vacances, là, vous...

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՆՈՐՍԵՐՈՐԴ

Կարդիւ սա հեկեւեայ բարեւոյն ու շարժութեանը, դիտե՛ք անոնց անկախ ընդհանրութիւններն, եւ սպաս թերականգնի խոնարհե՛ք զանոնք :

1. — Vêtir* (Հագնի).

- Ind. prés. Je vêts, tu vêts, il vêt, nous vêtions, vous vêtez, ils vêtent.
- Imparfait. Je vêttais, tu vêttais, il vêtait, nous vêtions, vous vêtiez, ils vêttaient.
- Passé. déft. Je vêtis, tu vêtis, il vêtit, nous vêtîmes, vous vêtîtes, ils vêtirent.
- Futur. Je vêtirai, tu vêtiras, il vêtira, nous vêtirons, vous vêtirez, ils vêtiront.
- Cond. prés. Je vêtirais, tu vêtirais, il vêtirait, nous vêtirions, vous vêtiriez, ils vêtiraient.
- Impératif. Vêts, vêtions, vêtez.
- Subj. prés. Que je vête, que tu vètes, qu'il vête, que nous

vétions, que vous vétiez, qu'ils vêtent.

Imparfait. Que je vétisse, que tu vétisses, qu'il vêtit, que nous vétissions, que vous vétissiez, qu'ils vétissent.

Inf. prés. Vétir.

Passé. Avoir vêtu.

Part. prés. Vêtant.

Passé. Vêtu, vêtue, ayant vêtu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *dévêtir** եւ *revêtir** բայերն :

2. — Vivre (Վարիլ).

Ind. prés. Je vis, tu vis, il vit, nous vivons, vous vivez, ils vivent.

Imparfait. Je vivais, tu vivais, il vivait, nous vivions, vous viviez, ils vivaient.

Passé. défi. Je vécus, tu vécus, il vécut, nous vécûmes, vous vécûtes, ils vécurent.

Futur. Je vivrai, tu vivras, il vivra, nous vivrons, vous vivrez, ils vivront.

Cond. prés. Je vivrais, tu vivrais, il vivrait, nous vivrions, vous vivriez, ils vivraient.

Impératif. Vis, vivons, vivez.

Subj. prés. Que je vive, que tu vives, qu'il vive, que nous vivions, que vous viviez, qu'ils vivent.

Imparfait. Que je vécusse, que tu vécussses, qu'il vécut, que nous vécussons, que vous vécussez, qu'ils vécusissent.

Inf. prés. Vivre.

Passé. Avoir vécu.

Part. prés. Vivant.

Passé. Vécu, ayant vécu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *revivre* եւ *survivre* բայերն :

3. — Voir (Տեսիլ).

Ind. prés. Je vois, tu vois, il voit, nous voyons, vous voyez, ils voient.

Imparfait. Je voyais, tu voyais, il voyait, nous voyions, vous voyiez, ils voyaient.

Passé. défi. Je vis, tu vis, il vit, nous vimes, vous vîtes, ils virent.

Futur. Je verrai, tu verras, il verra, nous verrons, vous verrez, ils verront.

Cond. prés. Je verrais, tu verrais, il verrait, nous verrions, vous verriez, ils verraient.

Impératif. Vois, voyons, voyez.

Subj. prés. Que je voie, que tu voies, qu'il voie, que nous voyions, que vous voyiez, qu'ils voient.

Imparfait. Que je visse, que tu visses, qu'il vit, que nous vissions, que vous vissiez, qu'ils vissent.

Inf. prés. Voir.

Passé. Avoir vu.

Part. prés. Voyant.

Passé. Vu, vue, ayant vu.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի *revoir* եւ *entrevoir* բայերն :

3. — Dire (Ըսիլ).

Ind. prés. Je dis, tu dis, il dit, nous disons, vous dites, ils disent.

Imparfait. Je disais, tu disais, il disait, nous disions, vous disiez, ils disaient.

Passé. déf. Je dis, tu dis, il dit, nous dimes, vous dites, ils dirent.

Futur. Je dirai, tu diras, il dira, nous dirons, vous direz, ils diront.

Cond. prés. Je dirais, tu dirais, il dirait, nous dirions, vous diriez, ils diraient.

- Impératif.* Dis, disons, dites.
- Subj. prés.* Que je dise, que tu dises, qu'il dise, que nous disions, que vous disiez, qu'ils disent.
- Imparfait.* Que je disse, que tu disses, qu'il dit, que nous dissons, que vous disiez, qu'ils disent.
- Inf. prés.* Dire.
- Passé.* Avoir dit.
- Part. prés.* Disant.
- Passé.* Dit, dite, ayant dit.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի redire բայն :

Dire բայի հրամայականի ու սահ. ներկայի յոգնակի երկրորդ զէմքն, ինչպէս տեսանք արդէն, dites կ'ըլլայ եւ ոչ disez :

Ի բայ ատեալ rediro բայն, ըստ ընդ բաղադրեալ բոլոր միւս բայերն կանոնաւոր են, ինչպէս vous médisez, vous prédisez, vous contredisez, vous vous dédisez, vous interdisez. Իսկ հրամայականի մէջ ալ médisez, interdisez, եւ կ'ըլլան :

5. — Fuir (Փախչիլ).

- Ind. prés.* Je fuis, tu fuis, il fuit, nous fuyons, vous fuyez, ils fuient.
- Imparfait.* Je fuyais, tu fuyais, il fuyait, nous fuyions, vous fuyiez, ils fuyaient.
- Passé. défi.* Je fuis, tu fuis, il fuit, nous fuimes, vous fûtes, ils fuirent.
- Futur.* Je fuirai, tu fuiras, il fuira, nous fuirons, vous fuirez, ils fuiront.
- Cond. prés.* Je fuirais, tu fuirais, il fuirait, nous fuirions, vous fuiriez, ils fuiraient.
- Impératif.* Fuis, fuyons, fuyez.
- Subj. prés.* Que je fuie, que tu fuies, qu'il fuie, que nous fuyions, que vous fuyiez, qu'ils fuient.

- Imparfait.* Que je fusse, que tu fusses, qu'il fût, que nous fuissions, que vous fussiez, qu'ils fussent.
- Inf. prés.* Fuir.
- Passé.* Avoir fui.
- Part. prés.* Fuyant.
- Passé.* Fui, fuie, ayant fui.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի s'enfuir* բայն :

6. — Mentir (Սեղ).

- Ind. prés.* Je mens, tu mens, il ment, nous mentons, vous mentez, ils mentent.
- Imparfait.* Je mentais, tu mentais, il mentait, nous mentions, vous mentiez, ils mentaient.
- Passé. défi.* Je mentis, tu mentis, il mentit, nous mentîmes, vous mentîtes, ils mentirent.
- Futur.* Je mentirai, tu mentiras, il mentira, nous mentirons, vous mentirez, ils mentiront.
- Cond. prés.* Je mentirais, tu mentirais, il mentirait, nous mentirions, vous mentiriez, ils mentiraient.
- Impératif.* Mens, mentons, mentez.
- Subj. prés.* Que je mente, que tu mentes, qu'il mente, que nous mentions, que vous mentiez, qu'ils mentent.
- Imparfait.* Que je mentisse, que tu mentisses, qu'il mentît, que nous mentissions, que vous mentissiez, qu'ils mentissent.
- Inf. prés.* Mentir.
- Passé.* Avoir menti.
- Part. prés.* Mentant.
- Passé.* Menti, ayant menti.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի démentir եւ se repentir զերանուանական բայն :

(Քաղաւած վերոգրեալ վեց բայերուն վրայ)

Ա.

Հետեւեալ պարբերութեանց մեջ բոլոր բայերն աւերեալք են. աշակերտն պարտի վերածել զանոնք այն ճանաւակաց, զորս փակագծի մեջ նշանակած եմք:

Ne regardez pas comme votre ami celui qui approuve tout ce que vous dire (սաՀ. ներկ.) — On peut, en assurance, condamner ce que les hommes dire (սաՀ. ներկ.), ce qu'ils dire (անց. անկատ.), et ce qu'ils dire (սպառնի). — Que ne vous vêtir (սաՀ. ներկ.) -vous mieux? — Les nuages fuir (սաՀ. ներկ.) et le ciel reprendre (սաՀ. ներկ.) sa sérénité. — L'amour-propre ne voir (սաՀ. ներկ.) rien hors de lui-même. — Malheureuse ville, tu te voir (սպառնի) bientôt attaquée dans tes murailles. — Nous ne vivre (սաՀ. ներկ.) qu'une minute, et dans cette minute que de secondes pour la douleur! — Vivre (հրամ. յոգ. բ. դէմք), pour le bonheur de vos peuples. — Il y a des gens qui ne vivre (սաՀ. ներկ.) que pour eux seuls. — L'ennemi fuir (սպառնի) dès le premier choc. — Il faut que nous fuir (սառ. ներկ.) avec soin les mauvais exemples. — Quoi qu'il fasse, vous le blâmez; quoi qu'il dire (սառ. ներկ.), vous le contredire (սաՀ. ներկ.). — Ne médire (հրամ. յոգ. բ. դէմք) jamais de votre prochain. — Ils voir (սաՀ. ներկ.) sans les secourir des chrétiens expirants. — Vous voir (սպառնի) dans une seule vie toutes les extrémités des choses

humaines. — Pour le malheureux, il est doux d'espérer qu'il ne vivre (սպառնի) pas toujours. — Il faudrait que nous vivre (սառ. անկատ.) en frères. — Tout homme se revêtir (սաՀ. ներկ.) d'un caractère qui lui est étranger. — A son enterrement on vêtir (անց. անկատ.) douze pauvres. — Vêtir (հրամ.)-nous promptement. — Marie-Thérèse ne voir (սաՀ. անկատ.) rien sur la terre qui fût au-dessous d'elle. — Jamais nous ne voir (անց. կատ.) de joie si vive ni si naturelle. — Je ne fuir (թէակ. ներկ.) pas même en face d'une mort certaine. — C'est en fuir (ընդ. ներկ.) que parfois on s'assure le triomphe. — Revêtir (հրամ. յոգ. բ. դէմք) le végétal d'une enveloppe convenable, bientôt la vie se manifestera. — Mon père et moi, nous fuir (անց. կատ.) loin de ce théâtre de désolation. — Sans leurs désirs immodérés, la plupart des hommes vivre (թէակ. ներկ.) heureux. —

F.

Աշակերտն պարտի աւ հետեւեալ պարբերութեան այն ձեւերն սաղ՝ զորս բնագրով նշանակուած պարբերութիւնք կը պահանջեն:

Quand j'ai quelques jours de liberté, je pars à la campagne; là, je me vêts avec simplicité, je fuis le monde, je vis dans la solitude, je ne vois que mes parents, je ne dis pas de mal de mon prochain, je ne médise de personne, je ne mens pas et j'ai toujours la conscience en paix.

- 1. Quand Claire et Eugénie ont quelques jours de liberté, elles partent à . . .
- 2. Quand vous avez quelques jours de liberté, vous partez à . . .
- 3. Quand nous eûmes, l'année dernière, quelques jours de liberté, nous partîmes à . . .
- 4. Quand nous aurons quelques jours de liberté, nous partirons à la campagne; là, il faudra que je . . .
- 5. Si nous avions quelques jours de liberté, nous partirions à la campagne; là, il faudrait que nous . . .

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՒԻՆԳԵՐՈՐԴ

Կարդն սս հեհեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտե՛ք սևեակն սևեականոնութիւններն, եւ սպա քերականոցի խնւարհի՛ք զսևեակն:

1. — Écrire (Գրել).

- Ind. prés.* J'écris, tu écris, il écrit, nous écrivons, vous écrivez, ils écrivent.
- Imparfait.* J'écrivais, tu écrivais, il écrivait, nous écrivions, vous écriviez, ils écrivaient.
- Passé. défi.* J'écrivis, tu écrivis, il écrivit, nous écrivîmes, vous écrivîtes, ils écrivirent.
- Futur.* J'écrirai, tu écriras, il écrira, nous écrirons, vous écrirez, ils écriront.
- Cond. prés.* J'écrirais, tu écrirais, il écrirait, nous écririons, vous écririez, ils écriraient.
- Impératif.* Ecris, écrivons, écrivez.
- Subj. prés.* Que j'écrive, que tu écrives, qu'il écrive, que nous écrivions, que vous écriviez, qu'ils écrivent.

Imparfait. Que j'écrivisse, que tu écrivisses, qu'il écrivit, que nous écrivissions, que vous écrivissiez, qu'ils écrivissent.

Inf. prés. Ecrire.

Passé. Avoir écrit.

Part. prés. Ecrivant.

passé. Ecrit, écrite, ayant écrit.

Խոնարհել զբաւոր կամ բերանացի՝ souscrire, inscrire, circonscrire, prescrire, եւ transcrire բայերն:

2. — Rire* (Խնդալ).

Ind. prés. Je ris, tu ris, il rit, nous rions, vous riez, ils rient.

Imparfait. Je riais, tu riais, il riait, nous riions, vous riez, ils riaient.

Passé. défi. Je ris, tu ris, il rit, nous rîmes, vous rîtes, ils rirent.

Futur. Je rirai, tu riras, il rira, nous rirons, vous rirez, ils riront.

Cond. prés. Je rirais, tu rirais, il rirait, nous ririons, vous ririez, ils riraient.

Impératif. Ris, rions, riez.

Subj. prés. Que je rie, que tu ries, qu'il rie, que nous riions, que vous riez, qu'ils rient.

Imparfait. Que je risse, que tu risses, qu'il rit, que nous rissions, que vous rissiez, qu'ils rissent.

Inf. prés. Rire.

Passé. Avoir ri.

Part. prés. Riant.

Passé. Ri, ayant ri.

Խոնարհել զբաւոր կամ բերանացի՝ sourire* բայն:

Միտ դիր յիշեալ բային ստոր. ու սահմ. ներկայի եզակի երեք դէմքերուն մէջ եղած տարբե-

րութեան, — Je ris, tu ris, il rit; que je rie, que tu ries, qu'il rit: Ուշադրութիւն նաեւ յիշեալ ժամանակներուն յոգնակի երկու առաջին դէմքերուն, — Nous rions, vous riez; que nous riions, que vous riez. — Ի վերջոյ դիտէ՛ նաեւ անկատարի յոգնակի երկու առաջին դէմքերն՝ nous riions, vous riez.

Բարդասկ՝

A présent, nous sourions.

Tout à l'heure, nous ne sourions pas.

Je souris quand je vous aperçois.

Il faut quelquefois que je souris sans en avoir envie.

Je souris souvent.

J'ai souri souvent.

Յ. — Seoir (Անկ, պաստան լինիլ).

Պէտք է գիտնալ որ seoir բայն երկու նշանակութիւն ունի, որք են. 1°. նստիլ, 2°. Անկ լինել, վայել :

Առաջին առմամբ, այսինքն թէ՛ երբ seoir բայն նստիլ նշանակէ՛ միայն ընդունելութիւն ներկայի մէջ կը գործածուի, որ է séant, եւ մէկ մ'ալ ընդունելութիւն անցեալին մէջ որ է sis, sise, եւ այս իսկ իբրեւ ածական փոխանակ ըսելու situé, située, ինչպէս. Hôtel sis à Paris. Maison sise à Versailles.

Սակայն բանաստեղծութեան ու ընտանեկան խօսակցութեանց մէջ երբեմն տեսնուած է sieds-toi.

Իսկ երկրորդ առմամբ, այսինքն թէ՛ երբ seoir բայն վայել նշանակէ՛ միայն ընդունելութիւն ներկային մէջ կը գործածուի որ կ'ըլլայ seyant եւ սահտեւեալ ժամանակաց երրորդ դէմքերուն մէջ՝ որք են

Ind. prés.	Il sied,	ils siéent.
Imparfait.	Il seyait,	ils seyaient.
Futur.	Il siéra,	ils siéront.
Cond.	Il siérait,	ils siéraient.

Messeoir բայն ալ՝ որ չ'վայել, պաստան չ'ըլլալ կը նշանակէ՛ այս կերպ կը խոնարհի :

Գազդ. ճեմարանն այս երկու բայերուն ալ ստորագասականի ժամանակ չ'նշանակէր, այլ սակայն քանի մը քերականներ կ'ըսեն՝ qu'il siée, qu'ils siéent. —

25° ՀՐԱՀԱՆԳ

(Բաղուած վերոգրեալ երեք բայերու լրաց)

Ա.

Աշակերտն պարտի սա հետեւեալ պարբերութեան այն ձեւերն սոյ՛ զորս բռնագրով նշանակուած պարբերութիւնք կը պահանջեն :

Dimanche prochain, j'assisterai à une fête de bienfaisance dont je suis l'une des fondatrices; je souscrirai à la loterie, j'inscrirai le nom des souscripteurs sur le registre, je transcrirai le rapport, j'écrirai à plusieurs dames de mes amies, et je leur prescrirai ce qu'elles auront à faire si elles veulent être admises dans notre association.

1. Ce matin, j'ai assisté à une fête... ; j'ai souscrit...
2. Chaque année, le 25 janvier, j'assiste à une fête... ; je souscris...
3. Dimanche dernier, j'assistai à une fête... ; je souscrivis...
4. Dimanche prochain, il faudra que j'assiste à une fête...
5. Dimanche prochain, il faudrait que j'assistasse à une fête...

F.

Աշակերտն պարտի առ հետեւեալ պարսկականութեան մէջ զտնուած զծերուն տղ դնել ՚րիւ բայի ալն ժամանակներն՝ որոս փակագծի մէջ նշանակած եմք :

RIS DONC, JULES.

Jules, vous - (սահ. ներկ.) en ce moment, mais hier, vous ne - (անկատ.) pas quand je vous ai vu dans le jardin. Votre petit frère Léon vous disait : « - (հրամ. եզ. բ. դէմք) donc, Jules, je veux que tu - (ստոր. ներկ.) ». Te rappelles-tu comme je - (անկատ.) ce matin, comme nous - (անկատ) ensemble de bon coeur ? - (հրամ. յոր. ա. դէմք) encore, je t'en prie.» Et vous, vous lui répondiez : «Il faut que Léon - (ստոր. ներկ.) tout seul, s'il tient à - (աներեւոյթ) ; je - (ապառնի) un autre jour : il serait mal que nous - (ստոր. անկատ.) , puisque je viens d'être puni.» Jules avait raison ,

les enfants qui - (սահ. ներկ.) quand on leur inflige une punition font une vilaine action et donnent une triste idée de leur caractère. —

Գ.

Աշակերտն պարտի առ հետեւեալ պարսկականութեան մէջ զտնուած զծերուն տղ դնել ՚սօր բայի ալն ժամանակներն՝ որոս փակագծի մէջ նշանակած եմք :

GETTE COIFFURE ME SIED-ELLE ?

Le rose - (սահ. ներկ.) et - (ապառնի) longtemps à Louise, mais le bleu et le violet ne lui - (սահ. ներկ.) pas et ne lui - (ապառնի) jamais. La coiffure qu'elle avait ce matin lui - (անկատ.) mal, la mienne lui - (թէակ. ներկ.) beaucoup mieux. Sa soeur a beaucoup de goût, elle porte des toilettes - (ընդ. ներկ.) à son âge.

Rappelez-vous qu'il ne - (սահ. ներկ.) pas à un enfant de prendre un ton de commandement et que la douceur et la modestie - (սահ. ներկ.) aux jeunes filles.

Mon logement d'été est - (ընդ. անցեալ) sur le haut du coteau, et ma maison de ville est - (ընդ. անց.) dans votre rue.

Բալ հետեւեալ պարսկականութեան մէջ զտնուած զծերուն տղ ալ messoir բայի ալն ժամանակներն դնել՝ որոս փակագծի մէջ նշանակած եմք :

Croyez-moi ; cette coiffure - (սահ. ներկ.) à votre âge, celle-ci ne vous - (թէական ներկ.) pas.

Ces costumes - (սահ. ներկ.) et - (սողառնի) toujours [à des vieillards, ils - (անկառ) à vos grands parents.

Ce bonnet vous - (սահ. ներկ.) - il ? Ce chapeau vous - (անկառ.) - il ? Ce col vous - (սպառնի) - t-il ? Ce manteau vous - (թէակ. ներկ.) - il ?

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵԻՎԵՅԵՐՈՐԴ

Կարդն սա հետեւեալ բայերն ուշադրութեամբ, դիտեալ անոնց անկառնութիւններն, եւ սպա բերանացի խոնարհե՛ք զանոնք:

1. — Mourir (ՄԵՐԻՒ).

Ind. prés. Je meurs, tu meurs, il meurt, nous mourons, vous mourez, ils meurent.

Imparfait. Je mourais, tu mourais, il mourait, nous mourions, vous mouriez, ils mouraient.

Passé. déf. Je mourus, tu mourus, il mourut, nous mourûmes, vous mourûtes, ils moururent.

Futur. Je mourrai, tu mourras, il mourra, nous mourrons, vous mourrez, ils mourront.

Cond. prés. Je mourrais, tu mourrais, il mourrait, nous mourrions, vous mourriez, ils mourraient.

Impératif. Meurs, mourons, mourez.

Subj. prés. Que je meure, que tu meures, qu'il meure, que nous mourions, que vous mouriez, qu'ils meurent.

Imparfait. Que je mourusse, que tu mourusses, qu'il mourût, que nous mourussions, que vous mourussiez, qu'ils mourussent.

Inf. prés. Mourir.

Passé. Etre mort.

Part. prés. Mourant.

Passé. Mort, morte, étant mort.

Դիտե՛ք այս բային ստորագասականի ու սահմանական ներկայի եզ. երեք զէմքերու տարբերութիւնն, որոնք իրարու նման կ'արտասանուին. ուշադրութիւն նաեւ ապառնելոյ եւ թէականի վրայ որոնք երկու ր ու կը գրուին:

Բաղդաշե՛

Je meurs d'ennui à la campagne.

Le medecin m'ordonne de rester [à la campagne, il veut donc que je meure d'ennui.

Nous sommes à la campagne, et nous y mourons d'ennui.

Si nous allons à la campagne, nous y mourrons d'ennui.

Vous êtes à la campagne, et vous y mourez d'ennui.

Si vous allez à la campagne, vous y mourrez d'ennui.

2. — S'asseoir (ՆԱՏԻ).

Ind. prés. Je m'assieds, tu t'assieds, il s'assied, nous nous asseyons, vous vous asseyez, ils s'asseyent.

Imparfait. Je m'asseyais, tu t'asseyais, il s'asseyait, nous nous asseyions, vous vous asseyiez, ils s'asseyaient.

Passé. déf. Je m'assis, tu t'assis, il s'assit, nous nous assimes, vous vous assîtes, ils s'assirent.

Futur. Je m'assiérai, tu t'assiéras, il s'assiéra, nous nous assiérons, vous vous assiérez, ils s'assiéront.

Cond. prés. Je m'assiérais, tu t'assiérais, il s'assièrait, nous nous assiérions, vous vous assiériez, ils s'assièraient.

Impératif. Assids-toi, asseyons-nous, asseyez-vous.

Subj. prés. Que je m'asseye, que tu t'asseyes, qu'il s'asseye, que nous nous asseyions, que vous vous asseyiez, qu'ils s'asseyent.

Imparfait. Que je m'assisse, que tu t'assisses, qu'il s'assit, que nous nous assissions, que vous vous assissiez, qu'ils s'assissent.

Inf. prés. S'asseoir.

Passé. S'être assis.

Part. prés. S'asseyant.

Passé. Assis, assise, s'étant assis.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի asseoir եւ rasseoir բայերն:

3. — Croire (Կարծել, հուսալ).

Ind. prés. Je crois, tu crois, il croit, nous croyons, vous croyez, ils croient.

Imparfait. Je croyais, tu croyais, il croyait, nous croyions, vous croyiez, ils croyaient.

Passé. défi. Je crus, tu crus, il crut, nous crûmes, vous crûtes, ils crurent.

Futur. Je croirai, tu croiras, il croira, nous croirons, vous croirez, ils croiront.

Cond. prés. Je croirais, tu croirais, il croirait, nous croirions, vous croiriez, ils croiraient.

Impératif. Crois, croyons, croyez.

Subj. prés. Que je croie, que tu croies, qu'il croie, que nous croyions, que vous croyiez, qu'ils croient.

Imparfait. Que je crusse, que tu crusses, qu'il crût, que nous crussions, que vous crussiez, qu'ils crussent.

Inf. prés. Croire.

Passé. Avoir cru.

Part. prés. Croyant.

Passé. Cru, crue, ayant cru.

Խոնարհել գրաւոր կամ բերանացի décroire*, mécroire* եւ accroire* բայերն:

Ուշադրութիւն ընել սահ. ու ստոր. ներկայի եզակի երեք դէմքերուն, ինչպէս նաեւ՝ ստոր. ներկայի, սահ. անկատարի, ու սահ. ներկայի յոդնակի երկու առաջին դէմքերուն:

Բաղադր.

Je crois à votre parole.

Faut-il que je croie à votre parole ?

Léon croit à ma parole.

Je doute que Léon croie à ma parole.

Aujourd'hui, nous croyons à votre parole.

Autrefois, nous ne croyions pas à votre parole.

4. — Vaincre (Յաղթել).

Ind. prés. Je vaincs, tu vaincs, il vainc, nous vainquons, vous vainquez, ils vainquent.

Imparfait. Je vainquais, tu vainquais, il vainquait, nous vainquions, vous vainquiez, ils vainquaient.

Passé. défi. Je vainquis, tu vainquies, il vainquit, nous vainquîmes, vous vainquîtes, ils vainquirent.

Eutur. Je vaincrai, tu vaincras, il vaincra, nous vaincrons, vous vaincrez, ils vaincront.

Cond. prés. Je vaincrais, tu vaincrais, il vaincrait, nous vaincristions, vous vaincristiez, ils vaincristaient.

Impératif. Vaincs, vainquons, vainquez.

Subj. prés. Que je vainque, que tu vainques, qu'il vainque, que nous vainquions, que vous vainquiez, qu'ils vainquent.

Imparfait. Que je vainquisse, que tu vainquisses, qu'il vainquit, que nous vainquissions, que vous vainquissiez, qu'ils vainquissent.

Inf. prés. Vaincre.

Passé. Avoir vaincu.

Part. prés. Vainquant .

Passé. Vaincu , vaincue , ayant vaincu .

Խոնարհել զբառոք կամ բերանացի con vaincre բայն :

26° Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

(Բաղուած վերոգրեալ չորս բայերուն վրայ)

Ա.

Աշակերտն պարտի սա հետեւեալ պարսկական սեղ զճնուած գծերուն տեղ դնել մourir բայի այն ժամանակներն , զորս փակագծի սեղ նշանակած եւի :

LES ADIEUX D'UN PÈRE

Un père - (ընդ . ներկ .) disait un jour à ses enfants : Je sens que je - (սազ . ներկ .) ; mais ne vaut-il pas mieux que je - (սոոր . ներկ .) maintenant que de vivre dans de continuelles souffrances ? Au moins, je - (սազ . ներկ .) en pleine connaissance , pouvant vous parler et prier ; plus tard, je - (թէակ . ներկ .) peut-être sans avoir cette consolation . Ne pleurez point , chers enfants , je ne - (ապառնի) pas tout entier : mon âme ne - (ապառնի) pas, car elle est immortelle . Un jour vous - (ապառնի) aussi (Dieu veuille alors que vous - (սոոր . ներկ .) de la mort des justes) , et nous nous retrouverons dans un monde meilleur . . .

Mourir , hélas ! est la condition inéluctable de l'homme ici-bas . Qui que nous soyons , nous - (ապառնի) tous un peu plus tôt ou un peu plus tard , on peut même dire que nous - (սազ . ներկ .) partiellement tous les jours . Nul ne peut échapper

à l'arrêt formidable rendu par Dieu après le péché d'Adam . Dieu dit au premier homme : Parce que tu as péché , tu - (ապառնի) et tes enfants - (ապառնի) également ; il faut que ta race - (սոոր . ներկ .) , ce sera un des châtimens de ta faute . En effet , depuis ce jour , l'homme , après un temps plus ou moins long passé sur cette terre , - (սազ . ներկ .) et son corps disparaît pour toujours .

Բ.

Աշակերտն պարտի սա հետեւեալ պարսկական սեղ զճնուած գծերուն տեղ դնել s'asseoir բայի այն ժամանակներն զորս փակագծի սեղ նշանակած եւի :

ASSEYEZ-VOUS PRÈS DE MOI.

Les soirs d'été , au soleil couchant , je m' - (սազ . ներկ .) sur un banc du jardin , mes amis s' - (սազ . ներկ .) près de moi et nous causons . Puis , nous nous levons , nous marchons un peu et nous nous - (սազ . ներկ .) de nouveau . Je ne puis rester longtemps de bout , il faut que je m' - (սոոր . ներկ .) souvent ; il faudrait même quelquefois que je m' - (սոոր . աճկառն .) tous les cinquante pas . L'autre jour , pendant ma petite promenade , ne trouvant rien pour m' - (աներեւոյթ) , je m' - (անդկառն .) sur le gazon ; au besoin je m' - (թէակ . ներկ .) sur la terre nue . Je dis alors à Auguste : - (հրամ .) - toi près de moi , et aux autres personnes : - (հրամ .) - vous , je vous en prie . Ils me répondirent : Nous nous - (ապառնի) quand vous le désirerez . On fit un cercle ,

tout le monde s'-(անց. կատ.), même le petit Jules, malgré son envie de courir. A son âge, je ne m'-(անկատ) aussi que quand je ne pouvais faire autrement. Mais pourquoi me plaindrais-je ? En quittant la vie, ne m'-(սպառնի) - je pas au banquet divin où s'-(սազ. ներկ.) l'honnête homme ? Là, le bonheur y sera sans mélange et la jeunesse éternelle.

Գ.

Աշխերսն պարսի սս հեկեւեայ պարսախանրեաւն մեջ գտնուած գծերուն տեղ դնել *croire* բայի այն ժամանակներն՝ գորս փախագծի մեջ նշանակած եւիք :

HEUREUX CELUI QUI CROIT !

Heureux celui qui - (սազ. ներկ.) ! Il est utile que l'homme - (ստոր. ներկ.) à Dieu, à une autre vie. S'il ne - (սազ. ներկ.) pas à des destinées éternelles, il se rabaisse à l'égal de la brute. Jamais, pour ma part, je ne - (սպառնի) qu'un être raisonnable puisse être sincèrement athée. Heureusement les hommes qui ne - (սազ. ներկ.) à rien sont très-rares. Quant à vous, mes enfants, vous - (սազ. ներկ.) ce que la religion vous enseigne, et vous faites bien ; si un jour votre foi s'éteint et que vous ne - (անկատ) plus, oh ! alors que je vous plaindrai ! Que d'hommes, arrivés à la vieillesse, s'écrient dans le vide de leur cœur : nous ne - (սազ. ներկ.) plus, hélas ! où est le temps où nous - (անկատ) !

Un jeune présomptueux me disait un jour : Je ne - (սազ. ներկ.) que ce que je comprends. — Ah ! lui répondis-je, tu - (սազ. ներկ.) alors à fort peu de chose, car tout n'est que mystère en nous et autour de nous. Résigne-toi, il faut que tu - (ստոր. ներկ.) sans comprendre, comme il faut qu'on - (ստոր. ներկ.) quand on est chrétien. J'ai - (ընդ. անց.) que mon raisonnement allait le convaincre ; je le - (անց. կատ.) vainement, car il me dit qu'il ne - (անկատ) pas plus après mon discours qu'il ne (անկատ) auparavant. Laissons - le dans sa sottise obstination : - (հրամ. յոգ. ա. դէմք) et ne soumettons pas notre foi à notre faible raison.

Դ.

Աշխերսն պարսի սս հեկեւեայ պարսախանրեաւն մեջ եղած գծերուն տեղ դնել *vaincre* բայի այն ժամանակներն՝ գորս փախագծի մեջ նշանակած եւիք :

A L'OEUVRE ! VAINQUONS NOS DÉFAUTS.

L'homme - (սազ. ներկ.) ses passions quand il le veut véritablement, et il faut qu'il les - (ստոր. ներկ.) s'il désire ne pas en devenir l'esclave. Ainsi, mon enfant, travaille sur ton caractère, - (հրամ.) les défauts pendant que tu es jeune : on les - (սազ. ներկ.) plus facilement alors. Ne dis pas que c'est impossible ; tu les - (սպառնի) avec de la bonne volonté. Il a fallu, que je - (ստոր. անկատ) les miens, moi aussi, quand j'avais ton âge ; en les -

(ընդ. ներկ.) je souffrais, mais après les avoir -
 (ընդ. անց.) j'étais heureux, et tous ceux qui les -
 (ասպանի), comme moi, s'en applaudiront; ils di-
 ront plus tard: il fallait que nous - (ստոր. անկաս.)
 nos passions pour comprendre le bonheur de la vic-
 toire et ressentir les douces émotions d'un vainqueur.
 Pour me rendre heureux, mes amis, dites-vous:
 Puisqu'il est indispensable que nous - (ստոր. ներկ.)
 nos défauts, nous les - (ասպանի), oui, - (հրամ.
 ոգ. ա. դէմք.) - les.

Յ Ա Ի Ե Լ Ո Ւ Ս Ծ

- Avenir կամ Advenir.* Այս բայն որ կը նշանակէ դիպել, եր-
 բորդ դէմքերուն մէջ կը գործածուի
 միայն, ինչպէս. Il advint que; s'il ad-
 venait que...
Décevoir. Այս բայն որ կը նշանակէ՝ խաբել, բա-
 զադրեալ ժամանակաց եւ իւր part.
 passé ին մէջ կը գործածուի միայն որ
 է՝ déçu, déçue.
Éclore. Կը նշանակէ՝ փրփրի, ծնակի. այս
 բայն սու հետեւեալ ժամանակաց եր-
 բորդ դէմքերուն մէջ կը գործածուի
 միայն, որք են. Il éclôt, ils éclosent;
 il éclóra, ils éclóront; il éclórait, ils éc-
 lóraient; qu'il éclore, qu'ils éclosent.
 Աներեւոյրp eclore ընդ. անց. éclos, éclose.
 Պարոյկ մը կը դրուի օ գրին վրայ, ի

- բաց առեալ աներեւոյթին, ու s գրի
 մ'առջեւ եղած օ երուն վրայ:
Lotir. Այս բայն որ կը նշանակէ՝ (ժառանգու-
 րիւն մը) մասերու բաժնել, աներեւոյ-
 թին ու իւր part. passé ին մէջ կը
 գործածուի միայն որ է loti, lotie.
Occire. Կը նշանակէ սպաննել. վաղեմի բայ
 մ'է այս, որ իւր բաղադրեալ ժամա-
 նակաց, աներեւոյթին ու ընդ. անց-
 եալին մէջ կը գործածուի միայն, որ է
 occis, occise.
Ouïr. Կը նշանակէ լսել. այս բայն ալ իւր ա-
 ներեւոյթին ու իւր բաղադրեալ ժա-
 մանակաց մէջ կը գործածուի միայն,
 ինչպէս. ouïr la messe, j'ai ouï dire.
 Կ'ըսուի նաեւ la messe ouïras.
Sourdre. Այս բայն որ կը նշանակէ քոյխել՝ միայն
 ջուրց նկատմամբ կ'ըսուի, եւ անե-
 րեւոյթին ու սահ. ներկայի երբորդ
 դէմքերուն մէջ կը գործածուի, ինչ-
 պէս. L'eau sourd de la terre; les
 eaux sourdent d'un rocher; on voit
 l'eau sourdre de tous cotés.
Forfaire. Այս բայն որ կը նշանակէ պատռոյ,
 պատրաստութեան դիմ գործել, գրեթէ
 աներեւոյթին մէջ կը գործածուի միայն,
 ինչպէս. Forfaire à l'honneur. Կ'ըսուի
 նաեւ Il a forfait. - Նոյն դիտողութիւն
 Parfaire բային ալ:
Malfaire. Կը նշանակէ չարիս առնել, զնասել.
 գործածելի միայն աներեւոյթին մէջ,

ինչպէս . Il ne se plaît qu'à *malfaire* ; celui qui veut *malfaire* trouve toujours une cause .

Méfaire . Կը նշանակէ վնասել . գործածելի աներեւոյթին մէջ , ինչ . Il ne faut ni *méfaire* ni médire .

Quérir . Այս բայն որ կը նշանակէ *վնասել* aller, envoyer, venir բայերուն մէկովն ընկերացած աներեւոյթին մէջ կը գործածուի միայն , ինչպէս . Envoyez *quérir* ; elle est allée *quérir* de l'eau .

Poindre . Կը նշանակէ ծագիլ . կը գործածուի աներեւոյթին , աստուծոյն եւ թէսականին մէջ , ինչ . Le jour ne fait que *poindre* . — quand le jour *poindra* .

Issir . Բայ վաղեմի՝ որոյ ընդունելութիւն անցեալն կը գործածուի արդ , որ է *issu* ինչպէս . *Issu* (*սերեայ*) du sang des rois . De ce mariage sont *issus* tant d'enfants . *Issue* d'une mère malheureuse .

Férir . Կը նշանակէ՝ զարնել , վիրաւորել . այս բայի աներեւոյթն կը գործածուի միայն , եւ այս իսկ սա հետեւեալ սոսացուածին մէջ *sans coup férir* որ ըսել է՝ առանց կռուելոյ , դիրաւ եւ սնջան . սակայն տեսնուած է երբեմն *féru* . —

Tistre . Կը նշանակէ՝ հիւսել . այս բայն համանշանակ է *tisser* բային , եւ միայն իւր ընդ . անցեալն ու բազադրեալ ժամանակներն կը գործածուին արդ ,

ինչպէս . Il a *tissu* cette toile . - Une étoffe bien *tissue* . Il est de mes che-
veux , je l'ai *tissu* moi-même . այս բայն կը նշանակէ նաեւ՝ *փոխաբերաբար՝ նիրքել* , ինչպէս . C'est lui qui a *tissu* cette intrigue . Une femme hardie a *tissu* le fil de cette perfidie .

Chaloir . Այս բայն սա սոսացուածին մէջ կը գործածուի միայն Il m'en chaut որ կը նշանակէ՝ ոչ ինչ փոյր ե ինձ . վաղեմի բայ մ'է այս :

Secondouloir . Այս բայն որ կը նշանակէ՝ վշտակից շինել , իւր աներեւոյթին մէջ կը գործածուի միայն , ինչ . *Se condouloir* avec quel-
qu'un . վաղեմի բայ մ'է այս :

ՎԵՐՁ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԻՑ

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՈՃՔ

VENIR

— Venir de եւ venir à իրարմէ սարբեր նշանակութիւն ունին. առաջինն՝ ֆիչ մը յառաջ եղած բան մը գորցնելու համար կը գործածուի, ինչ. *Il vient de mourir. Je viens de rentrer.* Իսկ երկրորդն՝ պատահիչ, մեկեկ ըլլալ, հասնիչ կը նշանակէ, ինչ. *S'il venait à être découvert. Je vins tout à coup à me le rappeler.*

— Laisser venir կամ voir venir այլաբանօրէն կը նշանակէ՝ սպասել, կիս մնալ, ինչ. *Avant de prendre un parti dans cette affaire, il faut laisser venir kամ voir venir.*

— Il semble qu'il vienne de l'autre monde սակ մ'է որ կ'ըսուի այնպիսի մարդու մը նկատմամբ, որ անգիտ, անտեղեակ կ'երևի այնպիսի բանի մը գոր առեկ ոք զիտէ: Այս առումից կ'ըսուի նաեւ *D'où venez-vous ? kամ De quel pays venez-vous ?*

— En venir aux mains կը նշանակէ՝ կտրուր կը պորի զար, կռուել. ինչ. *Une jalouse rage s'empare d'eux, ils en viennent aux mains et tirent leurs épées.* Իսկ *Vous êtes le bien venu* ըսել է՝ ողջաւք եկիր, բարով եկար:

— Venir à bout de կը նշանակէ՝ յաջողիլ, ի զըշուիս հասնել, ինչ. *Je viens à bout de mes desseins, de mes projets, de mes entreprises.* Իսկ *Venir bien à ըսել է՝ բարով յազնել, ֆաջ. պատշաճել, ինչպէս.*

Cet habit, cette robe, ce costume *vient bien* à sa taille. —

— Venir au monde *կը նշանակէ՛ ծնիլ*, յոյս *սեւեկել*, *ինչ*. Les uns meurent dans le sein de leur mère, d'autres en *venant au monde*; ceux-ci dans l'enfance; ceux-là dans l'adolescence. *Իսկ* A venir *ըսել է՛ գալի՛ք*, յեւսագոյ (ժամանակ), *ինչ*. Le temps à *venir*. Les siècles à *venir*.

TENIR

— Tenir à... *կը նշանակէ՛ կախում ունենայ, ձեռքի վրայ*, *ինչ*. Cet événement *tient* à telle cause. *Il ne tient pas* à moi. *Il ne tenait qu'à* lui de vivre heureux.

— Tenir bon, ferme *կը նշանակէ՛ հաստատու կենայ, դիմացի*, *ինչ*. *Il a tenu bon* quinze jours dans ce poste si difficile à défendre. *Il faut qu'un juge tienne ferme* contre les sollicitations.

— Tenir *կամ* faire tête *կը նշանակէ՛ դիմացի, դիմացի կողմ, կարեւոր հարաբերակ*, *ինչ*. Ils se mirent plusieurs ensemble pour lui *tenir tête* au jeu. *Il s'imaginait qu'il n'y avait personne qui osât lui résister*, mais il trouva des gens qui lui *furent tête*. On ne trouva personne qui pût lui *tenir tête* à boire.

— Tenir compte *կը նշանակէ՛ շնորհակալ լինել, երախտագիտ լինել*, *ինչ*. *Je lui tiens compte* de sa bonne volonté. *On lui tient compte* de n'être pas toujours insupportable.

— Tenir pour quelqu'un *կը նշանակէ՛ մեկու մը կողմը բռնել, մեկու մը կողմնակից լինել*. *Tenir pour* le roi, pour le peuple. *Իսկ* Tenir au cœur *ըսել է՛ հոգ ունենայ, ինչպէս*. Cette affaire lui *tient au cœur*.

CONVENIR

— Այս բայն *պատշաճիլ, յարեւարիլ նշանակած* առեւն, *իւր բաղադրեալ ժամանակաց մէջ* avoir *օժանդակը կ'առնու*. *ինչ*. Cette place (*պաշտօն*) lui *aurait bien convenu*. *Իսկ՛ միաբանիլ, խօսք ընել, դաշն դնել նշանակութեամբ*, être, *ինչպէս*. Ils *sont convenus* de se trouver en tel lieu.

FAIRE

— Պէտք է *դիտեալ որ այժմ այս բայի ընդ. ներկ* fesant, եւ *սեկիսարեմ* je faisais, tu faisais, il faisait, nous fesions, vous fesiez, ils fesaient *կը գրեն շատերն ու ըստ այնմ կ'արտասանեն* Յառաջագոյն այս բայի *ապառնին* Je ferai *կը գրէին*, *փոխանակ* Je ferai *գրելու*. ուստի *հաւանական կ'երեւի մեզ, որ հակառակ մի քանի քերականներու ու ճեմարանին*, nous fesons, vous fesez *և* գրելու *սովորութիւնն ընդ հուր ընդհանրանայ*, *փոխանակ* nous faisons *և* գրելու :

— Խօսքի մը մէջ *դրուած բայը ետքէն կրկնելու տեղ*, faire *բայը կը գործածուի, եւ առաջին բային առնելու խնդիրն ինք կ'առնու*, *ինչ*. *Il répondit* comme les autres *l'avaient fait*. Nous nous

entretinmes de cette nouvelle comme nous aurions fait de toute autre chose.

Այս բայն իւր քով զանազան գոյականներ առնելով, անոնց հետ զանազան ոճեր կը կազմէ, որոց գլխաւորներն ահաւաստիկ.

- Faire accueil կը նշանակէ՝ ընդունել.
- Faire banqueroute » սնանկանալ.
- Faire cas de... » բանի տեղ դնել.
- Faire justice » պատժել.
- Faire mine » ձեւանալ, երևնալ.
- Faire pitié » գրեթ շարժել.
- Faire place » տեղ ընել, տեղ տալ.
- Faire plaisir » հաճելի գործ մը ընել.
- Faire quartier » խնայել, պահել.
- Faire usage » գործածել.
- Faire emplette de... » գնել.
- Faire gloire, vanité » պարծել, պանծալ.

— Faire face, (կողմ մը) նայիլ, դիմացն ըլլալ կը նշանակէ, ինչ. *Sa maison fait face à la mienne. Nous faisons face à l'ennemi. Իսկ այլարանօրէն՝ սեղը լեցնել, հոգալ ըսել է, ինչ. Pour faire face à cette dépense. Il n'est pas en état de faire face à ses engagements. Je ferai face à tout.*

— Faire figure կը նշանակէ՝ (աղիկ կամ գեշ) դիմացի մեջ գտնուիլ, երեւնալ, ինչ. *Il fait une triste figure à table; car il est malade et souffrant. Cet homme fait une fort bonne figure dans le monde. Il y fait une mauvaise figure. Գարծեալ Faire figure պարզապէս կը նշանակէ՝ պերճութիւն ընել, հարմուս ըլլալ:*

— Faire mystère կամ un mystère de... , ըսել է՝ գաղտնի պահել, ծածկել, ինչ. *C'est un homme qui fait mystère de tout. Il fait un mystère de sa méthode. Il n'en fait pas mystère. Իսկ Faire ombre կը նշանակէ՝ մեկուկ պատիւը նուազցնել, մրընցընել, ինչ. Il fait ombre à tous ses concurrents. Il n'a pas assez de mérite pour faire ombre à personne.*

— Faire part կը նշանակէ՝ հաղորդակից, մասնակից ընել, ինչպէս. *Cet homme fait part de son bien aux pauvres. Quand vous aurez des nouvelles, faites-m'en part.*

— Faire rayn, շատ անգամ կը պատահի որ de նախադրութեամբ խնդիր մը կ'առնու, եւ գրեթէ իւր բուն նշանակութիւնը կը պահէ, ինչ. *Que ferèz-vous de votre fille? Oa veut faire d'elle une institutrice. Ce précepteur instruit mal son élève, il n'en fera qu'un pédant. Que voulez-vous que je fasse de cet homme-là? il ne sait rien.*

— N'avoir que faire de... կը նշանակէ՝ հարկաւորութիւն չունենալ, ինչ. *Si vous n'avez que faire de ce livre, prêtez-le-moi. Il n'a plus que faire d'étudier, il est assez savant. Իսկ Faire le... , ըսել է՝ ձեւանալ, երեւնալ ուղեղ, ինչ. Faire le mort, le sourd. Faire l'homme de bien.*

— Faire un crime (à quelqu'un de quelque chose) կը նշանակէ՝ քեքեր պակասութիւնը մեծցնել, յանգստի սեպել, ինչ. *On lui faisait un crime de son absence. On lui faisait un crime de ses vertus. Իսկ Faire difficulté ըսել է՝ դժուարութիւն գտնել, ցուցնել, չմոզել, ինչ. Il y a des gens qui ne font diffi-*

culté de rien . Il fait difficulté de se charger de l'affaire .

— Ne faire que , ne faire que de , *իրարմէ սարբեր նշանակութիւն ունին , ինչ . Il ne fait que sortir ըսել է՝ դուրս ելլելիև արիչ բան մը չ'ընէր , չը գիտէր , միշտ դուրս կ'ելլէ . Իսկ Il ne fait que de sortir ըսել է՝ հիմաչ , նոր դուրս ելլալ .*

— C'en est fait *կը նշանակէ՝ ընկաւ , ինչ . Il a gagné son procès , c'en est fait . Il vient d'expirer , c'en est fait . Իսկ Faire main basse կը նշանակէ 1°. ջարդել , մեղքընել , ինչ . Les vainqueurs firent main basse sur tout ce qui se présenta les armes à la main . 2°. գողնալ , բարդել , ինչ . Les écoliers entrèrent dans le jardin , et firent main basse sur tous les fruits .*

— Faire bonne chère *կը նշանակէ՝ աղէկ ուտել խաւել , ինչ . On fait bonne chère dans ce pays et à bon marché . Իսկ Fasse le ciel ըսել է՝ իցիւր քե , n sújr , ինչ . Fasse le ciel que la religion règne dans mes discours .*

— Faire faire *կը նշանակէ՝ շինել սալ , ընել սալ , ինչ . Je fais faire mes habits , mes meubles de commande . Իսկ Se faire à . . . , ըսել է՝ վարժիլ , ինչ . Il faut se faire à la fatigue . Je ne puis me faire à ses manières .*

— Se faire jour *երկու նշանակութիւն ունի . 1°. մաւրայ բանալ , դուրս ելլել կը նշանակէ՝ ինչ . Il s'est fait jour au travers des ennemis . 2°. Յայտնալ կը նշանակէ՝ ինչ . Tôt ou tard la vérité se fait jour . Իսկ Il se fait կը գործածուի՝ փոխանակ*

ըսելու Il est , il arrive , ինչ . Il se fait tard . Il se fait nuit . Il se fait un tremblement de terre .

DÉFAIRE

— Se défaire de . . . , *կը նշանակէ՝ քող սալ , մտքի հսկել , ծախել , ինչ . On se défait rarement de ses vieux préjugés . Se défaire de tous les meubles inutiles ou de vieille mode . Il veut se défaire de sa maison .*

— Défaire de son ennemi *կը նշանակէ՝ խոր քշելու ին սպաննել : —*

COURIR

— Courir fortune , risque , hasard , la chance de *կը նշանակէ վստահի մեջ ըլլալ , ինչ . Il court fortune d'être chassé . Il court risque de la vie . J'ai couru hasard de me tuer . Ce mal peut bien m'arriver , j'en courrai la chance . Իսկ Courir le pays , courir le monde ըսել է՝ մաւրորդել , ինչ . Il a bien couru le monde , bien couru le pays . Il a couru toute la France . J'ai couru toute l'Europe .*

ACCOURIR

— Accourir բայն ալ՝ այն բայերէն է , որք ըստ պանջման , երկու օժանդակներէն մին կ'առնուն , *ինչ . Կարելի է ըսել՝ J'ai accouru . Je suis accouru . Il est accouru au bruit . Je suis accouru pour la fêter . Ses amis ont accouru pour le féliciter . (Acad.)*

PRENDRE

Այս բայն ալ իւր քով զանազան դոյականներ առնելով, անոնց հետ զանազան ոճեր կը կազմէ, որոց գլխաւորներն հոս կը դնելք:

- Prendre part կը նշանակէ՝ մասնակից ըլլալ.
- Prendre patience » համբերել.
- Prendre pitié » զթալ.
- Prendre plaisir » հաճիլ.
- Prendre querelle » կռուելու սկսիլ.
- Prendre soin » ջանալ, հոգալ.
- Prendre la liberté » համարձակիլ.
- Prendre la fuite » փախիլ.
- Prendre la parole » խօսելու սկսիլ.

— Prendre intérêt կը նշանակէ՝ գործոյ մը յաջողելուն, մեկուն բարիքին բաղձալ, աշխատիլ, ինչ. C'est une affaire à la quelle je prends intérêt. Je prends intérêt à tout ce qui le regarde. Իսկ à tout prendre ըսել է՝ բոլորը մեկիտեղ առնելով, ինչ. Il est vif, impatient; mais, à tout prendre, c'est un homme estimable.

— Prendre en bonne, en mauvaise part կը նշանակէ՝ աղիկ, զեշ մտնով առնել, ինչ. Il a pris en bonne part ce que vous lui avez dit. Ce mot se prend tantôt en bonne tantôt en mauvaise part. Իսկ Prendre des mesures ըսել է՝ միջոցներ գրտնել, գործածել, ինչ. Cet homme a réussi dans son dessein, il avait bien pris ses mesures.

— Prendre la main avoir le dessus կը նշանակէ՝ գերազանցել, յաղթել, ինչ. Nous avons eu le dessus dans ce combat. La maladie était violente, mais la nature a pris le dessus.

— Prendre le parti կը նշանակէ՝ քեր ելլել, կողմը բռնել, ինչ. J'ai pris son parti. Il a pris mon parti envers et contre tous. Իսկ Prendre son parti ըսել է՝ որոշել, ընելիքը հաստատել, ինչ. Il est inutile de lui parler davantage de cette affaire, il a pris son parti.

— Prendre son temps կը նշանակէ՝ յարմար ատենը գտնել, ինչ. Je prendrai mon temps pour cela. Il n'a pas bien pris son temps. Vous avez mal pris votre temps. Իսկ Prendre sur soi ըսել է՝ ինկզիմեք զայտել, բռնել, ինչ. Je pris sur moi pour ne pas lui répondre. Cet homme était très-colère; il faut qu'il ait beaucoup pris sur soi, pour être maintenant d'un commerce aussi doux.

— Prendre sur son compte կը նշանակէ՝ վրան առնուլ, ինչ. S'il arrive quelque chose de fâcheux, je le prends sur mon compte. Իսկ Prendre les devants ըսել է՝ առջեւ առնուլ, ինչ. Quand il sut que je voulais me plaindre, il prit les devants.

— Prendre la peine se donner la peine կը նշանակէ՝ բան մ'ընելու աշխատութիւնը յանձն առնուլ, աշխատիլ, որք աւելի քաղաքավարական կերպով կը գործածուին, ինչ. Prenez la peine, donnez-vous la peine de faire cela. Il a pris la peine de venir me voir. Իսկ Prendre du bon temps ըսել է՝ գրտնուլ, զուարճանալ, ինչ. Nous pourrions rire à l'aise et prendre du bon temps. Այս առմամբ կ'ըսուի նաեւ Avoir bon temps, se donner du bon temps.

— Prendre l'occasion aux cheveux կը նշանակէ՝ անսարմութեամբ յարմար առիթը բռնել, օգտիլ ի

նկանիկ, ինչ. Ce qu'il y a de plus important et de plus difficile dans la vie, c'est de prendre l'occasion aux cheveux. Իսկ Prendre un expédient ըսեւ է՝ գործոյ մը կատարման համար միջոց մը ընտրել, գործ մը վերջացնելու համար ընտրութեամբ միջոց մը ձեռնքալու, ինչ. Quel expédient faut-il prendre? Quel est le meilleur expédient que nous pouvons prendre?

— Prendre le change փոխաբերաբար կը նշանակէ՝ խաբուիլ, ինչ. Il a pris le change sur cet objet, dans cette affaire. Իսկ Prenez que ընտանեկան խօսակցութեանց մէջ ըսել է՝ այնպէս եկարարի, սեպիկ որ, ինչ. Prenez que je n'ai rien dit.

— Se prendre à կը նշանակէ՝ սխիլ, ինչ. Se prendre à travailler. Elle se prit à pleurer. Իսկ S'en prendre à quelqu'un ըսել է՝ մեկը պատահաբար բռնել, մեկուն վրայ ձգել, ինչ. Je ne m'en prends plus à personne.

APPRENDRE եւ COMPRENDRE

— Apprendre par coeur կը նշանակէ՝ ՚ի բերան սորվիլ, գոց ընել, ինչ. Apprendre sa leçon par coeur. Avez-vous appris, votre leçon, par coeur.

— Y compris կը նշանակէ՝ ՚ի միասին հաշուելով, միկտեղ առնելով, ինչ. Il donne tous les ans deux mille francs aux pauvres, y compris les aumônes extraordinaires. Իսկ Non compris ըսել է՝ ի բաց բողո՞նով, բաց ՚ի, առանց, ինչ. Je donne tous les ans

trois cents francs aux pauvres, non compris les aumônes extraordinaires.

REPRENDRE

— Reprendre ses esprits կը նշանակէ՝ զգաստանալ, հակադրել, ուշաբերել. Իսկ Reprendre une chose, une histoire de plus haut ըսել է՝ բան մ' իւր սկիզբէն պատկերել, եղելու բնուէն աւելի բացայայտ կերպով ցոյց տալու համար, ինչ. Il faut, dit-il, reprendre mon histoire de plus haut.

— La goutte, la fièvre lui a repris կը նշանակէ՝ յորպացան, ջերմը կրկին բռնեց զինքը, վերստին վրան եկար. Իսկ On ne m'y reprendra plus ըսել է՝ միւսանգամ նոյն վտանգին մեջ չը պիտի իյնամ. (ընտանի.) :

S'ENQUÉRIR եւ CONQUÉRIR

— S'enquérir բայն որ կը նշանակէ՝ անձանց եւ կամ իրերու նկատմամբ տեղեկութիւն առնուլ, յուզասխնոր լինել, երկու գերանուամբ կը խոնարհի եւ իւր հրամայականն կը լինի enquiers-toi. Պէտք է գիտնալ որ այս բայն être օժանդակը կ'առնու իւր բաղադրեալ ժամանակաց մէջ, ինչ. Je me suis enquis de cet homme dans toute la ville, et je n'ai pu savoir sa demeure. Enquierez-vous avec soin de ce qu'il prétend faire.

— Conquérir փոխաբերաբար կը նշանակէ նաեւ՝ մեկու մը սերը, սիրքը շահիլ, ինչ. Par ce noble désintéressement, il a conquis leur estime. Conquérir tous les cœurs.

Այս բայն, ինչպէս նաեւ Reconquerir, աներեւոյթի, անցեալ կատարեալի ու բաղադրեալ ժամանակաց մէջ կը գործածուին միայն:

CRAINdre

— Il ne craint ni Dieu ni diable այլաբանօրէն կ'ըսուի այնպիսի մարդու մը նկատմամբ, որ բնաւ որ եւիցե երկիւղ մը չ'զգար, եւ որոյ չար խորհուրդներէն, զեջ արարներէն կը վախճուի: Այս ասուամբ կ'ըսուի նաեւ On le craint comme le feu.

— Craindre բայն կը նշանակէ նաեւ՝ յարգել, մեծարել, ինչ. Il est naturel de *craindre* ce qu'on aime.

PLAINdre

— A plaindre կը թարգմանուի՝ արժանի գրուքեան, ինչ. Que votre sort est à plaindre! Qu'on est à plaindre dans la grandeur!

— Plaindre son temps, ses soins, ses démarches, ses pas եւ կը նշանակէ՝ խնայել իւր ժամանակին, իւր խնամքին, իւր քայլերն եւ, եւ, ինչ. Quand il s'agit de servir un ami, on ne doit jamais plaindre ses pas ni son temps.

SE COMPLAINDre

Այս բայն իւր բաղադրեալ ժամանակաց մէջ être օժտանալով կ'առնու միշտ, ինչ. Je me suis *complaint* կամ *complainte*, nous nous sommes *complaints* կամ *complaintes*. Պէտք է գիտնալ որ այժմ դուք ուրեք

կը գործածուի այս բայն, թէպէտ նախնի մասե- նազիրք յաճախակի գործածած են զայն:

CONTRAINDre

Այս բայն կրնայ թէ՛ de եւ թէ՛ à նախդրու ա- ներեւոյթ խնդիր առնուլ. ուստի եւ կրնայ On le *contraint de faire* կամ à faire telle chose ըսուիլ. բայց La ville fut *contrainte* à se rendre չ'ըսուի, այլ de se rendre ըսելու է:

— La nécessité *contraint* la loi կը նշանակէ՝ հարկն օրէնքը կը լուծէ:

OINDre

Այս բայն որ կը նշանակէ՝ խղել, օծակել, պա- կասաւոր բայ մ'է, որոյ հետեւեալ ժամանակներն կը գործածուին. Սահ. ներկայ. J'oins, tu oins, il oint, nous oignons, vous oignez, ils oignent. Անկիսար. J'oignais, tu oignais, il oignait, nous oignons, vous oigniez, ils oignaient. Անցեալ. *khusar*եալ. J'oignis. Անց. *անկիս*. J'ai oint. Ապառնի. J'oiendrai. *Usur*. ներկ. Que j'oigne. *Usur*. *անկիս*. Que j'oignisse. *Ling*. ներկ. Oignant. *Ling*. *անց*. Oint, ointe.

Իերականք իբր անգործածելի կը ներկայեն այս բայն, բայց սակայն հետեւեալներն ահաւասիկ Ակա- գէմից յիշատակած օրինակներն են. Autrefois on *oignait* les athlètes pour la lutte. Les anciens peuples se *faisaient oindre* au sortir du bain. On *oignait* les rois de France à leur sacre avec l'huile de la sainte

ampoule . On oint les évêques à leur sacre . Dans la confirmation, l'évêque oint avec du saint chrême le front de celui à qui il confère ce sacrement .

MOURIR

— Mourir au champ d'honneur կամ au lit d'honneur կը նշանակէ՝ պատերազմի մեջ իւր պատերազմական կամ մահուան դարձումով, մեռնելով . Իսկ Mourir de sa belle mort ըսել է՝ բնական մահուամբ մեռնելով :

— Mourir d'impatience, de plaisir, d'envie, de tristesse, d'ennui, etc. կը նշանակէ՝ մի մեծ անհամբերությամբ, համոզման, սաղմուտի, շխտության գգայ, ունենալ, ինչ . Je mourrai de plaisir de la revoir encore .

Պէտք է գիտնալ որ այս բայի Սահ. ներկայն. ու Անցեալ անկատարե երբեքն Ապառնիի զօրութիւն կ'ուտան, ինչ .

J'ai suivi tes conseils ; je meurs déshonorée .
Je meurs , pour ne pas faire un aveu si funeste .
Si ma fille une fois met le pied dans l'Aulide ,
Elle est morte . . .

METTRE

Հարկ է գիտնալ որ այս բայն իւր t գիրն կը կրկնէ միշտ, համր e մ'իրեն հետեւորդ ունենայ կամ չ'ունենայ, 'ի բաց առեալ սահ. ներկ. եզակի երեք դէմքերուն եւ հրամ. եզ. բ. դէմքին մէջ :
Այս բայն ալ առանց յօդի, կամ en եւ à նախա-

զրութիւններուն հետ միացած գոյականով զանազան ոճեր կը կազմէ, յորոց ոմանք հոս կը դնեմք, ուսկից ուրիշներն ալ կրնան իմացուիլ :

- Mettre fin à կը նշանակէ՝ լմացնել .
- Mettre ordre à » շտկել, կարգաւորել .
- Mettre obstacle à » արգելք դնել .
- Mettre en colère » բարկացնել .
- Mettre en danger, en péril » վտանգի մէջ դնել .
- Mettre en oubli » մոռնալ .
- Mettre à profit » օգուտ հանել .
- Mettre en vogue, en crédit » համարումը, յարգը աւելցնել .
- Mettre en œuvre, en pratique » 'ի գործ դնել .
- Mettre à fin » լմացնել .
- Mettre à couvert » ապահովցնել, պատարել .
- Mettre à la raison » խելքը գլուխը բերել, խօսք հասկըցնել .
- Mettre à l'abri » պատասպարել, ապահովցնել .
- Mettre aux mains, aux prises » կռուի մէջ մտցնել, կռիւ ընել տալ .

— Mettre la main à l'œuvre կը նշանակէ, ձեռք գարնել, սխիլ . Իսկ Mettre bas ses habits ըսել է՝ հանուիլ, հագուստներն հանել :

— Mettre au courant կը նշանակէ՝ աղիկ մը իմացնել, տեղեկացնել, ինչ . Je l'ai mis au courant de ce qu'il doit faire dans son nouvel emploi . Իսկ Mettre կամ laisser de côté ըսել է՝ մեկ կողմը դնել, քող սալ, ինչ . J'ai prié ce marchand de mettre plusieurs objets de côté . Je mets de côté tous les reproches que j'aurais à vous faire . J'ai laissé mon procès de côté pour venir vous voir .

— Mettre à mort *կը նշանակէ՝ մեռցնել, սպաննել.*
Իսկ Mettre à même *ըսել է՝ կարող ընել, դիրու-*
թիւն տալ, ինչ. Je l'ai mis à même de travailler
utilement.

— Se mettre en garde *կը նշանակէ՝ գրուշանալ.*
Իսկ Se mettre en colère, en fureur *ըսել է՝ բարկանալ:*

— Se mettre en course, en route, en voyage *կը*
նշանակէ՝ ճամբայ ելլել. Իսկ Se mettre en sueur
ըսել է՝ ֆրսիկի մեջ մտնել, ֆրսիկ :

— Se mettre à . . . , *կը նշանակէ՝ սկսիլ, գրա-*
դիլ, ինչ. Dès qu'ils furent à table, ils se mirent à
boire. Tout le monde se mit à crier. Je n'ai pas
renoncé à cet ouvrage, je m'y mettrai incessam-
ment. Սոյն առմամբ կը ըսուի նաեւ Se mettre en
devoir, ինչ. Il se mit en devoir d'exécuter sa pro-
messe.

PERMETTRE

— Il n'est pas permis à tout le monde *կը թարգ-*
մանուի՝ ամեն մարդոյ տրուած չ'է. Իսկ A vous
permis, կամ permis à vous *ըսել է՝ հոգս չ'է,*
ուզածդ ըրի. Այս ձեւն սովորաբար անտարբերու-
թեամբ կամ անարգանք կը գործածուի, ինչ. Si
vous voulez vous fâcher, fâchez-vous; à vous permis.

CONDUIRE

— Conduire une femme à l'autel *բանաստեղծ օրէն*
կը նշանակէ՝ կնոջ մը հետ ամուսնանալ. Իսկ Bien
conduire sa vie *ըսել է՝ փորձառութեամբ գործել, ինչ.*
Il faudrait vivre deux fois pour bien conduire sa vie.

— Conduire de l'œil *կը նշանակէ՝ դիտել. Իսկ*
Conduire bien sa barque *փոխաբերաբար* *ըսել է՝*
խր գործերն շաւ կերպով մը շարունակել, իւր գոր-
ծերուն ուշադիր լինել :

TRADUIRE

— Traduire *կը նշանակէ նաեւ տեղափոխել, որ մի-*
այն անձանց նկատմամբ կը գործածուի, ինչ. Traduire
un prisonnier de la Conciergerie à la Force. (Ըս-
եւ տարաբար) transférer un prisonnier եւ .

— Traduire à coups de dictionnaire *կը նշանակէ՝*
բարգմանել օգնութեամբ բառագրոց. Իսկ Traduire
կամ Tourner quelqu'un en ridicule *ըսել է՝ ծաղր*
առնել, յստակ նշուակիլ դնել :

CONNAITRE

— Je ne le connais ni d'Adam ni d'Eve *առակ մ'է*
այս որ այլաբանօրէն կը նշանակէ գործածել այնպիսի
մարդու մը նկատմամբ, զոր բնաւ չ'եմք ճանչնար.
Իսկ Il est connu comme le loup blanc *կը գործած-*
ուի՝ խիստ ծանօթ մեկու մը նկատմամբ :

— Etre *կամ* se trouver en pays de connaissance
կը նշանակէ՝ մեկտեղ բարեկամաց ֆոյլ գտնուիլ, ծա-
նօթ անձանց մեջ լինել. ինչ. Vous êtes ici en pays
de connaissance. Quand il entra dans cette maison,
il fut ravi de se trouver en pays de connaissance.

— Se connaître à quelque chose *կամ* en quelque
chose *կը նշանակէ՝ բանի մը տեղեկ, գիտակ լինել,*
ինչ. Il se connaît en poésie. Vous connaissez-vous à
cela? Je m'y connais mieux que vous. Իսկ Une

figure de connaissance ըսեւ է՝ ծակօր սկնն մը, ինչ .
Je vois là-bas une figure de connaissance .

RECONNAITRE

— Այս բայն կը նշանակէ նաեւ, ՚ի մէջ այլոց . 1^o. հասուցումն առնել, վարձարել, ինչ . Rendez-moi ce service, je le reconnaitrai dans l'occasion . 2^o. շնորհակալ լինել, ինչ . Le meilleur moyen de reconnaître un bienfait est de s'en souvenir, et de le rappeler quelquefois à son auteur .

PARAITRE

— Այս բայն կը նշանակէ նաեւ՝ փայլել, երեւելի կամ նշանաւոր լինել, ինչ . Les jeunes gens aiment les choses qui paraissent . C'est un homme vain qui veut paraître .

— Պէտք է գիտնալ որ այս բայի ընդունելութիւն անցեալն Paru անփոփոխ կը մնայ միշտ . ըստ այսմ՝ հարկ է ըսել La troisième livraison de ce recueil n'a pas encore paru, եւ ոչ թէ n'est pas encore parue . Դարձեալ Il a paru déjà plusieurs livraisons, կամ թէ՛ plusieurs livraisons ont déjà paru . բայց ուղիւ չ'է ըսել կամ գրել Il y a déjà plusieurs livraisons de parues .

— Comparaitre եւ Reparaitre բայերն ալ այս բայի կը հետեւին, այսինքն թէ Avoir ođանդակողը կը խոնարհին, ինչ . Ils ont comparu . Il n'a point

comparu . Cet homme n'a jamais reparu . Elle n'a point reparu .

BATTRE

— Battre l'air այլարանօրէն կը նշանակէ՝ շատ աղմուկ հսկել, ՚ի գոր աիգ քափել, ինչ . Cet enfant bat l'air de ses cris . Il battait l'air de ses clameurs . Իսկ Battre le chien devant le lion առակ մ'է այս՝ համանշանակ սա հայկական առակին . Աղջիկ, ֆեղի կ'ըսեմ, հարսնիկ, դուն զոհ :

— Il faut battre le fer pendant qu'il est chaud ըսել է՝ երկարը սափ սափ կը ծեծուի, այսինքն՝ յաջողութեամբ սխաւածը ծրարեամբ յառաջ անելու է :

— Tant que le cœur me battra կը թարգմանուի՝ որչափ որ սպրիս . Իսկ Le cœur, le pouls lui bat ըսել է՝ կը վախնայ :

— Battre du pays կը նշանակէ՝ 1^o. շատ տեղեր, երկիրներ տեսնել, պսիլ . 2^o. փոխ . եւ ընտ . խօսակցութեանց մէջ՝ շատ մը բաներու վրայ խօսիլ, ինչ . Dans cette conversation, nous avons battu bien du pays en peu de temps . Իսկ Battre des mains ըսել է՝ ծափ քարնել, ծափահարել, ինչ . A cette réponse ingénieuse, tout le monde battit des mains .

— Battre les murs կը նշանակէ՝ պստե պստ քարնուիլ գիւնովի . Իսկ Battre le pavé ըսել է՝ փողոցները չափիչքիել, ինչ . Il ne fait que battre le pavé .

— Se battre les flancs pour quelque chose կը նշանակէ՝ գոր, սարսպարսոց աշխատիլ, ձգնիլ, մեծաքան լինել, ինչ . Un mauvais poète se bat les flancs pour faire de bons vers, et n'en fait que de mauvais .

— S'en battre l'œil կը նշանակէ՝ առ ոչինչ հա-

մարել, բանի մը վրայ հոգ չ'ընել, ինչ. Il a beau faire des menaces, je m'en bats l'œil. Je me bats l'œil de ses remontrances.

ABATTRE

— Abattre de la besogne, bien du bois ընտանի խօսակցութեանց մէջ կը նշանակէ՝ քիչ ծախսեալուան մէջ շատ մը գործեր տեսնել, կատարել :

— Petite pluie abat grand vent. Առակ մ'է այս որ կը նշանակէ՝ փոքր ինչ ակնարեւն ուժգին հողմը կը դադարեցունէ, այսինքն թէ՛ պզտիկ բանով մը մեծ կռիւ մը կը խաղաղի, կը դադարի :

ENVOYER

— Envoyer chez quelqu'un կը նշանակէ՝ մեկու մը նկատեալ շուր առնելու դրկել գոհ, ինչ. Notre convive n'arrive pas, je vais envoyer chez lui.

— Envoyer quelqu'un au diable կամ donner quelqu'un à tous les diables կը նշանակէ՝ մերժել գոհ ցատմանք, անխօսել. 'ի բաց վստել. Սոյն նշանակութեամբ կ'ըսուի նաեւ՝ Envoyer promener, envoyer paître.

— Envoyer quelqu'un dans l'autre monde կը նշանակէ՝ մեռնուցնել գոհ, ինչ. Que de médecins envoient leurs malades dans l'autre monde !

OFFRIR

— Offrir l'hommage de son respect, de sa reconnaissance կը նշանակէ՝ ընծայել ումեք իւր խորին

ակնածութեան, երախտագիտութեան հաշտութիւն. ձեռքադաքալարական որ կը գործածուի այնպիսի անձերու նկատմամբ, ոյց համար խորին ակնածութիւն մը, մեծարանք մը կ'ըզամք, ինչ. En offrant à Madame nos hommages.

SOUFFRIR

— Souffrir բայն կը նշանակէ նաեւ՝ ներել, քոյրտուարիւն ընել, ինչ. Souffrez que je vous dise cela.

— Souffrir mort et passion կը նշանակէ՝ 1°. սաստիկ ցարեր կրել, որ եւ է ցարե մը մարտիկ գգալ, ինչ. Un mal de dent qui fait souffrir mort et passion. 2°. խիստ ակնաւքեր ըլլալ, սաստիկ ակնաւքերութիւն մը գգալ, ինչ. Sa lenteur me fait souffrir mort et passion.

— Le papier souffre tout կը նշանակէ՝ քուղքն ամեն բան կ'ընդունի, այսինքն թէ՛ ամեն բան կրնայ քղքի վրայ գրուիլ, քեւեւ ճշմարիտ եղած ըլլայ այն կամ առտ, ընկիր եղած ըլլայ կամ գեղ :

COUVRIR

— Couvrir la joue à quelqu'un (ընտանի.) կը նշանակէ՝ մեկու մ'ապսալ զարնել, ինչ. S'il me soutient cela, je lui couvrirai la joue. Իսկ Se couvrir du sang de quelqu'un ըսել է՝ մեկու մ'արիւնը մտնել :

— Le ciel կամ Le temps se couvre կը նշանակէ՝ երկինք կը պոստի, ամպերով կը մթազնի, ինչ. Le temps commence à se couvrir. Իսկ Le ciel se dé-

couvrir *կը թարգմանուի՝* երկինք *կը պայծառանայ,*
կը գեղեցիկանայ :

SAVOIR

— Savoir gré *կամ* savoir bon gré à quelqu'un de quelque chose *կը նշանակէ՝* շնորհակալ, գոհ լինել, *ինչ.* Tout le monde vous sait bon gré de cette action. *Je lui en sais le meilleur gré du monde. Je vous en saurai gré.* *Իսկ* Ne pas savoir gré *կամ* savoir mauvais gré *ըսել է՝* տգոհ, հնաձ ըլլալ, *ինչ.* Je ne lui en sais aucun mauvais gré. *Il ne sait aucun gré de ce qu'on fait pour lui.*

— Je ne sais qui *կը նշանակէ՝* անծանօթ, աննշանակ, *ինչ.* On a donné cette place à un je ne sais qui. *Սոյն առմամբ կ'ըսուի նաեւ* Un je ne sais quel homme, *ինչ.* Un je ne sais quel homme est venu me chercher.

POUVOIR

Հարկ է գիտնալ որ թէպէտեւ այս բայի ազատնուոյն ու թէպէտեւին մէջ երկուսն են նշանակուած, այլ արտասանութեան մէջ մէկ ընդ մէկն հանելու է միայն, իբրեւ թէ լինէր *Je pourai եւ :*

Je peux կը գործածուի երբեմն, ոտանաւորի ու խօսակցութեանց մէջ. այլ *Je puis աւելի նախամեծար է :* Չը կրնար ըսուիլ *peux-je,* այլ *կ'ըսուի puis-je.*

Je ne puis եւ *Je ne puis pas կրնան* հաւատարապէս գործածուիլ. այլ առաջնոյն մէջ մերժումն է

նուազ ուժգին՝ *զի je ne puis շիտոթումեր, դժուարութիւններ, անպատեհութիւններ կ'ենթադրէ,* *կը նշանակէ.* *Իսկ je ne puis pas բացարձակ անհնարութիւն մը կը յայտնէ :*

Ընտանեկան խօսակցութեանց մէջ *կը գործածուի* *Il se pourra faire que, il se pourrait faire que փոխանակ ըսելու՝* *Il pourra, il pourrait arriver que, կրնայ պատահիլ որ . . . :*

Պէտք է գիտնալ որ այս բայի ընդունելութիւն անցեալն անփոփոխելի է միշտ :

— N'en pouvoir plus *կը նշանակէ՝* ալ չ'կրնայ (*հարբերել, կեանայ*), *ինչ.* *Je n'en puis plus de soif, de lassitude.* Il est fatigué à n'en pouvoir plus. *Իսկ* Ne pouvoir mais d'une chose *եւ կամ* n'en pouvoir mais *ըսել է՝* չ'կարել. չ'լինել հաղորդ *կամ* յանձնար, *ինչ.* *Je ne puis mais de cela.* Je n'en puis mais. On l'accuse très-injustement d'être la cause de cet accident, *il n'en peut mais.*

— Si jeunesse savait et vieillesse pouvait. *Առակ մ'է* այս որ *կը նշանակէ՝* երբ երիտասարդութիւնն ունենար փորձառութիւն, եւ ծերութիւնն՝ զօրութիւն . . . :

VOULOIR

Այս բայն ուրիշ հրամայական մ'ալ ունի, որ է *Veux, voulons, voulez, որք ուրիշ ատեն չ'են գործածուիր,* բայց միայն այն պարագայից մէջ, յորս հաստատուն կամօք մը զինուելու կ'ստիպուիմք, *կը յորդորիմք, ինչ.* *Puisque ton salut dépend de ta volonté, veux donc, malheureux ! et tu te sauveras.* Pour apprendre il ne faut que vouloir ; *voulons donc,*

et nous parviendrons à nous instruire. Faites un effort, *voulez* seulement: celui qui donne le bon vouloir, vous donnera aussi de l'accomplir.

Պէտք է գիտնալ որ այս բայի հրամայական յոգնակի երկրորդ դէմքն *Veillez*, կը գործածուի յաճախ, քաղաքավարութեամբ, *Ayez là bonté, la complaisance de...* ըսելու տեղ, ինչ. *Veillez* permettre que je me retire. Սոյն առմամբ հարկ է ըսել եզականի մէջ *Veuille*, ինչ. *Veuille* bien, je te prie, me rendre ce service: Բայց սակայն *vouloir* բայն *en* դերանուանք գործածուած ատեն, որ նմա մի մասնաւոր նշանակութիւն կուտայ, հրամայականի մէջ կ'ըլլայ յայնժամ *Ne m'en veux pas, ne lui en voulons pas, ne leur en voulez pas.*

— *En vouloir* à quelqu'un կը նշանակէ՝ մեկուն դիմ ոխ ունենալ. Իսկ *Vouloir* dire ըսել է՝ նշանակել, ինչ. *Que veulent dire ces vers?*

— *Vouloir prendre la lune avec les dents.* Առակ մ'է այս որ կը նշանակէ՝ անկարելի բան մ'ընել ուզել, անկարելի բան մ'ընելո՞ւ կամք ունենալ, փախախի:

ABSOUÐRE

Այս բայն, ինչպէս տեսանք արդէն, անցեալ կասարեալ ու ստորադասական անկասար չ'ունի:

— *Absoudre* այլաբանօրէն կը նշանակէ նաեւ՝ ներել, ինչ. *Je vous absous de votre négligence en faveur de votre repentir.*

RÉSOUÐRE

Պէտք է գիտնալ որ այս բային անցեալ կասար-

եալն *Je résolus* եւ ստորադասական անկասարն ալ *Que je résolusse* կ'ըլլայ. իսկ ընդունելութիւն անցեալն *résolu, résolu; résolue, résolues.* Այս բայն ուրիշ ընդունելութիւն անցեալ մ'ալ ունի *résous*, որն որ այնպիսի բաներու նկատմամբ կը գործածուի՝ որք կ'այլափոխին, որիչ գոյացութեան կը փոխուին, ինչ. *Brouillard résous en pluie.* Le soleil a résous le brouillard en pluie. այլ հարկ է գիտնալ որ այս ձեւն իգական չ'ունի:

Dissoudre բայն ալ *résoudre* ի նման կը խոնարհի:

TRESSAILLIR

Քէեւ մէկ քանի մաստնագիրք այս բայի սահներկայն ներդաշնակութեան համար *Il tressaillit* գործածած են, այլ անհամաձայն է առ այս գաղղիական ձեւերանն, որ այսպէս կ'ընդունի. *Il tressaille de joie. Il tressaille de crainte.*

Այլաբանօրէն անշունջ իրերու նկատմամբ ալ կը գործածուի այս բայն, ինչպէս. *Posez la main sur la terre, et dites-moi si elle a tressalli.*

SAILLIR

Saillir բայն՝ երբ թիւղ, ցայտել նշանակէ, կանոնաւոր է յայնժամ, եւ իւր աներեւոյթ ներկային ու երրորդ դէմքերուն մէջ կը գործածուի միայն, ինչ. *Il saillit tout à coup de ce rocher une source d'eau vive. Le sang saillissait* abondamment de sa

blesure. Si les eaux saillaient, tous les travaux seraient arrêtés. On ne s'attendait pas que les eaux sailliraient avec une pareille violence. *խոկ երբ նշանակէ՝ դեպ ՚ի դուրս կարկանդակ, (s'avancer en dehors) անկանոն է յայնժամ եւ իւր աներեւոյթին ու միքանի ժամանակաց երրորդ դէմքերուն մէջ կը գործածուի միայն, որք ահաւասիկ. Il saille, ils saillent. Il saillait, ils saillaient. Il saillera, ils sailleront. Il sailleraît, ils sailleraient, ինչ. Cette enseigne saille trop; la police la fera enlever. Ce balcon saillera plus que les autres. Cette corniche ferait beaucoup mieux si elle saillait un peu plus.*

BOUILLIR

— Bouillir d'impatience կը նշանակէ՝ սասիկ անհամբերորէն մ'զգայ. *Իսկ Bouillir du lait à quelqu'un ըսել է՝ մեկուն հանդի խօսքեր շսել, հանոյջ պատճառել, ինչ. C'est lui bouillir du lait que de lui parler de ses vers.*

— La tête me bout կամ La cervelle me bout կը նշանակէ՝ գրոխս սասիկ սափ է :

BRAIRE

Braire կը նշանակէ՝ գոռայ : Այս բային աներեւոյթն ու սահ. ներկայի, ապառնոյ եւ քակասնի երրորդ դեմքերն կը գործածուին միայն, ինչ. Son âne se mit à braire. Ils braient. Comme cet âne brait. Il braira, Ils brairont. Il brairait, Ils brairaient. Սակայն լըմառ իրաւամբ դիտել կուտայ մեզ՝ որ եթէ միքանի բայերու այս ինչ ժամանակներն ու այն ինչ

դէմքերն են գործածուած միմիայն, սակ իսկական սպասցոյց մը, կատարելապէս ճշմարիտ պատճառ մ'ըլլալու չէ մեզ համար՝ այն ժամանակաց ու դէմքերու գեղջումն անեղծ պահելու : «Եթէ կարելի է « իչոյ մը նկատմամբ ըսել Il braît, ի՞նչ պատճառաւ, կը յաւելու յիշեալ քերականն, էջ մը առաջ, « ռակի մը մէջ խօսելով չը պիտի կարենայ ըսել, « Je brais, nous braïrons. մի սյոսիսի պարագայի « մէջ ուրեմն ի՞նչ պարտի ընել զոնչախն խոսմբն, « ի՞նչպէս կարենայ բացատրել իւր միտքն » : Այս դիտողութիւնքն թէ եւ յորմար կը թուին մեզ ամէն պակասաւոր կոչուած բայերու նկատմամբ, այլ սակայն պէտք չէ նաեւ մուռնալ վարթէոի հաստատած սկզբունքն որ կ'ուսուցանէ մեզ խուսափել ականջի ամէն անախորժ ձայնէ, որք վաղ մի անկատարելութեանց, պակասութեանց մնացորդ մ'են սոսկ :

BRUIRE

Այս բայն, ինչպէս արդէն տեսանք, աներեւոյթի, սահ. ներկ. եզակի երրորդ դեմքի ու անկասարիւն երրորդ դեմքերուն մէջ կը գործածուի միայն : Bruire կը նշանակէ՝ մոնցել, շառացել, ինչ. On entend bruire les vagues, le vent, le tonnerre. Le vent bruit dans la forêt. Les flots bruyaient. Գազլիական ճեմարանն bruyant բառն իրրեւ ածական մեզ ներկայեցով, ինչ. Jeux bruyants. Conversation bruyante. Homme bruyant. Rue bruyante, եւ. bruire բային ընդունելութիւն ներկայ չը նշանակեր : Ժամանակէ մը ի վեր, ընտիր մատենագիրք գրեթէ

ընդհանրացուցած են այս բայի գործածութիւնն . բազումք 'ի սոցանէ միւս այլ արմատ յաւելցուցած են այս բայի *bruir* բայի արմատին նման , (այսինքն *bruiss*) որ *finir* ի վրայ կը խոնարհի , ինչ . *Les serpents à sonnettes bruissaient de toutes parts. Il n'y a pas une feuille qui frémisses , pas un insecte qui bruissse sous l'herbe immobile . Արդարեւ զիւրին էր մեզ ուրիշ օրինակներ ալ 'ի մէջ բերել , այլ այսչափն բաւական համարելով կը յաւելումք թէ՛ գործածութիւնն ուր ուրեմն պիտի ընդունի այս նոր ձեւն ալ , որով լեզուին ճոխութիւն մ'եւս աւելցած պիտի լինի :*

CLORE

— Clore l'œil կը նշանակէ՛ նկշեղ , ի ֆուռ մտակեղ , ինչպէս . *Je n'ai pu clore l'œil de toute la nuit . Իսկ Avoir les yeux clos ժողմ" . Ըսել է՝ շինեղ մեռեալ , ինչ . A peine eut-il les yeux clos , que ses héritiers commencèrent à se quereller .*

— A huis clos կը թարգմանուի՛ փակեալ դռներով , դռնփակ . Իսկ *Se tenir clos et coi* ըսել է՛ անշարժ շինեղ , հակարս կեանալ , ինչ . *Je me tiendrai clos et coi dans ma chambre .*

— Bouche close կը նշանակէ՛ գաղտնապահ շինեղ այն խնդրոյն նկատմամբ՝ որու վրայ որ կը խօսակցուի , ինչ . *Je vous confie cela , mais bouche close . Իսկ Pâques closes* ըսել է՛ Նոր կիրակի , ինչ . *Je viendrai vous voir à Pâques closes .*

SUFFIRE

Suffire բայն *confire* ի նման կը խոնարհի՛ սա տարբերութեամբ որ *confire* ի ընդունելութիւն անցեալն է մը կ'առնու , իսկ *suffire* բայինն ոչ բնաւ : *Suffire* բայն երկու ֆ ով կը գրուի , զոր իւր բոլոր ժամանակաց մէջ անփոփոխ կը պահէ :

Գաղղ . ձեմարանն *usurateur* անկասար չ'տար *confire* բային , իսկ քերականներէն շատեր կը նշանակեն *que je confisse* . Ոչ իսկ *suffire* բային անցեալ կասարեալ ու *usurateur* անկասար կ'որոշէ , այլ քերականք կը նշանակեն *je suffis , nous suffimes . Que je suffisse , que nous suffissions .*

Իսկ *Լափօ՝ suffire* բային անցեալ կասարեալն *je suffis , nous suffimes* նշանակելով հանդերձ , կ'ըսէ թէ *usurateur* անկասարն անգործածելի է :

CROITRE

Այս բայի դէմքերուն շատին վրայ (^) մը կը գրուի , 'ի մասնաւորի այն պարագայից մէջ , յորս այս բայն կրնայ շփոթիլ *croitre* բայի հետ . սակայն եւ այնպէս սորա ընդունելութիւն անցեալն իգական ու յոգնակի եզած ատեն կը կորսնցունէ այդ պարոյին , ինչ . *crus , crue , crues . Իսկ Accroître եւ Décroître* բայերուն մէջ , միշտ անփոփոխ կը մնայ ւստանն երբ իրեն հետեւորդ է զիր մ'ունենայ , ինչ . *Il décroît , il accroît , il décroîtra , il accroîtra , եւ , եւ :*

— Mauvaise herbe croît toujours : Առակ մ'է այս , որ հեղինորէն կ'ըսուի՛ այնպիսի տղոց նկատմամբ՝ որք շուտ մը կը մեծնան , շուտով հասակ կը նետեն :

DEVOIR

— Devoir եւ redevoir բայերն իւրեանց participe passé ին վրայ պարբոյ (°) մը կ'առնուն եզակի առակսնի մէջ, ինչպէս. Dû, redû. Առանց ախակի կը գորուին due, dues, dus, redue, redus, redues.

ECHOIR

Այս բայն, ինչպէս որ տեսանք, միմիայն երրորդ դիմեկրուն մէջ կը գործածուի, զի միշտ անշունջ բան մը կրնայ ունենալ աէր բայի, որպիսի են lot, billet, succession եւ ասոնց նման բառեր: Ըստ այսմ տարօրինակ կը թուի մեզ երբ Գաղղ. ճեմարանն ըսէ j'échus, j'écherrai, j'écherrais, que j'échusse, եւ առաւել եւս զարմանալի երբ 'ի նկատի առնուիք որ եւ ոչ մի օրինակ 'ի մէջ կը բերէ նա յիշեալ զէմքերու գործածութեան նկատմամբ: Միտ զնեմք այժմ հետեւեալ օրինակաց. Il espère que le bon lot lui écherra. Le premier terme échoit à la Saint-Jean. Le premier paiement doit échoir bien-tôt. Cette lettre de change est échue.

— Գաղղլ choir բայի, պէտք է գիտնալ որ այս բայն ալ աներեւոյթին եւ իւր անցեալ ընդունելութեան մէջ կը գործածուի որ է chu, chue.

— Si le cas y échoit կամ Il échet եւ կամ Le cas échéant կը թարգմանուի՝ Երե յարմար առիթն հասնի կամ ներկայանայ:

FAILLIR

— Գրեթէ այս բային անցեալ կասարեալը, բաղարեալ ժամանակներն ու աներեւոյթը կը գոր-

ծածուի միայն. սակայն Գաղղլ. ճեմարանն ընդունած է նաեւ հետեւեալներն. Cet ami ne lui faudra pas au besoin. Le cœur me faut (ընտանի):

— Faillir կը նշանակէ նաեւ՝ խարուիլ, սխալիլ, ինչ. Cet auteur a failli en beaucoup d'endroits.

— J'ai failli de tomber կը թարգմանուի՝ ֆիջ մնաց որ իջնայի:

— Défaillir բայն որ այս բայի նման կը խոնարհի ապստնի չ'ունի. իսկ faillir ի ապստնիկն կը վնի նաեւ je faillirai, եւ թեակսն՝ je faillirais, nous faillirions, եւ:

FALLOIR

— Peu s'en faut կը նշանակէ՝ ֆիջ կը մնայ, ինչ. Peu s'en est fallu, qu'il ne se soit tué. Il s'en faut de peu que ce vase ne soit plein.

— Il s'en faut beaucoup եւ Il s'en faut de beaucoup կը նշանակեն՝ շատ պակաս է. դեռ շատ բան հարկաւոր է. բայց քիչ մը տարբեր կերպով կը գործածուին: Առաջինը պարզապէս կասարեւորեալն, վիճակի, որպիսութեան մը վրայ խօսք կըստ սեկն կը գործածուի. իսկ երկրորդն՝ ֆանտիստիկեան, ջայնու, քունջ վրայ խօսուած սեկն: Առաջնոյն օրինակ. Le cadet n'est pas si sage que l'ainé, il s'en faut beaucoup. Il s'en faut beaucoup qu'il fût si à plaindre que moi. Երկրորդին օրինակ. Vous croyez m'avoir tout rendu, il s'en faut de beaucoup. Le pays n'est pas peuplé à proportion de son étendue, il s'en faut de beaucoup. Il s'en faut de beaucoup que la somme y soit.

F R I R E

ինչպէս տեսանք արդէն, այս բայն պակասաւոր բայ մ'է: Աներեւոյթէն 'ի գառ, կը գործածուի նաեւ սահ. ներկայի եզակի երեք դէմքերուն, ապառնւոյն, թէականին, հրամ. եզակի երկրորդ դէմքին ու ընդ. անցելոյն մէջ: Օրինակը. *Frère des soles, frère des œufs, frère des côtelettes.* Այս բայն չեզոք ալ է, *ինչպէս.* Une sole qui *frit.* Le beurre *frit* dans la poêle. La cuisinière a fait *frère* une carpe.

G É S I R

Այս բայի այն ժամանակներն ու դէմքերն կը գործածուին միայն՝ զորս նշանակեցինք 50° երեսն. սակայն պէտք է դիտնալ որ այն ժամանակներն իսկ ուրիշ պարագայի մէջ հարկ չ'է գործածել, բայց միայն երբ խօսքն աւերեալ կամ յ'ամաց կործանեալ իրաց, եւ կամ մեռեալ կամ հիւանդոս մարդկան վրայ լինի:

Առաջնոյն օրինակ.

Peuples, rois, vous mourrez, et vous villes aussi. Là *gît* Lacédémone, Athènes fut ici.

երկրորդին օրինակ.

Son cadavre *gît* maintenant dans le tombeau. Nous *gisons* tous les deux sur le pavé d'un cachot, malades et privés de secours.

Ci-*gît* (Աս նաեզցի) Piron, qui ne fut rien, Pas même académicien.

R E L U I R E

— Tout ce qui reluit n'est pas or: Առակ մ'է այս որ ժոխաբերաբար կը գործածուի այնպիսի բաներու նկատմամբ որք խաբարսի փայլ մ'ունին, կեղծ պայծառութեամբ մը կը փայլին:

— Elle a le visage tout reluisant de rouge կամ tout reluisant կ'ըսուի այնպիսի կնոջ մը նկատմամբ՝ որ կարի, չափազանցօրէն սկզբնաւոր, գունաւորած է իւր դեմքն:

M O U V O I R

Այս բայի ընդունելութիւնն անցեալն եզակի աւրականի մէջ պարոյկ կ'առնու միայն. կը զարտուղին աստի *ému* եւ *promu* ընդունելութիւնն անցեալքն որք առանց պարոյկի կը գրուին:

— S'émouvoir բայն իւր բաղադրեալ ժամանակաց մէջ *être* օժանդակովը կը խանարհի:

— Promouvoir բայն որ կը նշանակէ՝ յառաջ *à* գեղ, 'ի պատիւ հանել, աներեւոյթին ու բաղադրեալ ժամանակացը մէջ կը գործածուի միայն. բայց սակայն Գաղլ. ճեմարանն կ'ըսէ. Cet ecclésiastique méritait que le pape le *promût* à la dignité de cardinal.

— Démouvoir բայն որ կը նշանակէ՝ շրջել զոք 'ի խորհրոց, աներեւոյթին մէջ կը գործածուի միայն, *ինչ.* Rien ne l'a pu *démouvoir* de cette prétention. *Démouvoir* quelqu'un. Հնացեալ է այս:

N A I T R E

Տեսանք արդէն որ այս բայն *être* օժանդակովը կը խանարհի. օրինակը՝ Il est né Français. C'est un

homme qui est né pour la guerre. Cet enfant est né coiffé : Հարկ չկայ բսել որ այս բայն ալ իւր ի դրին վրայ պարոյց մը կ'առնու միշտ, երբ է զիր մ'իրեն հետեւորդ ունենայ, ինչ. Je naîtrais, nous naîtrions.

—Etre né potée, peintre, musicien, etc. կը նշանակէ՝ ՚ի բնէ ձիրք ունենալ բանաստեղծութեան, նկարչութեան, երաժշտութեան, եւ. Իսկ Son pareil est à naître կ'ըսուի ընտանի խօսակցութեանց մէջ մի այնպիսի մարդու նկատմամբ, որոյ նմանը չ'կայ. այսինքն թէ՛ չ'կայ մեկն որ անոր պէս խօսի, անոր պէս գործէ :

—Les fleurs naissent sous les pas d'une personne բանաստեղծորէն կը գործածուի այնպիսի մեկու մը նկատմամբ, որ նագելի գնացիւք կը փայլէ, անեկայն ինչ վայելչութեանք կը գործէ. Իսկ Les fleurs k'ad les roses naissent sous sa plume կ'ըսուի՝ այնպիսի հեղինակի մ'որ անեկայն պերճութեանք, անեկայն գեղեցկութեանք կը մատենագրէ :

RENAÎTRE

Այս բայն ալ ընդունեցորթին անցեալ չ'ունի, հետեւորդոր ոչ եւս բարոյրեալ ժամանակ :

—Renâitre au bonheur *փոխ* կը նշանակէ՝ շատ մը վիշտեր, շատ մը դժբաղդորթիւններ կրելէ վերջը միտասկալ երջանկաւալ. Իսկ Renâitre à la vie բսելէ՛ ապախնել ՚ի նիւանդորթեան :

—Renâitre բայն՝ փոխաբերաբար կը նշանակէ նաեւ՝ արծարծիլ, ինչ. Je sentis l'espoir renâitre dans mon cœur.

PLEUVOIR.

— Les biens, les dignités pleuvent sur lui կամ pleuvent chez lui փոխաբերաբար կը նշանակէ՝ բարիքներն, աւագութիւնքն առատութեանք, գունդագունդ կը հասնին նմա, ինչ. Les biens et les honneurs pleuvaient sur sa personne. Իսկ Ce sont nues et vents sans pleuvoir առակ մ'է որ կը գործածուի այնպիսի անձանց նկատմամբ, որք շատ մը բաներ կը խոստանաւ եւ ոչ միև կը կատարեն : (Ամպէլ եւ ոչ անձրեւէլ, խոստանալ եւ ոչ կատարել) :

POURVOIR

Փոխաբերաբար կը նշանակէ նաեւ այս բայն *odstել*, զարդարել, ինչ. La nature a pourvu ce jeune homme des qualités les plus brillantes et en même temps les plus solides. Dieu a pourvu cette âme de ses dons célestes les plus abondants.

PARTIR

—Այլաբանորէն եւ ընտանի խօսակցութեանց մէջ Il part de la main կ'ըսուի այնպիսի մեկու մը նկատմամբ, որն որ իրեն հրամայուած գործն առժամայն կը կատարէ :

—Partir d'un éclat de rire կամ d'un grand éclat de rire կը նշանակէ՝ փրփիջ բառնալ, ինչ. En voyant cet homme, il est parti d'un grand éclat de rire. Իսկ A partir de, բսելէ՛ սխեալ, ՚ի... հետէ, ինչ. A partir d'aujourd'hui, soyez plus exact.

DÉPARTIR

Départir բայն որ կը նշանակէ՝ բաշխել, շնորհել, partir ի վրայ կը խոնարհի, միայն սա բացառութեամբ որ իւր բողոքողեալ ժամանակաց մէջ avoir օժանդակը կ'առնու, ինչ. Dieu départ ses grâces avec équité. La nature avait départi à ce jeune homme les plus belles qualités. Il a laissé telle somme pour la départir aux pauvres. Իսկ Se départir որ կը նշանակէ՝ ՚ի բաց կալ, հեռանալ, ճիշտ ու ճիշտ partir ի վրայ կը խոնարհի, ինչ. Il s'est départi de sa demande, de ses prétentions. Je ne me départirai jamais de l'obéissance, du respect que je vous dois.

REPARTIR

Այս բայն ալ՝ կրկնել, պատասխանել նշանակած ատեն՝ partir բայի օրինակին կը հետեւի, իւր բողոքողեալ ժամանակաց մէջ avoir օժանդակն առնելով, ինչ. Il ne lui a reparti que des impertinences. Il ne lui a reparti que par des injures. Իսկ Երբ նշանակէ՝ միւսանգրաւ մեկնել, իւր պարզ ու բողոքողեալ ժամանակներն ճիշտ partir ի նման կը խոնարհին:

PAITRE

Այս բայի ընդունելութիւն անցեալն անփոփոխ կը մնայ միշտ:

— Envoyer paître quelqu'un փոխարեքարար եւ ընտանի խօսակցութեանց մէջ կը նշանակէ՝ մեղծել,

'ի բաց վանել, ինչ. Vous avez vu comme je l'ai envoyé paître. Իսկ Se repaître de vent, de chimères, կամ d'espérances vaines ըսել է՝ արածիլ հողմով, պարարիլ սևնսի յուսով:

Պէտք է գիտնալ որ paître վրայ կը խոնարհի repaître բայն ալ, միայն սա բացառութեամբ որ հասարեայ ակցեալ մ'ու ակնխսար ակցեալ մ'ուելի ունի, ինչ. Je repus, tu repus, il repus, nous repûmes, vous repûtes, ils repurent. J'ai repu, nous avons repu. Այս բայի ընդունելութիւն անցեալն փոփոխելի է, ինչ. Vos chevaux n'ont point repu d'aujourd'hui. Ils se sont bien repus.

PLAIRE

— Plaire, complaire եւ déplaire բայերուն ընդունելութիւն անցեալքն անփոփոխելի են միշտ, ինչ. Ils se sont plu à me persécuter. Elle s'est déplu à la ville. Elle s'est comploté dans ses enfants. Elle s'est plu à vous contredire.

— Plaise à Dieu կամ Plût à Dieu que! կը նշանակէլիցին, նր եր քե, ինչ. Plaise à Dieu qu'il en soit ainsi! Plût à Dieu qu'il n'eut pas été puni de sa témérité! Իսկ A Dieu ne plaise que ըսել է՝ Աստուած չ'ընէ, չը ցուցնէք որ, ինչ. A Dieu ne plaise que je consente à cette bassesse.

— S'il vous plaît. Քաղաքավարական ձեւ մ'է այս որ կը նշանակէ՝ Եթէ կը համիք, ինչ. Faites-moi, s'il vous plaît, la grâce de me répondre. Իսկ Plaît-il? ըսել է՝ հրմտեցիք, ինչ ըսիք, խնդրեմ ակցաւ ա՛նքաւ կրկնելիք ձեր ըսածն. Այս ձեւն այն ատեն

կրնանք գործածել, երբ մեզ ուղղուած խօսքն չ'եմք կրցած հասկնալ:

T A I R E

— Taire բայի դալով, պէտք է գիտնալ որ այս բայն ալ plaire ի վրայ խոնարհելու համար ուրիշ բան ընել հարկ չ'է, բայց եթէ սորա ի գիրն plaire ի քն նախնական վանկին տեղ դնել: Այս բայի ընդունելութիւնն կը փոփոխի, ինչ. Tu, tue, tus, tues: Չը մտնամք նաեւ ըսել թէ կրաւորականի մէջ դուն ուրեք կը գործածուի այս բայն. ուստի, փոխանակ Ces faits ont été tus de tous ceux qui en avaient connaissance ըսելու, աւելի լաւ է ըսել Tous ceux qui avaient eu connaissance de ces faits, les ont tus.

— Ne pas se taire կամ ne pouvoir se taire d'une chose կը թարգմանուի՝ բան մ'հռչակել, անգաղար բանի մը վերայ խօսիլ, ինչ. Il ne peut se taire du service que je lui ai rendu.

S E N T I R

— Այս բայն կը նշանակէ նաեւ՝ գեջ հոսիլ, ինչ. Son haleine sent. Ses pieds sent.

— Այլաբանօրէն եւ ընտանի խօսակցութեանց մէջ Ne pouvoir sentir quelqu'un կը նշանակէ՝ մեկու մը դիմ կստանալ ասեղարքիւն, հսկանալորքիւն ունենալ, չ'կարենալ հսկարժեղ ունեմ, ինչ. Je ne puis pas sentir cet homme-là. Իսկ Il sent le sapin ըսել է՝ Գերեզմանի կամ մտնելու մօտ:

— Les écrits de cet auteur sentent l'huile կը նշանակէ՝ կ'երեւի թէ այս հեղինակին գրուածները սաստիկ հոգնեցուցած են զինքը:

S E R V I R

— Servir la religion, la patrie կը նշանակէ՝ կրօնից, հայրենեաց ծառայել, օգտակար բան մ'ընել. Իսկ A quoi sert? ըսել է՝ ինչ օգտոս ունի, ինչ բանի կը ծառայէ, ինչ. Mais sans un Mécénas, à quoi sert un Auguste?

— Si ma mémoire me sert bien կը թարգմանուի՝ եթէ քաջ կը յիշեմ. Իսկ La soupe est servie ըսել է՝ քանը պատրաստ է:

— Se servir de . . . կը նշանակէ՝ գործածել, բանեցնել, ինչ. Il s'est servi de mon argent. Le papier dont je me sers pour vous écrire. Se servir de toutes sortes de moyens. Si vous avez affaire de telle chose, servez-vous-en.

S O R T I R

Այս բայի բաղադրեալ ժանանակներն աւելի սովորաբար être օժանդակովը կը խոնարհին: Պէտք չ'է շփոթել այս բայն միւս այլ sortirի հետ, զի հարկ է գիտնալ որ առաջինն եղանակ կը նշանակէ, իսկ երկրորդն՝ ասանալ, ունենալ, որ նոր փոքր բայի նման կը խոնարհի, եւ իւր երրորդ դէմքերուն մէջ կը գործածուի ինչ. J'en tends que cette clause sortisse son plein et entier effet.

— Le feu lui sort par les yeux կըսուի այնպիսի մեկու մը համար, որոյ այգերեն կրակ կը ցակե,

բարկորիւն իր գայժնու, ինչ. *Le feu sort de vos yeux pétillants et troublés.* Իսկ *Au sortir de քսելէ՛ յ'եղակելն, ինչ. Au sortir du berceau. Au sortir de l'enfance.*

—Sortir du monde *կը նշանակէ՛ մեռակիլ.* Իսկ *Les yeux lui sortent de la tête երկու պարագայի մէջ կը գործածուի. նախ՝ Խոշոր աջեր ունեցողի մը, եւ երկրորդ՝ աստիկ բարկացող մարդու մը նկատմամբ:*

BOIRE

—Boire à la santé de quelqu'un *եւ կամ boire à* quelqu'un *կը նշանակէ՛ ընկել յ'արեւ ուրախ, ինչ. Monseigneur, nous allons tous boire à la santé de votre grandeur. Et l'on boit à plein verre au vainqueur d'Italie.* Իսկ *Boire un affront քսելէ՛ հաւրերէն նախասանց :*

—Boire le calice jusqu'à la lie *կը նշանակէ՛ ընկել զքսման դառնութեան, ինչ. Ils boivent jusqu'à la lie toute l'amertume de leur calice.* Իսկ *C'est la mer à boire առակ մ'է որ փոխաբերաբար կ'ըսուի մի այնպիսի ձեռնարկութեան նկատմամբ՝ որ մեծ դժուարութիւններ, անբիւ արգելիներ կը ներկայացնէ, ինչպէս.*

Si j'apprenais l'hébreu, les sciences, l'histoire,

Tout cela, c'est la mer à boire.

Իսկ *հակառակ իմաստով ալ Ce n'est pas la mer à boire կ'ըսուի:*

—Ce papier boit *կը թարգմանուի՝ Այս քուղբը կը պսղի կոր :*

VALOIR

—En valoir la peine *կը նշանակէ՛ աշխատութիւնն արժել, ինչ. Si vous voulez obtenir cette grâce, il faut faire agir tous vos amis; la chose en vaut bien la peine. Voulez-vous que je lui écrive pour cela? — Non, cela n'en vaut pas la peine.*

—Cette chose vaut de l'argent *կամ Cela vaut beaucoup քնտանի խօսակցութեանց մէջ կը գործածուի, այսինքն կրնայ ըսուիլ՝ այնպիսի բանի մը նկատմամբ, որ բազում ինչ կ'արժէ, որ ծանրագին է. Իսկ Vaille que vaille կը նշանակէ՛ ինչ որ ալ ըլլայ, ինչ. Donnez votre pétition vaille que vaille. Prenez sa promesse vaille que vaille.*

TRAIRE

Այս բայն անց կ'ստանալ ու ստորադասական անկասար չ'ուելի եւ գրեթէ ուրիշ պարագայի մէջ չը գործածուիր, բայց միայն մի քանի էջ կենդանեաց նկատմամբ յ'որոց կաթ կը կթուի, ինչ. Traire une brebis, une chèvre, une ânesse. La vache, la chèvre, l'ânesse *est-elle traitée? կ'ըսուի նաեւ Traire du lait.*

COUDRE ԵՒ DÉCOUDRE

—On ne sait quelle pièce y coudre *փոխաբերաբար եւ քնտանի խօսակցութեանց մէջ կրնայ գործածուիլ մտալու ա կամ հասած թշուառութեան մը կատմամբ, սա իմաստով թէ՛ ինչ դարման սակեմի այնքան, ինչ. Quelle pièce y coudrons-nous?*

—En découde հը նշանակէ՝ 1°. Արագընքաց խոն-
ձայեղ. 2°. Կոռի սխիղ, կոռիղ, ինչ. Allons,
voulez-vous que nous échangeions quelques coups de
fleuret? voulez-vous que nous en décousons.

—Les affaires se décousent կամ commencent à se
découdre հը թարգմանուի՝ գործերն սախաւ առ սախաւ
հը ձախտղիկն, կամ կ'սխիկն ձախտղ կերպարանք մը
առնուղ :

D O R M I R

*Dormir բային ընդունելութիւն անկուս-
փոխելի է միշտ :*

—Dormir d'un profond somme հը նշանակէ՝ խոր
'ի քուն շինել. Իսկ Dormir de bon somme, d'un bon
somme ըսել է՝ քաղցր 'ի քուն շինել, անխոռով նըն-
ջել, ինչ. Certes, je n'ai jamais dormi d'un si bon
somme .

—Il a dormi cette nuit tout d'une pièce հը նշանա-
կէ՝ գիշերն 'ի քուն անընդհատ քնացաւ : Իսկ Il ne
faut pas réveiller le chat qui dort առակ մ'է որ հը
նշանակէ թէ՝ Պե՛սք չ'ե քնաւ քշնաւոյ մ'ասելու-
քիւնը գրգռել, զարթուցանել երբ զնեզ հանգիստ
ձգած է :

E N D O R M I R

*Endormir բային participe passé ն փոփոխելի է
միշտ, ինչպէս նաեւ s'endormir բայինը, որ իւր բա-
ղադրեալ ժամանակաց մէջ être օժանդակը կ'առնու :*

— Endormir բայն այլարանօրէն հը նշանակէ նաեւ՝

խաբել, ինչ. Endormir quelqu'un avec de belles
promesses .

—S'endormir du sommeil de la tombe, du dernier
sommeil, etc. բանաստեղծօրէն հը նշանակէ՝ մե-
ռանել, ինչ. Il s'endormit du sommeil des justes .

A L L E R

Այս բայն իւր բաղադրեալ ժամանակաց մէջ être
օժանդակը կ'առնու : Պէտք է գիտնալ նաեւ որ
կրնայ ըսուիլ je suis allé եւ j'ai été . բայց վերջինը
վերադարձ մը հը յայտնէ, իսկ առաջինն ոչ բնաւ .
ըստ այսմ Il a été à l'église հը նշանակէ՝ եկեղեցիկն
եւ, բայց վերադարձաւ . իսկ Il est allé à l'église
ըսել է՝ սախալիկն եկեղեցիկն է :

—Aller բայն, աներեւոյթ մ'առաջ եղած ատեն,
pour նախադրութեան զեղջմամբը հը գործածուի,
ինչ. Nos rois allaient (pour) recevoir l'étendard
sacré au pied des autels .

—Դարձեալ Aller բայն աներեւոյթ մ'իրեն հետե-
ւորը ունեցած ատեն, հը նշանակէ նաեւ՝ 1°. թէ՝
բան մ'ըջարու վրայ է, ինչ. On va se mettre à tab-
le. La paix va refleurir, les beaux jours vont renai-
tre. 2°. հը գործածուի երբեմն՝ պերճութիւն կամ
կորով սայու խօսքիկն իմաստիկ հաւեւես, ինչ. Iriez-
vous croire que je suis capable d'une pareille indigni-
té? N'allait-il pas prendre au sérieux tous ces
contes faits à plaisir .

—Aller բայն ընդունելութիւն ներկայ մ'իրեն հե-
տեւորը ունեցած ատեն, գործողութեան կամ շարժ-
ման երկարատեւութիւն մը հը յայտնէ, ինչ. Un petit

chien qui va jappant. Un agneau qui va bêlant. La fièvre va diminuant.

— *Aller բայն*, հրամայական գործածուած առեւն, միջարկութեան մը պաշտօնը կը կատարէ, եւ աւելի կորով մը կուտայ խօսքին. յայնժամ կը ցուցնէ, 1°. *Բարեւադրութիւն, ինչ*. *Allez*, puissiez-vous être plus heureux! *Allez*, que Dieu vous bénisse! 2°. *Քաջալերութիւն, ինչ*. *Allons*, mon ami, soyons calme, remettez-vous. 3°. *Յանդիմանութիւն, կըշտաւքանք, ինչ*. *Allez*, Monsieur, votre conduite est indigne. 4°. *Անեծք, ինչ*. *Allez*, misérable, je vous méprise! *Allez*, fils ingrat, je vous maudis! 5°. *Սպառնալիք, ինչ*. *Allez*, et si jamais vous reparaissez devant mes yeux! *Allez*, et craignez tout de ma vengeance, եւ, եւ :

— *Allez պարզապէս կը նշանակէ նաեւ՝ զնն, դուրս ել :*

— *Ի վերջոյ սա եւս պէտք է գիտնալ որ եթէ *Aller* բայն ապառնոյ կամ քեսիսնի մէջ գործածուի : հարկ է յայնժամ չ դերանունը գեղչել, ինչ*. *Irez-vous à la promenade aujourd'hui ? — J'irai եւ ոչ թէ՛ J' y irai, թէ եւ Տեղեմաքայ ներդաշնակ հեղինակն երբեմն կը գործածէ զայն, ինչ*. *Destouchez ira d'ici à Bourbonne, et tu y iras*.

— *Aller de pair կը նշանակէ՝ հաւասարել, գուզնքաց զնալ, ինչ*. *Racine va de pair avec Corneille*. *Իսկ *Aller* aux nues ըսել է՝ մեծ, փառաւոր յաշնդութիւն մ'ընկեալ, ինչ*. *Cet ouvrage ira aux nues*. *Cette tragédie va aux nues*.

— *Aller à l'eau, au bois կը նշանակէ՝ ջուր, փայտ*

*անկելու երթալ. իսկ *Aller* de bon cœur ըսել է՝ յօժարութեամբ գործ մը գործել :*

— *C'est un las d'aller կ'ըսուի այնպիսի մարդու մը նկատմամբ, որ մեղի, բոյլ, դանդաղ, ծոյլ ունի ե. գեղչեալ ասացուած մ'է այս, իբրեւ թէ լինէր՝ C'est un homme las d'aller :*

— *Aller vite en besogne կը նշանակէ՝ շուտով, յախուն գործել, ինչ*. *Vous allez bien vite en besogne*. *Իսկ *La langue* lui va toujours կ'ըսուի միշտ շատախօս մեկու մը նկատմամբ :*

— *Aller au plus pressé կը նշանակէ՝ արեւեկե անաջ այն գործը տեսել որ յայտարակն չը վերցնէր. իսկ *Aller* au devant ըսել է՝ 1°. *Երթալ ընդ անաջ (ուրուք), ինչ*. *Il va au devant des ennemis*, étonnés de voir un seul homme qui se présente à eux. 2°. *Վրասարարար, կանխել ունել զանաջս, ինչ*. *Aller* au devant d'une objection, անարկութեան մ'անաջնե անկու :*

— *Aller bride en main կը նշանակէ՝ զգուշութեամբ վարուիլ. իսկ *Aller* contre ըսել է՝ հակառակ կալ, ինչ*. *Aller* contre la volonté, les ordres de quelqu'un.

VÊTIR

Այս բայի սահ. ներկայի եզակի՛ն ու հրաւնայական եղանակն անգործածելի են գրեթէ :

Բազու՛ք ՚ի մատենագրաց կանոնաւոր ձեւ մ'են ասուած այս բայի, ինչ. Dieu leur a refusé le cocotier qui ombre, loge, *vétit*, nourrit et abreuve les enfants de Brahma (Վոյթէն). Le poil du cham-

eau, qui se renouvelle tous les ans par une mue complète, sert aux Arabes à faire des étoffes dont ils se *vêtissent* et se meublent. (Պիւֆօն). De leurs molles toisons les brebis se *vétissent*. (ՏԷԼԻԼ). Comme un fils de Morven me *vétissant* d'orages. (Լամարգին).

Արդ, ըստ Քաղիկոս քերականին, մեք եւս աւելի նախամեծար համարել պարտիմք այս փոփոխումներըն՝ զորս արդէն ընդունած են այսքան երեւելի մատենագիրք, եւ որք աւելի քաղցրալուր կը թուին քան զգործածութիւնս *vêt*, *vétent*, *vétant* ի: Բայց սակայն չմոռնամք նաեւ ըսելու որ այս բայով բաղադրեալ ուրիշ բոլոր բայերուն մէջ նախնական արմատն *vêt* նախամեծար համարել առաւել եւս պատշաճ կը թուի մեզ, ինչպէս. *Il revêt, revétant, եւ*.

Փաղղիական ճեմարանն *Vétir* բայն անձանց եւ սոխերու նկատմամբ կը գործածէ միայն. իսկ Տըլիլ զայն գործածած է նաեւ ձիերու նկատմամբ, ինչպէս.

Sur des coursiers *vêtus* avec magnificence,
Dans un ordre pompeux la jeunesse s'avance.

— *Vétir, dévétir* եւ *revétir* բայերն աւելի սովորած բար երկու գերանուամբ կը գործածուին, եւ այն ատեն իրենց բաղադրեալ ժամանակաց մէջ *être* օժանդակով կը խոնարհին, ինչ՞. *Nous nous sommes vêtus. Elle s'est revétue.*

— *Se vêtir à la française, à la turque* կը նշանակէ՝ գրեկուղ ի ձեռ գաղղիական, ի ձեռ սահկական:

VIVRE

Այս բայի ընդ. անցեալն անփոփոխ կը մնայ միայն:
— Je lui apprendrai à vivre *փոխաբերաբար* կը նշանակէ՝ ես պիտի ուղղեմ զինքը. ես պիտի սամ իւր յանցանաց պատիժը. իսկ Il ne vit pas de vent առակ մ'է որ կը գործածուի շատակեր մարդու մը նկատմամբ:

VOIR

Խօսքի մ'աւելի կորով տալու համար կրնայ ըսուիլ *voir* une chose de ses yeux, de ses propres yeux, ինչ. Je ne vous dirais point, reprit l'autre, comment; Mais enfin, je l'ai vu, vu de mes yeux, vous dis-je.

— Voir le jour երկու նշանակութիւն ունի. 1°. բնաստեղծ օրէն կը նշանակէ՝ ճնանիլ, սպրիլ, ինչ՞. C'est là, c'est dans cette ile qu'il a vu le jour. 2°. Երեւիլ, հրատարակուիլ, ինչպէս. Cet ouvrage ne verra pas le jour, n'a pas vu le jour.

— N'être pas digne de voir le jour կը նշանակէ՝ սպրեւոյ անւարձան լինել. ասացուած մ'որ կը գործածուի մի այնպիսի մարդոյ նկատմամբ, երբ սա վատ գործ մ'է ըրած. իսկ Cet homme a vu le loup *փոխաբերաբար* կ'ըսուի՝ այնպիսի մեկու մը համար, որոյ զիսեւ շա՛ս բաներ եւ անցած, որ կ'սրի փորձառու է:

DIRE

— Trouver կամ avoir à dire կը նշանակէ՝ շտեղծ, շտեղծիք բան մ'ունենալ, պարստելու բան գտնել,

Que trouvez-vous à dire à cette action ? Il n'y a vraiment rien à dire, cela est fort bien. Je n'ai rien à dire. *Իսկ* Dire le grand'oui *ըսեւ է՝ ախուսեանայ, ինչ*. C'est demain qu'elle dit le grand'oui.

— On dirait d'un fou, d'un ivre, *եւ կը նշանակէ՝* խօսածին, ըսածին նայելով՝ մարդ կը կարծե որ խենդ է, գիւնով է : — *On eut dit d'un démoniaque quand il récitait ses vers.*

S'ENFUIR

Այս բայն որ շատար փախչիլ կը նշանակէ՝ fuir ի պէս կը խոնարհի. միայն թէ իւր բաղադրեալ ժամանակաց մէջ être օժանդակը կ'առնու, եւ իւր ընդանցեալն կը փոփոխի, *ինչ*. *Il s'est enfui de ce côté. Elle s'est enfuie d'un pas rapide.*

— S'enfuir բայն կը նշանակէ նաեւ՝ գեղասեղ, ծորել, *ինչ*. *Le lait bouillant monte et s'enfuit.*

RIRE

Հարկ է գիտնալ որ rire եւ sourire բայերուն ընդունելութիւն անցեալքն անփոփոխելի են միշտ, իսկ ստոր. անկատարքն դուն ուրեք գործածական :

— Et de rire կը նշանակէ՝ եւ սխալ խեղար (ընտանի). *Իսկ* rire sous cape *ըսեւ է՝* ծիծաղել ի ծածուկ, մեղմով ժպտել, *ինչ*. *L'autre rit sous cape, et s'empresse d'obéir.*

— Rire du bout des dents կը նշանակէ՝ ակախայ ծիծաղել. *Իսկ* La fortune lui rit *կամ* Tout lui rit *եւ* *կամ* Tout rit à ses désirs *փոխաբերաբար կ'ըսուի՝*

երջանիկ մեկու մը նկատմամբ, որ ամենայն ինչ կը յաջողե, ինչ՝. Tout vous rit, la fortune obéit à vos vœux. Les heureux du monde à qui tout rit.

S'ASSEOIR

Չ'կայ երբեք բայ մ'որ իւր խոնարհման մէջ այնքան փոփոխութիւն կրած լինի, որքան S'asseoir բայն. բայց Գաղղ. ճեմարանն արդէն որոշած է խոնարհել այս բայն ճիշդ այն պատկերին համեմատ, զոր նշանակեցինք 91^o երեսն :

Այլ սակայն քանի մը քերականք այս բայն իւր բոլոր դժուարութենէն ազատել կարծած են, հետեւեալ կերպիւ խոնարհելով զայն. *Je m'asseois, tu t'asseois, il s'asseoit, nous nous assoyons, vous vous assoyez, ils s'asseoient.* — *Je m'assoiais.* — *Je m'asseoirai.* — *Je m'asseoierais.* — *Asseois-toi, assoyons-nous, assoyez-vous.* — *Que je m'asseoie.* — *S'asseoir.* — *S'assoiant.* — *Assis.* *Թէ եւ այս բային այս կերպ խոնարհումն աւելի դիւրին կ'ուզայ, զի եւս առաւել կանոնաւոր է, բայց սակայն աւելի նախամեծար համարել պէտք է արդէն նշանակուած պատկերն, զի աւելի գործածականն այն է :*

Այս բայն կրնայ նաեւ փոխաբերաբար գործածուիլ, *ինչ*. *Les chagrins montent sur le trône, et vont s'asseoir à côté du souverain.*

MÉCROIRE, CROIRE, DÉCROIRE
եւ ACCROIRE

— En croire կը թարգմանուի՝ հաւատալ, *ինչ՝. En*

crois-tu mes soupirs ? En crois-tu mes alarmes ?

— *Décroire* եւ *Mécroire* բայերն խիստ քիչ անգամ կը գործածուին . իսկ *Accroire* բայն աներեւոյթի մէջ կը գործածուի միայն , եւ այս իսկ *faire* բայովն ընկերացած , ինչպէս . *Combien on fait accroire de choses au peuple !*

VAINCRE

Vaincre բային անկանոնութիւնքը կը կայանան միայն , ինչպէս կը տեսնուի , մէկ կէտի վրայ որ է սահ . ներկայ . եղակի երրորդ դէմքին մէջ առանց ի գրուելն : Եթէ ուղեմք սորա պատճառն գիտնալ , այս կրճատման կարեւորութիւնն թերեւս զգամք : Արդ՝ օրինակի համար , եթէ ըսուի *Il vainct un ennemi* , հնչումն այս է գրի կրնայ շփոթութիւն պատճառել *venir* բայն *vaincre* ի տեղ առնել տալով՝ սապէս *il vint un ennemi* . ուստի այս անտեղութենէն խուսափելու համար է որ *il vainc* կը գրեն եւ ոչ *il vainct* :

Պէտք է գիտնալ նաեւ որ *vaincre* բային Ե գիրն միշտ զս ի կը փոխուի *a* , *e* , *i* , *o* ձայնաւոր գրերէն յառաջ :

Ըստ բառագրոց եւ քերականաց այս բային սահնկերկայի եզակին , անկասարն , հրաւեյախակ եզակի երկրորդ դեմքն ու *usur* . ներկայն չեն գործածուիր երբէք : Վոյթէն սոյն զանազան ձեւերու գործածութիւնն մերժելով հանդերձ , կ'ըսէ թէ՛ « Պէտք « չէ բնաւ որ *vainc* բառը ոտանաւորի եւ կամ « արձակ դրութեանց մէջ մուտ գտնէ . հարկ է « խուսափել այն ամեն բառերու գործածութենէն , « որք անխորժ կը թուին լսելեաց եւ որք վաղեմի

« *անկատարելութեանց մնացորդ մ'են սոսկ* » : Բայց սակայն ոմանք 'ի մատենագրաց եւ Վոյթէն իսկ գործածած են *vaincre* բային այն ժամանակներն ու դէմքերն , որք 'ի քերականաց անգործածելի են նշանակուած , ինչպէս . *De l'amour aisément on ne vainc pas les charmes* . (Th. Corneille) .

S'il les vainc , *s'il parvient où son désir aspire* ; *Il faut qu'il aille à Rome établir son empire* . (Id) .

. . . quand le plaintif

Ne peut donner de raisons qui convainquent , *On le déboute* , et les adverses *vainquent* . (Voltaire) .

Que la vertu du fils
Vainque la juste horreur que vous avez du père . (P. Corneille) .

— *Se vaincre soi-même* կը նշանակէ՝ *սիրել անձին* , *սուսնեղ զկիրս* , ինչ՝ . *Il est beau de se vaincre soi-même* . *Qu'il est beau* , *qu'il est grand de se vaincre soi-même !*

CONVAINCRE

Այս բայն է միայն որ *Vaincre* ի վրայ կը խոնարհի , եւ այն դիտողութիւնքն զորս այս վերջնոյն վրայ քիչ մ'առաջ ըրինք , այս բային ալ կը յարմարին , կը պատշաճին : Զանազան մատենագիրք գործածած են *convainc* եւ *convainquent* որոց օրինակներն ահաւասիկ . *Il y a parmi vous des hommes très instruits et très respectables* , *votre lettre m'en convainc assez* . (Voltaire) . *Des marques divines en lui qui nous convainquent de ce qu'il est* . (Pascal) .

Que ce tombeau nous convainque de notre néant!
(Bossuet). Ces lumières nous convainquent de notre
faiblesse (Fléchier).

Mon palais investi ne te convainc-t-il pas ?

Du plus grand, du plus noir de tous les attentats?
(Th. Corneille).

и т д



A					
Abattre	27	Contraindre	49	Écrire	X 84
Absoudre	32	Contrefaire	11	Élire	74
Abstraire	71	Convaincre	94	Émouvoir	53
Accourir	13	Convenir	10	Émouvoir (s')	53
Accroître	41	Coudre	X 72	Émoudre	73
Accroire	92	Courir	X 13	Enclorre	37
Accueillir	44	Couvrir	X 29	Endormir	74
Acquerir	X 16	Craindre	X 19	Enfuir (s')	X 81
Admettre	21	Croître	41	Enquérir (s')	17
Aller	X 74	Croire	X 92	Entreprendre	15
Appartenir	10	Cueillir	X 43	Entrevoir	79
Apprendre	45		D	Envoyer	X 28
Asseoir	35	Débatte	27	Équivaloir	X 68
Asseoir (s')	91	Débouillir	37	Exclure	40
Avenir	98	Décevoir	93	Extraire	71
		Déchoir	44		F
B		Déclorre	37	Faillir	47
Battre	26	Déconfire	41	Faire	X 44
Boire	66	Découdre	72	Falloir	X 48
Bouillir	X 36	Décroître	44	Férir	100
Braire	37	Décroire	92	Forfaire	99
Bruire	37	Déduire	23	Frيره	50
		Défaire	41	Fuir	X 80
C		Défaillir	47		G
Chaloir	101	Démentir	81	Gésir	50
Circonscrire	85	Démouvoir	53		I
Clore	37	Départir	58	Inscrire	85
Combattre	27	Déplaire	60	Instruire	23
Commettre	21	Desservir	63	Intervenir	40
Comparaître	25	Devenir	40	Introduire	23
Complaire	60	Dévoier	78	Issir	100
Complandre (se)	19	Devoir	44		J
Comprendre	45	Dire	79	Joindre	19
Conclure	39	Discourir	X 45		L
Concourir	13	Dissoudre	33	Lire	X 70
Condoiloir (se)	101	Distraire	71	Lotir	99
Conduire	22	Dormir	X 73	Luire	50
Conduire	40		E		M
Conduire	24	Échoir	47	Malfaire	99
Conquérir	17	Éclorre	98		
Construire	23				

Méconnaître	25				
Mémoire	92	Quérir	100	Saillir	36
Méfaire	100			Satisfaire	44
Mentir	81			Savoir	29
Messeoir	87	R		Secourir	45
Mettre	20	Rabattre	27	Sentir	7
Moudre	72	Rasseoir	92	Seoir	63
Mourir	90	Reconnaître	25	Servir	64
Mouvoir	52	Reconquérir	47	Sortir	64
		Recoudre	72	Souffrir	29
		Recourir	43	Soumettre	21
N		Recueillir	44	Souscrire	85
Naitre	53	Redevoir	45	Soudre	99
Nuire	53	Redire	80	Sourire	85
		Réduire	23	Soustraire	71
Occire	99	Refaire	44	Subvenir	40
Offrir	29	Relire	71	Suffire	41
Oindre	49	Reluire	51	Suivre	64
Ouir	99	Remoudre	73	Surseoir	67
Ouvrir	29	Renaitre	54	Survivre	78
		Rendormir	74		
P		Renvoyer	29	T	
Paraître	25	Repaître	60	Taire	60
Parbouillir	37	Reparaitre	25	Tenir	40
Parfaire	99	Repartir	58	Tistre	100
Paître	59	Repentir	81	Traduire	23
Partir	57	Repentir (se)	45	Traire	71
Permettre	21	Reprendre	45	Transcrire	85
Plaindre	49	Requérir	47	Transmettre	21
Plaire	60	Résoudre	33	Tressaillir	36
Pleuvoir	56	Ressentir	64		
Poindre	100	Ressortir	64	V	
Poursuivre	65	Retenir	10	Vaincre	93
Pouvoir	56	Revaloir	68	Valoir	68
Pouvoir	31	Revêtir	78	Venir	9
Prendre	14	Revivre	78	Vêtir	77
Prescrire	85	Revoir	79	Vivre	78
Pressentir	61	Rire	85	Voire	79
Prévaloir	68	Rouvrir	29	Vouloir	32
Promouvoir	53				

Handwritten note or signature



aller	74	paraître	
d'asseoir	91	permettre	
boire	66	pleuvoir	
conduire	72	pourvoir	31
coudre	72	prendre	14
courir	13	rire	85
couvrir	29	savoir	29
craindre	19	sentir	61
connaître	24	servir	63
dire	49	sortir	64
dormir	73	suffire	29
devoir	44	suivre	64
écrire	84	tenir	10
d'enfermer	81	vaincre	93
envoyer	28	valoir	68
entreprendre	15	venir	9
faire	11	vêti	77
galloir	48	vivre	78
guir	80	voir	79
lire	81	vouloir	32
mourir	20		
mettre	90		
mourir	53		
naitre	29		
offrir	29		
ouvrir	29		

2013 909

« Ազգային գրադարան »

NL0058698

